

”Oon pelimies ja mä etin omaa pelinaista”

Naisten ja miesten representointi parisuhteen osapuolina suomiräp-lyriikassa

Pro gradu -tutkielma

Sofia Tikanmäki

Helsingin yliopisto

Suomen kieli

Kesäkuu 2019

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistinen		Laitos – Institution – Department Suomalais-ugrilainen ja pohjoismainen osasto	
Tekijä – Författare – Author Sofia Tikanmäki			
Työn nimi – Arbetets titel – Title ”Oon pelimies ja mä etin omaa pelinaista” – Naisten ja miesten representointi parisuhteen osapuolina suomiräp-lyriikassa			
Oppiaine – Läroämne – Subject Suomen kieli			
Työn laji – Arbetets art – Level Pro gradu -tutkielma		Aika – Datum – Month and year Kesäkuu 2019	Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 82 + 5
Tiivistelmä – Referat – Abstract <p>Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten naisia ja miehiä representoidaan eli esitetään parisuhteen osapuolina suomiräp-lyriikassa. Tutkimuksen aihetta tarkastellaan diskurssintutkimuksen keinoin, minkä lisäksi representoinnin analysoinnin apuna toimii sukupuolentutkimuksellinen näkökulma. Tutkimuksessa käsitellään representointia nimeämisen, kuvailun ja affektisuuden avulla.</p> <p>Tutkimusaineistona on 37 kappaletta, jotka ovat levy-yhtiön kuratoimalta, tuoreita suomiräp-kappaleita sisältävältä Spotify-soittolistalta. Analyysimenetelmä on laadullinen diskurssintutkimus. Analyysin kohteena ovat naisiin ja miehiin viittaavat lausekkeet sekä naisia ja miehiä kuvailevat ja nimeävät kielenaineokset. Kielenaineokset on ryhmitelty sen mukaan, millaisesta suhteesta niissä on puhuttu.</p> <p>Tutkimuksessa selviää, että aineistossa on kolmenlaisia tapoja esittää naiset ja miehet parisuhteen osapuolina. Naisista tai miehistä puhutaan parisuhteen osapuolina joko mahdollisissa suhteissa, nykyisissä suhteissa tai menneissä. Tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että naiseen viitataan erityisen usein ihanana tyttöystävänä. Naisten representaatioista esille nousevat myös erityisesti naisesta puhuminen mahdollisena kumppanina. Naisista useimmiten puhuminen ihanana tyttöystävänä osoitti aineistoni suomiräpin lyriikoiden olevan myös muuta kuin misogynisiä. Tutkimuksessa havaitaan, että miesten representaatioista nousee erityisesti esille miehestä puhuminen suhteen päättymisen jälkeen, jolloin mies esitetään haavoittuneena ja surullisena suhteen päättymisestä. Tämä rikkoo stereotypiaa tunteettomista ja jäyhistä miehistä.</p> <p>Tutkimustuloksista voidaan päätellä, että naisista puhutaan nykypäivän suomiräpissä parisuhteen osapuolina useammin kuin miehistä. Naisten representaatioissa esille nousee selvästi naisista puhuminen tulevana kumppanina tai sitten ihanana tyttöystävänä, kun taas miesten representaatiot jakautuvat tasaisemmin eri ryhmiin. Tutkimus osoittaa, että tämän päivän suomiräpissä naisia ja miehiä representoidaan parisuhteen osapuolina monipuolisesti, sekä positiivisessa että negatiivisessa valossa.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords suomiräp, diskurssintutkimus, representaatio, sukupuolentutkimus, naiskuva, mieskuva, nimeäminen, kuvailu, affektisuus			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Suomen kielen, suomalais-ugrilaisen ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

SISÄLLYS

1 Johdanto	1
2 Suomiräp osana räppiä ja rockia	3
2.1 Räpin historia – Jenkeistä Suomeen	4
2.2 Suomiräp osana rocklyriikan tutkimusta	6
2.3 Aineisto	8
3 Kieli maailman muovaajana	9
3.1 Diskurssintutkimus	10
3.2 Kieli ja sukupuoli	14
3.3 Representaatio	17
4 Naiset parisuhteen osapuolina	20
4.1 Potentiaalinen kumppani	21
4.1.1 Toiveiden tyttöystävä	21
4.1.2 Poka baarista	26
4.2 Nykyinen kumppani	33
4.2.1 Ihana kumppani	33
4.2.2 Surkea kumppani	38
4.2.3 Jonkun toisen kumppani	41
4.3 Entinen kumppani	43
4.3.1 Ihana eksä	43
4.3.2 Surkea eksä	46
5 Miehet parisuhteen osapuolina	49
5.1 Potentiaalinen kumppani	50
5.1.1 Mahdollinen poikaystävä	51
5.1.2 Yhden illan juttu	55
5.2 Nykyinen kumppani	57
5.2.1 Ihana, omistautunut kumppani	57
5.2.2 Surkea kumppani	60
5.2.3 Kehityskelpoinen kumppani	62
5.2.4 Jonkun kumppani	63
5.3 Entinen kumppani	64
5.3.1 Ihana, kamala eksä	64
5.3.2 Entinen seksikumppani	67
5.3.3 Hajalla suhteesta	68

6 Lopuksi	73
6.1 Yhteenvetoa naisten ja miesten representaatioista	73
6.2 Tutkimuksen arviointia ja jatkotutkimusaiheita	76
Lähteet	79
Liite 1. Aineisto	83
Liite 2. Esimerkkikappale	86

1 Johdanto

Mediaesitykset, musiikki mukaan lukien, luovat maailmasta tietynlaista kuvaa ja siten tuottavat todellisuutta (Nieminen & Pantti 2012: 103). Mediat vaikuttavat maailmaan monin tavoin: aina uskomuksista sosiaalisiin suhteisiin ja identiteetteihin (Fairclough 1997: 10). Samalla tavoin käytetyllä kielellä on vaikutusta maailmaan: samalla, kun maailma muokkaa kieltä, voidaan myös kielen nähdä muokkaavan maailmaa (Pietikäinen 2000: 197). Tämän tutkimuksen aiheena on kielenkäyttö suomiräpissä. Tutkimus käsittelee sitä, miten naisia ja miehiä representoidaan eli esitetään parisuhteen osapuolina suomiräp-lyriikassa.

Sukupuolittuneella kielenkäytöllä on tutkimuksissa huomattu olevan mahdollisesti vaikutusta kielenkäyttäjien kognitioon ja heidän tekemiinsä arviointeihin (Engelberg 2018: 77). Yksittäinen sanavalinta ei välttämättä vielä muokkaa maailmaa tai ajattelua suuresti, mutta kielenkäytöllä on vaikutuksia silloin, kun kielellistä vaihtoehtoa käytetään systemaattisesti ja toistuvasti julkisesti (Pietikäinen 2000: 197–198). Suomiräpissä käytetty sanasto ja tapa puhua naisista ja miehistä voi siis olennaisesti vaikuttaa räpin kuuntelijoiden kuvaan sukupuolista – siis kuvaan siitä, millaisia naiset ja miehet ovat ja mihin he kykenevät. Viime vuosina mediassa onkin puhuttu suomiräpin seksistisyydestä sekä seksistisyyden vaikutuksista ihmisten ajatteluun ja maailmankuvaan (Rautio 2017). Suomiräpin miesvaltaisuuden sekä tekstien vaikutukset ihmisten ajatteluun huomioon ottaen on tärkeää tutkia, miten naisia ja miehiä suomiräpissä representoidaan eli esitetään.

Aiemmin suomiräppiä on muun muassa tutkinut Westinen (2014), joka on tarkastellut kolmen suomiräp-artistin autenttisuuden rakentumista kielellisin ja diskursiivisin keinoin. Westinen on tutkinut autenttisuutta lyriikan tasolla, räp-artistien esityksiä tarkastelemalla sekä haastatteleamalla artisteja. (Westinen 2014.) Cvetanovic taas on tutkinut suomiräp-lyriikan riimiä ja runomittaa kirjoitetussa lyriikassa muun muassa riimin muodon ja tehtävän kautta (2003) sekä myöhemmin mm. balkanilaista räppiä (2014) ja suomalaista hiphop-kulttuuria (Sykäri ym. 2019).

Naisten representaatioita suomiräpissä on tutkinut Silja Massa (2016). Massa on tarkastellut suomiräp-lyriikoita erityisesti kognitiivisen metaforateorian kautta, erottaen lyriikoista toistuvia sukupuolidiskursseja. Löydetyt sukupuolidiskurssit ovat naiseen suhtautuminen halveksien, naiseen suhtautuminen ihaillen, naisen pitäminen outona tai vieraana, naisen näkeminen kodin ja pysyvyyden symbolina sekä naisesta

puhuminen matkakumppanina. (Massa 2016.) Tarkemmin naisten representaatioita suomiräp-lyriikoissa on tutkinut myös yleisen kirjallisuustieteen piirissä Hynynen (2017), joka on tarkastellut naisista ja naisille puhumista. Kirjallisuudentutkimuksessa suomiräpistä on tutkittu myös muun muassa puhujien välittämää arvomaailmaa (Karjalainen 2018) sekä räpin poeettisia ja rytmisiä piirteitä suhteessa musiikin biittiin (William 2015).

Suomiräppiä on tutkittu suomen kielen tutkimuksessa myös esimerkiksi räp-imagon kielellisen rakentumisen kautta (Rentola 2014). Rentola tutki on tutkinut yhden räp-artistin imagon rakentamista diskurssintutkimuksen keinoin, löytäen lyriikoista 11 erilaista diskurssia. Löydettyjä diskursseja ovat muun muassa menestys, halu aitouteen ja bisnesmiehen imago. (Rentola 2014.) Lisäksi suomiräp-artistien lyriikoissa rakentamia identiteettejä on tutkittu muun muassa alue- ja kulttuurintutkimuksessa (Pöyhönen 2018) sekä politiikan tutkimuksessa (Partanen 2016).

Suomiräpin sukupuolten representaatioiden tutkimus on keskittynyt laajalti erityisesti naisten representaatioon. Tässä tutkimuksessa laajennan näkökulman koskemaan myös miesten representointia. Keskitän huomioni naisten ja miesten representaatioon parisuhteen kautta.

Tutkimuskysymykseni on: miten naisia ja miehiä representoidaan eli esitetään parisuhteen osapuolina nykypäivän suomiräpin lyriikoissa? Tarkastelen representaatioita diskurssintutkimuksen keinoin. Suomiräpin sanoitukset vaikuttavat ihmisiin muiden tekstien ja mediaesitysten tavoin. Ne voivat muokata ja määrittää ihmisten maailmankuvaa, ja siksi niitä on tärkeää tutkia. Keskitän huomion naisiin ja miehiin viittaaviin lausekkeisiin sekä lausekkeisiin, joita käytetään kuvaamaan naisia ja miehiä parisuhteessa. Tarkastelen naisten ja miesten nimeämistä ja kuvailua sekä affektisuutta eli puhujan suhtautumista naisiin ja miehiin. Tutkin myös lauseita, joita käytetään kuvaamaan naisten ja miesten mielentilaa tai naisten ja miesten aiheuttamaa mielentilaa parisuhteen yhteydessä. Näkökulmani rajautuu tutkimaan sitä, miten naiset ja miehet representoidaan parisuhteen osapuolina: joko potentiaalisina kumppaneina, nykyisinä kumppaneina tai entisinä kumppaneina. Analyysini ulkopuolelle jäävät sellaiset naisten ja miesten representaatiot, jotka eivät esitä naisia ja miehiä parisuhteen osapuolina vaan

jossakin muussa roolissa. Aineistonani on levy-yhtiön hallinnoima uusien suomiräpp-kappaleiden soittolista Spotifysta.

Tutkimuksellisenä näkökulmanani toimii diskurssintutkimus. Diskurssintutkimuksen taustalla on ajatus siitä, kuinka kieli on niin yhteiskunnallisesti muovautunut kuin yhteiskunnallinen vaikuttajakin (Fairclough 1997: 76). Diskurssintutkimuksessa kielenkäytön nähdään vaikuttavan ympäröivään maailmaan (Pietikäinen 2000: 197). Diskurssintutkimuksen tavoitteena ei ole paljastaa totuutta analysoitavista teksteistä vaan ennemminkin tuoda esiin diskurssin mahdolliset sosiaaliset vaikutukset (mts. 203), ja tämä on tarkoituksena minunkin tutkimuksessani. Tuon esille sen, millaisena nykypäivän suomiräp näyttää esittävän naisia ja miehiä parisuhteen osapuolina.

Esittelen seuraavassa luvussa suomiräpin kehittymistä sekä käsittelen suomiräppiä rocklyriikan analyysin osana. Esittelen myös tämän tutkimuksen aineiston. Kolmannessa luvussa käsittelen teoriataustaani: diskurssintutkimusta, sukupuolen ja kielen suhdetta sekä representaatiota käsitteenä ja ilmiönä. Esittelen myös representaation yhteydessä erinäiset kielelliset piirteet, joiden kautta sukupuolten representaatiota käsittelen. Neljännessä ja viidennessä luvussa käsittelen aineistosta löytämiäni naisten ja miesten representaatioita. Kuudes luku toimii yhteenvetona, jolloin pohdin myös jatkotutkimusaiheita.

2 Suomiräp osana räppiä ja rockia

Suomiräpin alku voidaan sijoittaa 1980-luvulle. Suomiräp on muotoutunut osana laajempaa hiphop-kulttuuria, johon on ajateltu kuuluvaksi graffitimaalaus, breakdance sekä hiphopmusiikki. Suuri alkupään vaikuttaja on tietysti ollut alkuperäinen hiphop-kulttuuri ja räp-musiikki Yhdysvalloista, mutta nykypäivän suomiräp alkaa jo olla omilla jaloillaan seisova, laajasti hyväksytty oma genrensä. (Mikkonen 2004; Paleface 2011.) Suomiräpin lyriikan tutkimuksen voidaan nähdä asettuvan osaksi rocklyriikan tutkimusta. Esittelen tässä luvussa räpin ja erityisesti suomiräpin kehitystä sekä suomiräppiä osana rocklyriikkaa.

Alaluvussa 2.1 kerron räpin historiasta. Käsittelen lyhyesti räpin syntyä Yhdysvalloissa ja kerron sitten laajemmin räpin leviämisestä Suomeen ja räpin kehitymisestä nykypäivän suomiräpiksi. Alaluvussa 2.2 asetan suomiräpin tutkimuksen rock-lyriikan tutkimuksen yhteyteen. Esittelen myös suomiräpin aiempaa tutkimusta. Tutkielman aineiston esittelen alaluvussa 2.3.

2.1 Räpin historia – Jenkeistä Suomeen

Hiphop alkoi kehittyä Yhdysvalloissa 1970-luvulla New Yorkin Bronxissa (Mikkonen 2004: 30). Se levisi yleiseen tietoisuuteen Def Jam -levy-yhtiön kautta 1980-luvun puolessa välissä, ensin Yhdysvalloissa ja sitten muualla maailmassa. Def Jamin Beastie Boysin suosio levisi myös Suomeen, kun rockpiirit ja levy-yhtiöt alkoivat kiinnostua hiphopista. (Paleface 2011: 35.) 1990-luvulla hiphopmusiikki alkoi nousta Yhdysvalloissa nuorten yleiseksi ilmaisumuodoksi (Mikkonen 2004: 30). Ráp voidaankin nähdä kulttuurisena ilmaisukeinona (Rose 1994).

Hiphop saapui Suomeen graffitikulttuurin ja television kautta 1980-luvulla. Suomalaiset tutustuivat siihen hiphop-elokuvien kautta, joiden inspiroimina myös graffitit levisivät suomalaiseen katukuvaan. (Paleface 2011: 22.) Myös breakdance ja hiphop löysivät tiensä nuorisokulttuuriin (Mikkonen 2004: 29).

1980-luvun puolivälissä myös hiphop-musiikki alkoi kerätä Suomessa kuuntelijoita. Alun hiphop-kulttuuri breakdance- ja hiphop-bileineen oli osa undergroundkulttuuria. Ráp-yhtyeitä alettiin muodostaa jo 1980-luvulla, mutta alkuaikojen ráp esitettiin yhdysvaltalaisille esikuvilleen uskollisesti englanniksi. (Paleface 2011: 25–29.) Ensimmäisenä ráp-kokeiluna pidetään General Njassa and the Lost Division -yhtyeen kappaletta vuodelta 1983. Samana vuonna äänitettiin toinen kokeileva ráp-kappale. (Mts. 32–33.)

Ensimmäinen huomiota herättänyt suomenkielistä räppiä esittänyt yhtye oli 1980-luvun lopulla toiminut Pääkköset. Heidän debyyttialbuminsa lainasi yhdysvaltalaisilta esikuviltaan melko suoraan sanoituksia, mutta suomennettuna. (Paleface 2011: 35.) 1990-luvun suomenkielinen ráp oli edelleen suomennoksia yhdysvaltalaisista kappaleista (mts. 50). 1990-luvulla suomenkielinen ráp alkoi muotoutua toiseen suuntaan ja

muistuttaa enemmän huumoriräppiä (mts. 37). Huumoriräpin nähdään laittaneen suomenkielistä räppiä taaksepäin ja vahingoittaneen sen mainetta pitkään. Suomen kieltä ei voitu yhdistää räppiin ilman myötähäpeän tunnetta eikä sitä nähty varteenotettavana räppäyskielenä. (Paleface 2011: 21; Mikkonen 2004: 50.) Alkuaikojen suomiräp nähtiinkin vitsinä (Paleface 2011: 38; Mikkonen 2004: 64).

Huumoriräpin varjossa myös aidoksi kutsuttu underground-suomiräp alkoi muodostua. Räppiin vahvasti yhdistetty kotikutoisuus alkoi saada jalansijaa myös Suomessa, ja 1990-luvun lopulla Suomessakin alettiin tehdä itse omaa räppiä. (Paleface 2011: 39.) Ensimmäinen nykyaikainen suomiräp-kappale julkaistiin 90-luvun puolivälissä (mts. 44). Kun hiphop löi läpi Ruotsissa 1990-luvun loppupuolella, myös suomalaisissa levy-yhtiöissä alettiin kiinnostua vakavammin suomenkielisestä räpistä. Ensimmäisiä suomeksi räpänneitä, valtavirran tietoisuuteen levinneitä yhtyeitä oli esimerkiksi Fintelligens. (Mts. 39.) Fintelligensin Voittamaton-kappaletta pidetään suomiräpin ns. toisen aallon avauksena ja sen on nähty toimivan esikuvana suomenkieliselle räpille vielä pitkään (mts. 52). Monen muun populaarikulttuurin suunnan tavoin myös aiemmin vastakulttuurina nähty hiphop alkoi sulautua valtakulttuuriin ja siitä alkoi tulla yleisesti hyväksytty musiikin laji (Mikkonen 2004: 30). Näin kävi myös suomenkielisen räpin kohdalla. Nykypäivänä räp nähdään vakavasti otettavana musiikin lajina siinä missä vaikkapa rock tai popkin. Hiphop-kulttuurin ja räp-musiikin voidaankin sanoa vakiinnuttaneen paikkansa suomalaisessa nyky-yhteiskunnassa (Westinen 2014: 339).

Suomen hiphop-kentällä on keskusteltu siitä, kuinka paljon suomalaisen räpin pitäisi jäljitellä alkuperäistä, pohjoisamerikkalaista räppiä ja kuinka paljon sen pitäisi olla itsenäinen alansa (Strand & Lahtinen 2006: 163). Nykyhetken suomiräpissä kiinnostavaa onkin se, kuinka se on alkanut muotoutua omaksi, itsenäiseksi genrekseen. Taitekohdaksi voidaan nähdä 2000-luku (Paleface 2011: 21). Siinä missä vanhimmat räppääjät ovat 1970-luvulla syntyneitä, englanninkielisen räpin parissa kasvaneita, ovat nuorimmat räppääjät kasvaneet suomiräpin kanssa (mts. 18). Tämä on mahdollistanut genren kehittymisen irti yhdysvaltalaisesta räp-musiikista, suomiräpiksi. Räpin avulla voidaan tuottaa suomalaista identiteettiä ja kertoa tarinoita suomalaisesta yhteiskunnasta. Tämä kytkeytyy myös kuuntelijoiden maailmankuvaan vaikuttamiseen: suomiräp

kertoo tarinoita ja tuottaa kuvaa suomalaisesta elämästä ja yhteiskunnasta. (Strand & Lahtinen: 150.)

Yhdysvalloissa räpissä nähtiin naisia jo 1980-luvulla, vaikkakin harva oli menestynyt miesvaltaisella alalla. Räpin sanoitukset on usein nähty machoilevina, naisia esineellistävinä sekä alistavina, minkä on nähty osaltaan voineen vaikuttaa naisten vähyteen räpin alalla. Kuten maailmalla, myös Suomessa räpin naiset ovat perustaneet yhteisöjä, joilla on pyritty parantamaan naisten mahdollisuuksia räpissä. (Mikkonen 2004: 115.)

Naisten asema räpin parissa Suomessa ei ole vieläkään täysin vakiintunut. Suomiräppiä on pidetty mieskeskeisenä sekä seksistisenä. Harvempi nainen räppää, sillä räp-maailma on nähty aggressiivisena ja kilpailullisena. Naisräppärit Suomessa ovat aiemmin kokeneet, että naisena on näytettävä enemmän olevansa tosissaan. (Mikkonen 2004: 96–97.) Suomiräpissä on ollut alusta saakka mukana joitakin naisia, mutta etenkin viime vuosina naisia on ilmestynyt räpin piiriin enemmänkin. Samoin on ollut Yhdysvalloissa, vaikkakin molemmissa maissa naiset ovat edelleen marginaalisia. Tämä miesvaltaisuus näkyy myös tämän tutkielman aineistossa, josta yli 90 prosenttia on miesartistien kappaleita. Miesvaltaisuus heijastuu luonnollisesti aineistossa ilmeneviin representaatioihin. Räppiä pidetään heteronormatiivisena ja siinä kuvataankin olevan hegemonista maskuliinisuutta, joka korostaa aggressiivisuutta, heterosuhteita, naisen esineellistämistä sekä miehen valtaa suhteessa naiseen (Rantakallio 2018: 58).

2.2 Suomiräp osana rocklyriikan tutkimusta

Rockin ajatellaan syntyneen Yhdysvalloissa ja saaneen paljon vaikutteita bluesista. Rock on levinnyt alkuaikojensa jälkeen ympäri maailman. (Lehtimäki & Lahtinen 2006: 18–19.) Rock on nähty ennen kaikkea nuorison musiikkina, mutta on siitä laajentunut myös nuorison ulkopuolelle (Saaristo 2003: 9). Rockin perusasenteena on nähty olevan kapina vanhoja auktoriteetteja vastaan (Lehtimäki & Lahtinen 2006: 17). Rockiin nähdään kuuluvan erilaisten vastakohtien yhtäaikaisuus ja yhdistelmät: typerys ja äly, hauskuus ja vakavuus, yksinkertaisuus ja vaikeus (Saaristo 2003: 8).

Rockia ei määritä tietty musiikillinen tyyli, vaan tunteen ja maailmankuvan välittäminen (Lehtimäki & Lahtinen 2006: 18). Laajimmillaan rockin voidaan nähdä olevan erilaisia variaatioita ja alakulttuureja ranskalaisesta räpistä australialaiseen hip hopiin (mts. 19). Siksi myös suomiräpin voidaan nähdä asettuvan osaksi rockkulttuuria, ja suomiräp-lyriikan tutkimuksen myös osaksi rocklyriikan analyysia.

Rocklyriikan tutkimuksessa lyriikasta puhuttaessa korostetaan nimenomaan sanoitusten yhteyttä musiikkiin (Lehtimäki & Lahtinen 2006: 20). Rockin nähdään pyrkivän puhumaan kuulijoilleen arkipäiväisellä kielellä ja soundilla (mts. 30). Rockilla nähdään olevan oma kieli, joka perustuu yhdistelmään juuri arkista puhekieltä sekä runouden poeettista kieltä (mts. 25). Tämä ajatus kielestä pätee myös suomiräpiin. Paleface (2011: 21) kuvaakin räpin olevan paikka- ja tilannesidonnainen, aikansa kuva. Räp-lyriikan tukena voidaan käyttää käsitteitä, slangisanoja ja sivistyssanoja, sekä mediakuvastoa ja ajankohtaisia aiheita (mp.). Myös tämän tutkielman aineistosta löytyy paljon muun muassa populaarikulttuuriviittauksia.

Kielen kannalta räppiä pidetään kielellisvetoisempana kuin muita musiikin lajeja (Westinen 2014: 23) ja räpissä lyriikoilla nähdäänkin olevan tärkeä merkitys (Nieminen 2003: 183). Koska kielellä on suomiräpissä suuri rooli, onkin tärkeää ja perusteltua tutkia suomiräp-lyriikoita ja sitä, miten maailma esitetään räp-lyriikoiden kautta.

Suomiräp on musiikin lajina vielä suhteellisen tuore tulokas, mutta sitä on ehditty tutkia jo ainakin 2000-luvun alusta saakka. Suomiräpin tutkimuksen monipuolisuus heijastaa sen ajankohtaisuutta sekä moninaisuutta. Lyriikan tutkimus onkin poikkitieteistä ja laajaa: tutkimusta on tehty kielentutkimuksesta aina politiikan tutkimukseen.

Osana rocktutkimusta suomiräppiä ovat tarkastelleet ainakin Nieminen (2003) sekä Strand ja Lahtinen (2006). Strand ja Lahtinen (2006) käsittelivät erään yhtyeen paikallisen identiteetin rakentumista eronteon ja kiinnittymisen kautta. Nieminen (2003) taas pohti räppiä laajemmin: hän tarkasteli hiphop-musiikkia suomalaisessa kontekstissa hiphop-keskustelupalstan ja -äänitteiden kautta. Nieminen käsitteli muun muassa 2000-luvun alun ”hiphop-buumia”, pyrkimystä aitouteen ja käsityksiä aitoudesta sekä hiphop-lyriikoiden teemoja politiikasta viinaan. Nieminen pohti myös suomen kielen merkitystä ja sille asetettuja standardeja ja vaatimuksia lyriikassa. (Nieminen 2003.)

2.3 Aineisto

Aineistonani toimii joukko suomenkielisiä suomiräp-kappaleiden sanoituksia. Kappaleet on valittu valmiiksi kuratoidulta Spotifyssa olevalta suomiräp-listalta ”Suomirap nyt”¹, jota päivitetään säännöllisesti. Listalle lisätään säännöllisesti uusia ja poistetaan ”vanhoja” suomiräp-kappaleita. Listaa ylläpitää Digster Suomi, joka on levy-yhtiö Universal Music Finlandin ylläpitämä soittolista (Heinonen 2016: 5).

Aineistonvalintaan vaikutti se, että valmiiksi kuratoitu soittolista ei rajaa kappaleita aiheen suhteen, mikä tarjoaa mahdollisimman realistisen ja tutkijasta riippumattoman kuvan suomiräpin nykyhetkessä esiintyvistä sukupuolten representaatioista. Digster Suomen ”Suomirap nyt” -lista valikoitui aineistoksi, sillä listalle päivitetään uusia kappaleita tiheimmillään useita kertoja viikossa. Kappaleet edustavat kymmeniä eri artisteja isoista pienempiin. Seuraajia soittolistalla on Spotifyssa yli 33 000², mikä osaltaan osoittaa sekä suomiräpin että tämän soittolistan suosion.

Keräsin aineistoksi kaikki soittolistan kappaleet, joita oli hakuhetkellä 2.1.2019 yhteensä 65 kappaletta. Kappaleiden tekstit joko etsittiin internetistä ja tarkistettiin oikeiksi tai sitten litteroitiin. Aineisto rajattiin teksteistä löytyvän tai löytymättömän aineksen perusteella: jos tekstissä ei ollut naiseen tai mieheen parisuhteen osapuolena viittaavaa aineistoa tai sitä ei ollut tarpeeksi, kappale jätettiin aineiston ulkopuolelle. Aineistoksi valikoitui rajauksen jälkeen lopulta 37:n kappaleen tekstit³.

Listan ylläpitäjä, Universal Music Finland, on hyvä ottaa huomioon, sillä moni listalle päätyvistä artisteista ja kappaleista edustaa Universal Music Finlandia tai sen alaisia levymerkkejä. Listoille lisätään myös muiden levy-yhtiöiden musiikkia, mutta Universal Musicin kappaleita on listoilla eniten (Heinonen 2016: 5). Soittolista edustaa siis lähinnä yhden levy-yhtiön tämän hetken suomiräp-kattauksen tilannetta, eikä tällä tavalla voi tavoittaa koko suomiräp-genreä ja sen sukupuolten representointia. Aineisto tarjoaa kuitenkin kattavan kuvan suomiräpin nykytilanteesta yhden ison levy-

---

¹ Lista löytyy osoitteesta <https://open.spotify.com/playlist/1Pbl89nWpbg4x5deIzrezC>. Lista kuitenkin päivittyy jatkuvasti, joten listan sisältö lukuhetkellä ei vastaa sitä, mikä se oli aineistonkeruuhetkellä 2.1.2019.

² 33 014, tarkistettu 4.4.2019.

³ Kappalelista löytyy liitteestä 1. Esimerkkikappaleen *Mäkki: Sun vieressä* lyriikat löytyvät liitteestä 2.

yhtiön julkaisujen ollessa pääosassa. Aineisto edustaa erityisesti suosittuja artisteja ja kappaleita.

Koska analysoin aineistoa diskurssintutkimuksen keinoin, keskityn analyysissäni kappaleiden sanoituksiin tekstimuodossa, enkä siis käsittele kappaleiden esittämistä. Etsin aineistosta erilaisia kielenaineiksia, joilla viitataan naisiin tai miehiin tai joilla kuvaillaan naisia tai miehiä parisuhteen osapuolina. Osassa kappaleista teen oletuksia kappaleen puhujan tai puhuteltavan sukupuolesta kappaleen esittäjän sukupuolen perusteella⁴, jos lyriikoissa itsessään ei suoraan viitata puhujaan tai puhuteltavaan sukupuolta ilmentävillä sanoilla. Löydettyjen kielenainesten perusteella olen tehnyt luokitte-lua erilaisiin kategorioihin.

Aineiston kieli poikkeaa yleiskielestä sekä puhekielestä muun muassa rakenteensa puolesta. Laululyriikan tavoin lauserakenteet voivat olla erikoisia. Kieli taas on puhekielistä ja sisältää paljon slangi-ilmauksia. Tämä tekee aineistosta haastavan analyysin kohteen. Tästä syystä analyysi on rajattu naisiin ja miehiin viittaaviin lausekeisiin ja lauseisiin, jotka nekin tarjoavat jo haastavan ja laajan analyysin kohteen. Aineistossa on paljon erilaisia, toisistaan poikkeavia tapoja viitata ja kuvata naisia ja miehiä. Siksi käyn analyysiluvuissa läpi useita esimerkkejä.

3 Kieli maailman muovaajana

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu diskurssintutkimuksen ympärille, joka toimii näkökulmana, jonka kautta aineistoa tarkastellaan. Aloitan käsittelemällä alaluvussa 3.1 diskurssintutkimusta. Alaluvussa 3.2 tarkastelen tarkemmin kielen ja sukupuolen suhdetta toisiinsa. Keskeisenä käsitteenä tutkimuksessa toimii representaatio, jota tarkastellaan juuri diskurssintutkimuksen keinoin. Diskurssintutkimuksen keinoista representaation tavoittamisessa kuvailu ja nimeäminen sekä affektisuus toimivat tutkimuksen työkaluina. Paneudun representaation käsitteeseen alaluvussa 3.3. Esittelen myös keinoja, joilla tarkastelen representaatiota varsinaisessa analyysissäni.

---

⁴ Valinta tehdä oletuksia kappaleen esittäjän oletetun sukupuolen perusteella perustuu räpin heteronormatiivisuuteen, josta mainitsin alaluvussa 2.2.

3.1 Diskurssintutkimus

Tutkimukseni taustalla vaikuttaa diskurssintutkimuksen tapa nähdä kielen ja maailman suhde vastavuoroisena ja erityisesti kielenkäyttö maailmaa muovaavana resurssina. Diskurssintutkimus ulottuu useille eri tieteenaloille kielentutkimuksesta yhteiskunnalliseen tutkimukseen. Siinä, missä yhteiskuntatieteellinen tutkimus käyttää kielen tutkimusta välineenä tutkimaan muita ilmiöitä, keskittyy kielitieteellinen diskurssianalyysi, tai diskurssintutkimus, juuri kielenkäyttöön ja kielen piirteisiin. (Pietikäinen 2000: 191–193.) Keskitynkin tässä tutkimuksessa luonnollisesti juuri kielitieteelliseen näkökulmaan diskurssintutkimukseen: kielenkäyttöön ja kielen piirteisiin.

Diskurssi voidaan hahmottaa diskurssintutkimuksessa kahden merkityksen kautta. Ensinnäkin, *diskurssilla* (*discourse*) voidaan tarkoittaa kieltä sosiaalisen ja tilanteisen toiminnan resurssina. Tällöin diskurssi nähdään kielenkäyttönä ja sosiaalisena toimintana. Toiselta merkitykseltään *diskursseilla* (*a discourse*) voidaan tarkoittaa kieliyhteisön jäsenien tunnistamaa kiteytynyttä merkityksellistämisen tapaa. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 27.) Laajassa merkityksessä diskurssilla voidaan tarkoittaa diskurssintutkimuksessa yksinkertaisesti kielenkäyttöä (Pietikäinen 2000: 192). Diskurssilla viitataan kielitieteessä usein sekä puhuttuun että kirjoitettuun kieleen (Fairclough 1997: 75). Näen tässä työssä diskurssin ennen kaikkea vakiintuneena kielenkäytön tapana. Suomiräpin omaleimainen diskurssi eli tapa käyttää kieltä poikkeaa paljon muista musiikin lajeista. Suomiräpissä käytetään puhekieltä, ja erityisesti helsinkiläisperäiset artistit käyttävät teksteissään paljon slangi-ilmauksia. Suomiräpissä käytetyn kielen voisi nähdä olevan myös Paunosen (2000: 36–37) sanoin nuorisoslangille ominaista harrastusala-kieltä, jossa on paljon englantilaisperäistä sanastoa. Tällaista sanastoa eivät ymmärrä asiaan perehtymättömät. (Mp.) Suomiräpille, kuten räpille ylipäänsäkin, ominaista on myös itsensä kehuminen sekä muiden artistien ”dissaus” – omaa egoa pönkitetään ja muita painetaan alaspäin. Nämä piirteet yhdessä muodostavat suomiräpille ominaisen diskurssin.

Diskursseilla on valtaa vaikuttaa ympäröivään maailmaan. Yhtä lailla ympäröivä maailma vaikuttaa siihen, miten kieltä käytetään. (Pietikäinen 2000: 192; Johnstone 2008: 10.) Kielen voidaan ajatella toimivan välineenä, jolla liitymme yhteisöihin ja

luomme tätä yhteisöä. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 14.) Kieli ei ole irrallaan yhteiskunnasta, vaan se vaikuttaa ympäröivään maailmaan (Pietikäinen 2000: 197–199). Samalla, kun suomiräpin tekstit toimivat liimana, joka yhdistää hiphop-kulttuurin jäseniä toisiinsa, yhdistää se myös suomiräpin kuuntelijoita toisiinsa. Samalla suomiräpissä käytetty kieli vaikuttaa siihen, millaisen yhteisön suomiräp luo ja laajemmin siihen, millaista maailmankuvaa luodaan.

Diskurssianalyysissä kielen ja yhteiskunnan suhde nähdäänkin vastavuoroisena. Siinä, missä kieli on muovautunut yhteiskunnallisesti, se myös vaikuttaa yhteiskuntaan – kieli on siis sekä yhteiskunnallinen tuotos että yhteiskunnallinen vaikuttaja (Fairclough 1997: 76). Diskurssintutkimuksessa kielenkäyttö voidaan nähdä kahtena prosessina, kun se auttaa sekä hahmottamaan maailmaa että vuorovaikuttamaan. Jokaisen tekstin voidaankin nähdä vaikuttavan osaltaan ympäröivän maailman ja sen rakenteiden rakentamiseen. Teksteillä on siis valtaa ympäröivään maailmaan. (Pietikäinen 2000: 198.) Kielenkäytön valinnat suomiräp-lyriikassa voivat siis vaikuttaa kuulijaan ja tämän maailmankuvaan.

Diskurssi nähdään kielitieteessä erityisesti sosiaalisena toimintana ja vuorovaikutuksena. Se on siis ihmisten välistä vuorovaikutusta todellisissa tilanteissa. (Fairclough 1997: 31.) Kielenkäytön hahmottaminen osana sosiaalisia käytänteitä korostaa sen yhteiskunnallista roolia (Pietikäinen 2000: 197–199). Suomiräpin kappaleet toimivat vuorovaikutuksen välineenä niin artistien ja yleisön välillä kuin räp-yhteisön ja -kulttuurin sisälläkin. Räp tehdään useimmiten esitettäväksi ja kuunneltavaksi, jolloin suhde yleisöön on tärkeässä roolissa. Toisaalta erityisesti 2000-luvun taitteen suomiräpissä tyypillistä oli, että artistit muodostivat keskenään erilaisia ”posseja” eli ryhmittymiä. Nämä posset olivat vuorovaikutuksessa sekä keskenään että toisten possejen kanssa.

Diskurssintutkimus näkee kielenkäytön funktionaalisesta näkökulmasta. Tämä tarkoittaa sitä, että kielenkäyttö nähdään valintoina, joita voidaan tehdä esimerkiksi niin kieliopin ja sanaston tasolla, diskurssien ja genrejen tasolla kuin representaatioiden ja identiteettien tasolla. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 16.) Ajatus kielenkäytöstä valintoina näkyy myös tämän tutkimuksen taustalla. Suomiräpissä valinnat tapahtuvat usein kielen tasolla: millaisia sanoja valitaan kuvaamaan mitäkin asiaa tai ihmistä

ja mistä rekisteristä sanoja valitaan. Esimerkiksi se, viitataanko naiseen *naisena* vai *ämmänä*, on valinta, joka kertoo puhujan suhtautumisesta naiseen.

Diskurssintutkimuksessa tarkastellaan, millaisia merkityksiä asioihin liitetään, mitkä merkitykset ovat vallalla ja toisaalta myös sitä, mitkä merkitykset eivät saa huomiota ja miksi (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 13). Diskurssintutkimuksen voikin nähdä olevan tekstien tarkastelun lisäksi laajemminkin yhteiskunnan rakenteiden ja valtasuhteiden tarkastelua (mts. 21). Diskursseilla itsellään ajatellaan olevan valtaa: ne kuvaavat eli representoivat sitä, millainen maailma on, ne kertovat, keitä olemme ja ne järjestävät kielellisiä ja muita resursseja. Diskursseilla on valtaa niin yksittäisten kielellisten ilmausten tasolla kuin kielenkäyttötilanteissa, mutta myös yhteiskunnallisena ilmiönä kieli toimii vallan kohteena ja välineenä. (Mts. 52–53.) Tämä valta huomioon ottaen onkin tärkeää tutkia sitä, millaisilla sanavalinnoilla, lausekkeilla ja lauseilla naisia ja miehiä representoidaan suomiräp-lyriikassa.

Diskurssintutkimuksessa konteksti on olennainen osa tutkimusta. Merkitys nähdään kontekstisidonnaisena ja se voi vaihdella tilanteen mukaan. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 29–31.) Laajempi yhteiskunnallinen ja kulttuurinen konteksti muokkaa eri diskurssikäytäntöjä ja samoin myös nämä diskurssikäytännöt muokkaavat tätä kontekstia (Fairclough 1997: 71). Toisaalta käyttökonteksti vaikuttaa myös kielenkäytön valintoihin. Tietty tilanne vaatii tietynlaista kielenkäyttöä ja rajaa siten pois toisenlaista kielenkäyttöä. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 17.) Suomiräpin konteksti antaa tilaa käyttää kieltä rajummin kuin mitä vaikkapa arkielämän tilanteissa käytettäisiin, sillä esimerkiksi seksistinen tai väkivaltainen kieli on ollut tavanomaista räpille sen synnystä saakka. Seksistinen kieli voi mennä räpissä ikään kuin läpi sormien, sillä se on alkanut arkipäiväistyä (Rautio 2017), mutta räp-lyriikoiden kaltainen puhe arkikeskusteluissa voisi olla jopa shokeeraavaa. Esimerkiksi edellä mainitsemani valinta käyttää naisesta ilmausta *ämmä* voi suomiräpin diskurssissa kuulostaa jopa normaalilta tavalta käyttää kieltä, vaikka arkikeskustelussa sen voisi helposti nähdä nimittelynä. Räpin kontekstissa se on kuitenkin osa diskurssia. Samoin edellä mainitsemani puhekielisyys ja slangi-ilmaukset ovat osa suomiräpin kontekstia.

Aiemmin mainitsemani ajatus kielenkäytöstä funktionaalisesta näkökulmasta, johon myös diskurssintutkimus tukeutuu, kiteytyy Hallidayn systeemis-

funktionaaliseen teoriaan (esim. Halliday 1994). SF-teoriassa erotellaan toisistaan tilannekonteksti ja tilanne. Tilannekontekstista voidaan erottaa kolme muuttujaa: ala, osallistujaroolit ja kielen ilmenemismuoto. (Shore 2012: 136.) *Alalla* tarkoitetaan tiettyä sosiaalista toimintaa, jonka osaksi teksti asettuu (mts. 135). Suomiräpin ja aineistoni alaksi voisi nähdä laululyriikan. Sisällön alaksi aineistossa hahmottuu parisuhde. *Osallistujaroolit* ovat sosiaalisia rooleja, joita tilannekontekstissa on läsnä (mp.). Suomiräpissä, ja siten myös tämän tutkimuksen aineistossa, osallistujarooleja ovat esittäjä, kirjoittaja ja kuuntelija. Osallistujarooleihin liittyy erilaisia muuttujia, joista erityisesti osallistujien suhteen kesto nousee tärkeäksi tämän tutkimuksen aineiston kannalta (mp.): onko artisti ja hänen tapansa puhua lyriikoissaan kuuntelijalle tuttua vai kuuleeko tai lukeeko kuuntelija lyriikoita ensimmäisiä kertoja? Koska suomiräpin kieli on puhekielistä sekä harrastealan ja slangin sanoilla höystettyä, se voi olla ulkopuoliselle ummikolle hankalataajuista. Tilannekontekstin *ilmenemismuoto* taas kuvaa sitä, kuinka kieli toimii tilanteessa, jolloin voidaan tarkastella vuorovaikutuksen kanavaa, puheen tai kirjoituksen tilannesidonnaisuuden astetta sekä sitä, mihin kielellä pyritään (mp.). Tässä aineistossa vuorovaikutuskanavana toimii äänitetty kappale, jonka teksti on kirjoitettu räpättäväksi. Koska kappaleet on oletettavasti ensin kirjoitettu ja sitten äänitetty, tekijöiden tiedossa on ollut, että kappaleita kuunnellaan kirjoitus- ja äänitystilanteen ulkopuolella. Kappaleet eivät siis ole juuri lainkaan tilannesidonnaisia. Kappaleiden sanoitukset voivat tosin sisältää viittauksia populaarikulttuuriin tai yhteiskunnallisiin tilanteisiin, jotka voidaan ehkä ymmärtää vain nykyajassa.

Systeemis-funktionaalisisessa teoriassa kielellä nähdään olevan erilaisia funktioita. Kielen nähdään myös tarjoavan kielenkäyttäjille erilaisia mahdollisuuksia valintoihin, joiden avulla mahdollistetaan erilaisia merkityksiä. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 68.) SF-teoriassa tekstit nähdään kokoelmaksi erilaisia valintoja: valinnat koskevat niin kielellisiä muotoja, sanastoa kuin kielioppia. Nämä valinnat vaikuttavat siihen, kuinka asioita representoidaan. (Fairclough 1997: 30.)

Halliday (1978: 128) näkee, että kielen muotoa säätelee kolme metafunktiota. Interpersoonainen sekä ideationaalinen metafunktio kohdistuvat kielenulkoiseen maailmaan, kun taas tekstuaalinen metafunktio kohdistuu kieleen itseensä. *Interpersoonainen metafunktio* tarkoittaa sitä, miten käytämme kieltä luomaan ja ylläpitämään sosi-

aalisia suhteita, ja toisaalta, miten käytämme kieltä suhtautuaksemme omiin ja toisen sanomisiin. *Tekstuaalinen metafunktio* sen sijaan tarkoittaa sitä, kuinka käytämme kieltä luomaan tekstejä, jotka ovat sisäisesti yhtenäisiä sekä suhteessa tilanteisiin, joiden osia ne ovat. *Ideationaalinen metafunktio* kuvaa, kuinka käytämme kieltä konstruoimaan eli kuvaamaan kokemusmaailmaamme ja mielikuvitusmaailmaamme. Ideationaalista metafunktiota voidaan kutsua myös *representatiiviseksi* metafunktioksi. (Shore 2012: 146–147.) Tämä näkökulma kielen representoivasta luonteesta toimii myös varsinaisen analyysini taustalla.

3.2 Kieli ja sukupuoli

Kieli ja sukupuoli nivoutuvat toisiinsa monin tavoin. Kuten aiemmassa alaluvussa totesin, kieli vaikuttaa ympäröivään maailmaan: yksittäinen sanavalinta ei välttämättä vaikuta maailmaan tai ajatteluun suuresti, mutta kun kieltä käytetään tietyllä tapaa toistuvasti, sillä on vaikutuksia (Pietikäinen 2000: 197–198). Siitä syystä myös tapa, jolla sukupuolista puhutaan, vaikuttaa siihen, miten sukupuolet nähdään.

Sukupuolittuneella kielenkäytöllä on tutkimuksissa huomattu olevan mahdollisesti vaikutusta kielenkäyttäjien kognitioon ja heidän tekemiinsä arviointeihin (Engelberg 2018: 77; Engelberg 2016: 18–19). Aivojen toiminta perustuu kategorisointiin, ja koska kategoriat nimetään kielellisesti, kieli vaikuttaa siten ajatteluun (Goddard & Patterson 2000: 50). Kategorisointi heijastaa sitä, mitä yhteiskunta pitää tärkeänä. Nämä uskomukset liittyvät yhteiskunnan ideologioihin – eri kategorioihin liitetään eri kulttuureissa erilaisia ominaisuuksia. Tämä kertoo siitä, että ajattelumme on sosiaalisesti rakentunutta. Ajattelumme ei siis perustu asioiden luonnolliseen olotilaan eikä kieli siten ole neutraalia. Ajattelumme rakentuu suhteessa yhteiskuntaan, ja siihen vaikuttaa erilaisia asenteita sekä uskomuksia. (Mts. 54–55.) Onkin esitetty, ettei kieli ole passiivinen väline kenen tahansa käytettäväksi, vaan että kieli toimii subjektina ja kielenkäyttäjä on kielen tuote (Heinämaa 1988: 13).

Myös edellä alaluvussa 3.1 käsittelemilläni diskursseilla on valtaa ja vaikutusta tällaiseen kategorisointiin ja siten ajatteluun ja kieleen. Diskurssien voima perustuu niiden kykyyn kuvata maailmaa. Ne nimeävät ja hierarkisoivat sekä nostavat

esiin ja jättävät sivuun erilaisia maailman tapahtumia, ilmiöitä ja asioita. Diskurssit kytkeytyvätkin tapaamme ja ymmärrykseemme tietää asioita. Leikkauspistettä, jossa diskurssien voima kuvata maailmaa kohtaa historiallisesti ja yhteiskunnallisesti paikannetun kielenkäyttötilanteen, kutsutaan representaatioksi. (Heinämaa 1988: 13.) Kun sukupuoliä siis kategorisoidaan – tai representoidaan – jollain vakiintuneella tavalla, vaikutetaan samalla siihen, miten jaotteleme ihmisiä sukupuolen perusteella, mutta myös siihen, millaisia mahdollisuuksia ja rajoitteita ihmisille annetaan perustuen sukupuoleensa. Käsittelen representaatiota ja niiden vaikutuksia lisää alaluvussa 3.3.

Sukupuolten stereotypisointia on käsitellyt Tainio (2001). Hänen mukaansa (mts. 53) kulttuurissa on olemassa sukupuolidiskurssi eli sukupuolijäsennys, joka on tunnistettavissa toimintojen resurssiksi. Tämä sukupuolijäsennys vaikuttaa yhdessä kielen ja kulttuurin kautta yksilön päämäärien toteuttamiseen, sillä vaikka yksilö toteuttaa toiminnassaan aina omia päämääriään, voi hän tehdä sen vain niissä puitteissa, joita on vuorovaikutusympäristössään oppinut (mts. 67). Yhteiskunnassa ja kulttuurissa toistetut representaatiot naisista ja miehistä eivät ole siis yhdentekeviä vaan ne vaikuttavat siihen, miten niille altistetut ihmiset toteuttavat itseään elämässään.

Sukupuolistereotypioilla korostetaan sukupuolten erilaisuutta. Stereotypiat pelkistävät ja olemuksellistavat tyypittelyn kohteita. (Tainio 2001: 55.) Tällöin kategorian edustajien yksilöllisyys katoaa, ja heidät hahmotetaan tietystä, vallitsevasta diskurssin näkökulmasta käsin (mp.). Sukupuolen kategorian väljentäminen ei välttämättä poista sukupuolen merkitystä vuorovaikutuksen ja maailman jäsentämisen välineenä, mutta se voi järjestellä tulkintakehystä uudelleen (mts. 59). Vaikka sukupuolidiskurssit ovat yhteiskunnallisesti ja kulttuurisesti tuotettua, ne eivät ole pysyviä vaan ne voidaan haastaa. Stereotypioden kyseenalaistaminen asettaa stereotypiat uudelleen jäsennettäviksi. (Mts. 67.) Tietoinen kielenkäyttö ja kielelliset muutokset voivat auttaa muuttamaan vanhoja ajattelumalleja (mts. 26). Vaikka naisista ja miehistä puhutaankin suomen kielessä tyypillisesti tietyllä tavalla, nojaten heteronormatiivisuuteen ja hegemoniseen maskuliinisuuteen väkivaltaisuuksineen, voidaan tätä vallitsevaa kielenkäytöntapaa haastaa ja muuttaa.

Seksististä kielenkäytöstä suomen kielessä on useita eri näkemyksiä (Tainio 2001: 41). Toisaalta suomen kielen rakenteiden nähdään olevan seksistisiä, sillä

suomen kielen ja sen tutkimuksen ovat rakentaneet nimenomaan *kielimiehet*, mutta toisaalta nähdään, että juuri kieliyhteisö luo seksismiä, sillä seksistinen yhteisö tuottaa seksististä puhetta, joka taas pitää yllä seksistisiä rakenteita (mp.). Erityisesti suomiräplyriikoita ajatellessa on helppo nähdä juuri kieliyhteisön luovan suomiräpissä esiintyvää seksismiä. Suomiräp on valtaosin miesten hallitsemaa aluetta, jossa seksistisen kielenkäytön nähdään liittyvän genreen (Rautio 2017) ja seksismi kuitataan muun muassa sanomalla, ettei sitä oikeasti tarkoitettu tai ettei sillä tarkoitettu mitään pahaa.

Engelberg (2016) puolestaan esittelee useita eri tapoja, joilla sukupuolittunut kielenkäyttö voi ilmetä. Hänen näkemyksensä mukaan kielenkäyttö on usein mieskeskeistä: miehet ja miehinen kokemus on neutraali standardi, josta naiset ja naisten kokemus on standardin sukupuolierityinen poikkeus (mts. 13). Sukupuoli hahmotetaan usein keskeisemmäksi piirteeksi naisissa kuin miehissä (mts. 27). Yksi selkeimmistä kielenkäytön mieskeskeisyyden ilmentymistä on geneerinen maskuliinisuus. Geneerinen maskuliinisuus tarkoittaa sitä, kuinka miehen nimityksiä ja maskuliinista kielenainesta ylipäänsä käytetään viittaamaan miesten lisäksi naisiin ja ihmisiin yleisesti. (Mts. 14.) Geneerinen maskuliinisuus on yksi tutkituimmista seksistisen ja sukupuolittuneen kielenkäytön alueista (mts. 15). Tutkimuksissa on esimerkiksi todettu, että geneerismaskuliinisten ilmausten käyttö omassa puheessa vaikuttaa puhujan ajatteluun vahvistaen puhujan maskuliinisia mielikuvia (mts. 18). Geneerinen feminiinisyys on sen sijaan harvinaisempaa ja sitä esiintyy suomen kielessä suppeammin kuin geneeristä maskuliinisuutta (mts. 19–20).

Leksikaalisella suvulla tai sukupuolella tarkoitetaan sanan sanakirjan mukaista, sukupuoleen viittaavaa merkitystä (Engelberg 2018: 17). Sosiaalinen sukupuoli eli piilosukupuoli taas ilmenee nimityksissä, jotka ovat sekä muodoltaan että periaatteessa merkitykseltään neutraaleja. Näihin sanoihin sukupuoli liittyy konnotaatioiden kautta: vaikka sanat ovat merkitykseltään neutraaleja, ne tuntuvat siltikin viittaavan joko mieheen tai naiseen. (Mts. 18.) Piilosukupuolisuuteen liittyy muun muassa kulttuurissamme vallitseva ihmiskuva ja erilaiset sukupuolistereotypiat (mts. 33), ja siihen vaikuttaa muun muassa ammattien ja tehtävien sukupuolijakauma ja eriytyminen sukupuolen mukaan (Engelberg 2016: 21). Esimerkiksi *ihminen* käsitetään usein mieheksi, ja tällöin naiset käsitteellistetään epätyypilliseksi ihmisiksi, kuten vaikkapa *naisihmisiksi* (mts.

26). Samanlaisia havaintoja on tehnyt Tainio (2001: 66): vaikka kielenkäyttö näyttäisi pintapuolisesti sukupuolineutraalilta, se onkin usein maskuliiniseen hegemonian näkökulma. Tämän voi nähdä olevan myös tutkielman aineiston taustalla. Vaikka kielenkäyttö olisi aineistossa sukupuolineutraalia, tai vaikka naisista tai miehistä puhuttaisiin näennäisen neutraalisti, taustalla on kuitenkin genre, joka on synnystään 1980-luvulta saakka ollut miesvaltainen.

3.3 Representaatio

Kuten luvussa 3.1 totesin, kielenkäytön taustalla on aina valintoja, jotka vaikuttavat siihen, miten esimerkiksi erilaiset ihmiset esitetään. Representointi toimii ennen kaikkea apuvälineenä, kun halutaan tavoittaa tapoja, joilla naisia ja miehiä esitetään.

Representaatio on jonkin asian esittämistä jonakin (Nieminen & Pantti 2012: 119). Representaatioon liittyy aina asian kehystäminen jollakin tapaa – asia siis esitetään tietyssä näkökulmasta (Nieminen & Pantti 2012: 119; Fairclough 1997: 13). Representaatioista voidaankin puhua kirjaimellisesti uudelleen esittämisenä (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 56). Representaatio ei siis esitä kohdettaan sellaisena kuin se on todellisuudessa, vaan näyttää sen tietyssä, valmiiksi valitussa valossa. Representaatiot eivät ainoastaan heijasta todellisuutta, vaan ne luovat todellisuudesta omia muunnelmiaan. Näiden muunnelmien taustalla on aina valintoja. (Fairclough 1997: 136.) Naisten ja miesten esittäminen tietyllä tavalla ei siis vain heijasta sitä, millaisia naiset ja miehet todellisuudessa ovat, vaan luovat uudelleen kuvaa naisista ja miehistä.

Representaatiot nähdään diskurssintutkimuksessa diskursiivisesti rakentuneina ja siten valintojen tuloksena. Ne eivät ole pysyviä, vaan ne voivat, diskurssien ja kielen tavoin, muuttua. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 73.) Pietikäisen ja Mäntysen (mts. 56) mukaan diskurssintutkimuksessa representaation nähdään syntyvän diskurssien kyvyssä kuvata maailmaa sekä kielenkäyttötilanteessa (mp.). Tietty diskurssi tietyssä hetkessä ja paikassa luo siis representaation maailmasta. Tämänhetkisen suomiräpin lyriikoista välittyvä sukupuolten representaatio esittää sukupuolet sillä tavalla kuin sukupuolet tällä hetkellä suomiräpin piirissä hahmotetaan. Palefacen (2011: 21) sanoin räp on aikansa kuva.

Diskurssintutkimuksessa diskursseilla nähdään olevan kyky kuvata ja esittää maailmaa. Puhutaan representaationaalista kuvausvoimasta. Tässä kieli toimii apuna: se auttaa esittämään ja kuvaamaan maailmaa eli se siis auttaa representoimaan maailmaa. Eri diskurssien keinoin maailmasta voidaan representoida erilainen kuva. Tällöin keskeistä on diskurssien kyky järjestää merkityksiä vakiintuneilla tavoilla. Diskurssien kyky järjestellä merkityksiä ammentaa käytänteensä yhteiskunnallisesta tilanteesta, joka sitten heijastuu kielenkäyttöön ja kieleen. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 53–56.) Voisi esimerkiksi nähdä, että suomiräp-lyriikan diskurssi on erilainen kuin pop-lyriikan diskurssi, mikä heijastuu myös siihen, kuinka sukupuolia representoidaan kussakin genressä. Suomipopissa tuskin puhutaan *huorista* ja *kulleista*, kun taas suomiräpissä tällaiset kielenkäytön valinnat ovat arkipäivää.

Diskurssien tavoin myös representaatio on kontekstisidonnainen. Se merkityksellistyy suhteessa aiempiin representaatioihin eikä siis ole olemassa todellisuudesta tai muista representaatioista irrallaan. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 57–58.) Nykypäivän suomiräpissä vaikuttaa varmasti kulttuurinen historia, sekä yhdysvaltalaisen räpin synnystä 1970-luvulta että suomiräpin alusta 1980-luvulta. Samalla nykypäivän suomiräppiin vaikuttaa nykypäivän konteksti: se, miten sukupuolista tällä hetkellä puhutaan, mitkä ilmaukset kyseenalaistetaan ja haastetaan sekä se, miten kieltä on alettu käyttää erilaisella, tasa-arvoisemmalla tavalla.

Representaatioiden ja diskurssien valtaa voidaan siis myös haastaa. Valtakuvilla ja valtakursseilla on vakaa asema, jota ne pitävät hallussaan, yrittäen syrjäyttää vaihtoehtoisia näkemyksiä. Niitä haastavat vastakuvat ja vastadiskurssit, jotka pyrkivät representoimaan maailmaa eri näkökulmasta kuin mitä valtakuvissa ja -diskursseissa tehdään. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 62.) Valinnat kielenkäytössä vaikuttavat myös representaatioihin ja auttavat haastamaan vallitsevia diskursseja ja siten myös representaatioita (mts. 73). Edellä mainitsemani tasa-arvoisemmat ja valtakurssin haastavat kielenkäytön tavat uudistavat suomiräp-lyriikan kieltä. Tässä uranuurtajina ovat toimineet viime vuosina eri naisräppärit, mutta myös miesräppäri Paperi T, joka tunnetaan erityisesti tunteellisista ja herkistä lyriikoistaan.

Representointia voi tarkastella useilla eri tavoilla, useista eri diskursseista käsin. Tähän tutkimukseen parhaiten soveltuvat affektisuuden käsite sekä nimeäminen

ja kuvailu representoinnin keinoina. Affektiset ilmaukset ovat kielenaineiksia, joilla puhuja osoittaa suhtautumistaan tai asennoitumistaan puheenalaiseen asiaan tai kumppaniinsa (VISK § 1707). Affektinen ilmaus kertoo puhujan tunnetilasta tai sen muutoksista, psykofyysisistä reaktioista tai asenteista. Affektinen ilmaus voi myös kuvata aiempien asiantilojen emotionaalisuutta. Affektia voidaan ilmaista esimerkiksi taivutusmuodoin, päättein, johdoksien tai konstruktioiden. (Tieteen termipankki 2018.) Laajemmin tällaisia ilmauksia voivat olla esimerkiksi hellittelyt ja kiusoittelut tai vaikkapa arviot ja sadattelut (VISK § 1707). Affektisuus voi näkyä esimerkiksi erilaisten etäännyttävien tai lähennyttävien pronomien käytöllä, tai sanaston tasolla vaikkapa lempinimien käytöllä (Ochs & Schieffelin 1989: 14). Tämän tutkimuksen aineistossa affektisuus näkyy juuri hellittelynimien tai haukkumasanojen, mutta myös tietyin sanavalinnoin, jotka kertovat puhujan suhtautumisesta puhuteltavaan tai puheenalaiseen henkilöön.

Nimeäminen ja kuvailu ovat tavallisia kielenkäytön keinoja, joihin kiinnitetään diskurssintutkimuksessa huomiota, kun tutkitaan sitä, miten maailmaa representoidaan. Nimeämisellä tarkoitetaan niitä valintoja, joita tehdään, kun viitataan esimerkiksi johonkin asiaan tai ihmiseen maailmassa. Osa nimeämisestä on luokittelu. Luokittelu ilmentää Pietikäisen ja Mäntynen mukaan yhtä kielen perustehtävää eli maailman luokittelua ryhmiin ja hierarkioihin. Samoin kuin nimeämisen taustalla, myös luokittelun taustalla on aina valinta. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 71.) Tämän tutkimuksen aineistossa nimeäminen toteutuu erilaisin lausekkein, joilla viitataan miehiin tai naisiin. Lausekkeet voivat olla yksittäisiä lausekkeitä tai sitten ne voivat saada määritteitä.

Kuvailulla tarkoitetaan sitä, miten maailmaa kuvaillaan. Myös kuvailuun liittyy valinta. Kuvailtaessa valitaan, millaisia sanoja, lausekkeitä, lauseita tai metaforia käytetään kuvaamaan jotakin tiettyä asiaa tai ihmistä. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 72.) Kuvailua ilmenee myös tämän tutkimuksen aineistossa, jossa naisia ja miehiä voidaan kuvailla esimerkiksi erilaisin adjektiivein. Erityisesti miesten representointia tarkastellessa esille nousee myös lauseiden käyttö kuvailemaan miesten mielenmaisemaa.

4 Naiset parisuhteen osapuolina

Käsittelen tässä luvussa sitä, miten naisia nimetään ja kuvaillaan aineistossani parisuhteen osapuolina. Keskityn analyysissä naisiin viittaaviin lausekkeisiin, joilla nimetään tai kuvaillaan naisia. Nimeäminen rakentuu usein joko yksittäisin substantiivein tai sitten substantiivein, jotka saavat etumääritteen. Kuvailuun käytetään useimmiten adjektiiveja, mutta myös vertailua. Nimeämistä ja kuvailua esiintyy tekstiyhteydessään erilaisissa merkityksissä positiivisista negatiivisiin. Nimeämisen ja kuvailun tukena käytän affektisuuden käsitettä, jonka avulla tarkastelen sitä, millaista suhtautumista naisiin parisuhteen osapuolina liitetään.

Olen jaotellut naisten representaatioita sen perusteella, mitä aineistosta on noussut esille. Käsittelen naisia parisuhteen osapuolina joko siten, että naiset nähdään tulevina kumppaneina, nykyisinä kumppaneina tai entisinä kumppaneina.

Alaluvussa 4.1 käsittelen naisia potentiaalisina kumppaneina: niin haluttuina tyttöystävinä kuin toivottuina yhden yön juttuina. Nainen nähdään mahdollisena tyttöystävänä toivottuna ja haluttuna. Tällöin naiseen suhtaudutaan positiivisesti, mikä ilmenee muun muassa kehuen sekä positiivisia adjektiiveja käyttäen. Yhden illan juttuina naisiin liitetään etäännyttävä sävy – nainen esitetään useimmiten vain iskemisen kohteena tai haluttuna tulevana seksikumppanina. Naiseen voidaan viitata halventavilla substantiiveilla tai pelkillä pronomineilla.

Alaluvussa 4.2 taas käsittelen naisia nykyisinä kumppaneina. Tällöin naisista kumppaneina voidaan puhua joko positiivisessa tai negatiivisessa sävyssä. Lisäksi naisista voidaan puhua jonkun toisen kuin puhujan kumppanina. Positiivisesti naiseen suhtauduttuessa naisesta voidaan puhua ihailien ja kehuen, esimerkiksi hellittelynimiä tai positiivisia adjektiiveja käyttäen. Lisäksi voidaan kuvata niitä positiivisia tunteita, joita nainen puhujassa herättää. Kun naiseen suhtaudutaan nykyisenä kumppanina negatiivisesti, nainen kumppanina voidaan nähdä esimerkiksi tarpeettomana tai kahlitsevana. Lisäksi naisesta voidaan puhua negatiivisesti kuvailemalla tätä huonoksi kumppaniksi. Jonkun toisen nykyisenä kumppanina naisesta puhutaan seksin yhteydessä. Tämä liittyy räppiin kuuluvaan uhoamiseen.

Naisia entisinä kumppaneina käsittelen alaluvussa 4.3. Myös entisistä kumppaneista voidaan puhua negatiivisessa tai positiivisessa sävyssä. Kun naiseen suh-
taudutaan entisenä kumppanina positiivisesti, voidaan naista muun muassa kuvata ke-
huen tai viitata hellittelynimillä. Nainen voidaan esittää negatiivisessa sävyssä, jolloin
korostetaan sitä, miten nainen on ollut huonoksi puhujalle. Tällöin naiseen viitattaessa
voidaan käyttää voimasanoja ja nimittelyä.

4.1 Potentiaalinen kumppani

Aineistossa naisesta voidaan puhua potentiaalisena kumppanina – siis sellaisena naise-
na, jota mies vasta tavoittelee, mutta johon miehellä ei ole vielä kunnollista suhdetta tai
ainakaan sellaista suhdetta kuin hän haluaisi. Tässä yhteydessä naisista puhutaan usein
kahdella tavalla: joko haluttavana tyttöystävänä, tai sitten seksikumppanina tai yhden
yön juttuna. Käsittelen ensin alaluvussa 4.1.1 naisia potentiaalisina tyttöystävinä. Tyttö-
ystävä näyttäytyy useimmiten haluttuna ja toivottuna kumppanina. Alaluvussa 4.1.2
käsittelen naisia yhden illan juttuina tai iskemisen kohteina. Tällöin nainen näyttäytyy
haluttuna, mutta naiseen otetaan enemmän etäisyyttä kuin jos nainen halutaan tyttöystä-
väksi.

4.1.1 Toiveiden tyttöystävä

Naisista puhutaan parisuhteen potentiaalisina osapuolina, ikään kuin tulevina tyttöystä-
vinä. Nainen näyttäytyy tällöin ensinnäkin haluttavana, mutta useimmiten myös arvok-
kaassa ja hyvässä valossa. Useimmiten puhuja haluaa naisen parisuhteeseen kanssaan.

Naisesta puhutaan *naisena*, kun hänestä puhutaan haluttavana ja tulevana
parisuhteen osapuolena. Tämä näkyy esimerkeissä 1 ja 2.

1) **Yks hyvä nainen** on parempi ku miljoona ho***⁵
Sori kielenkäytöst
Sun eksät on mulle vaa lämpäreit
Etkä oo nähny ees näytöst (T32)

---

⁵ Kappaleen kohdan *horoo* loppuosa on räpätessä ns. piipattu eli ikään kuin sensuroitu. Siitä syystä myös
litteraatio kappaleesta on internetistä löytyneistä sanoituksista merkitty tähdillä sensuroiduksi.

2) Oon pelimies ja mä etin **omaa pelinaista**

Ois yks nunna mut mä etin **jotain erilaista**

Kuningatarta mun kuningaskuntaan joka haluaa elää huurusissa unissa mun kaa (T33)

Esimerkissä 1 käytetään ilmausta *yks hyvä nainen*, jota verrataan *miljoonaan horoon*. Tämä luo kuvan, että parisuhde hyvän naisen kanssa on parempi kuin irtosuhteet. *Hyvä nainen* viittaa esimerkissä siis haluttuun kumppaniin. Vertaus ilmaisee samalla puhujan affektisuutta eli suhtautumista tai asennoitumista (VISK § 1707) naiseen. Myös *hyvä* ilmaisee puhujan affektisuutta puhuteltavaan naiseen toimiessaan kehuna (Ochs & Schieffelin 1989: 14): nainen, jota puhuja puhuttelee myöhemmin yksikön toisessa persoonassa, on *hyvä*. *Etkä oo nähny ees näytöst* luo kuvan, ettei nainen ole vielä nähnyt kaikkea, mitä puhujalla on hänelle kumppanina tarjota. Tästä voi päätellä, että puhuja ja nainen eivät vielä tunne toisiaan todella hyvin eli nainen on vasta tavoiteltava kumppani.

Esimerkissä 2 sen sijaan puhuja viittaa itseensä *pelimiehenä* ja sanoo sitten etsivänsä *omaa pelinaista*. *Pelinaisesta* kumppanin tekee sen saama etumäärite *oma*, joka toimii esimerkissä omistussuhteen ilmaisijana (VISK § 1456). Tämän jälkeen puhuja kertoo *nunnasta*, joka hänelle olisi tarjolla. *Yks nunna* näyttäytyy negatiivisena, koska puhuja sanoo etsivänsä *jotain erilaista*. Tämä *erilainen* olisi kumppani, jota puhuja etsii. Tämän jälkeen puhuja viittaa vielä etsimäänsä kumppaniin *kuningattarena*, joka vahvistaa positiivista kuvaa naisesta. Kumppani näyttäytyy siis puhujalle arvokkaana ja toivottuna asiana.

Esimerkissä 3 mahdollisesta tyttöystävästä puhutaan ilmauksella *se oikee tyttö*.

3) Mä venaan tiistaita et pääsen psykoterapiaan ja sitä päivää et **se oikee tyttö** venaa pihalla

Mut mitään ei löydä jos sitä etsii väkisin (T24)

Puhuja viittaa *siihen oikeaan tyttöön* eli ajatukseen ”siitä oikeasta”. Pronomini *se* toimii artikkelinomaisesti (VISK § 723) tarkentaen, että kyse on tietyistä yksilöistä. *Se oikee tyttö* on siis potentiaalinen, tuleva kumppani, jota puhuja odottelee. Tyttöystävä esite-

tään haluttuna kumppanina, kun puhuja kertoo odottavansa, että *tyttö* ilmaantuisi hänen elämäänsä.

Lisäksi mahdollisesta tyttöystävästä puhuessa *tyttöön* voidaan aineistossa liittää demonstratiivipronomini *toi* tai *tää*, kuten esimerkissä 4.

4) Vou meni **lasit ihan huuruun**
Heti ku **toi tyttö** tuli kysyy mitä kuuluu
Vou, en oo tottunu leikkii
Pakko vielä sanoo **sä oot kaunis ilman meikkii** (T07)

Pronominilla *tuo* viitataan huomion tarkoitteeseen, joka on sekä puhujan että puhuteltavan senhetkisen huomiopiirin ulkopuolella, esimerkiksi hieman kauempana (VISK § 722). Esimerkissä 4 puhuja viittaa tyttöön, joka tuli aiemmin kysymään häneltä, mitä kuuluu, mutta on nyt jossain muualla. Tämä luo kuvan, että puhuja kertoo tapaamisesta kuulijalle. *Tyttö* on potentiaalinen kumppani, tai ainakin kiinnostuksenkohde, joka saa puhuja *lasit huuruun*. Tämän jälkeen puhuja puhuttelee kiinnostuksenkohdettaan suoraan yksikön toisen persoonan avulla ja kehuu naista ilmauksella *sä oot kaunis ilman meikkii*. Kauniiksi kehuminen kuvaa puhujan suhtautumista potentiaaliseen kumppaniin positiivisesti.

Mahdolliseen kumppaniin viitataan esimerkissä 5 ilmauksella *mun leidi*.

5) Jos mä oon sun man, sillen sä oot **mun leidi**
Jos sä oot **nii bad** nii mä oon vitt*⁶ kreisi (T07)

Esimerkissä 5 puhuja lupaa, että jos hän on puhuteltavan mies, silloin puhuteltava on hänen *leidinsä* eli hänen tyttöystävänsä. Ehtolause *jos mä oon sun man* osoittaa puhujan tahtotilan sekä seuraussuhteen. Jos puhuja sitoutuu haluamaansa naiseen, naisella ei vaikuta olevan muuta vaihtoehtoa kuin ryhtyä parisuhteeseen puhujan kanssa.

Leidi viittaa englanninkieliseen sanaan *lady*, joka on arvonimi, mutta voi tarkoittaa myös hienokäytöksistä tai sivistynyttä naista (KS s.v. *lady*). *Lady* voi tarkoit-

---

⁶ Kuten edellä esimerkissä 3, myös tämän esimerkin kappaleessa on käytetty ns. piippausta sensuroimaan kiroana.

taa myös vain naista (MOT Pro Englanti 2019). Puhumalla naisesta *leidinä* puhuja luo kuvan, että hän arvostaa naista ja näkee tämän hienona ihmisenä.

Tämän jälkeen puhuja käyttää ilmausta *nii bad* kuvaamaan naista. Naisen pahuus saa puhujan menemään hulluksi. Nainen näytetään siis epätäydellisenä ihmisenä, jonka käytös ei ole aina hyvää. Puhuja haluaa kovasti parisuhteeseen kiinnostuksen kohteensa kanssa, mutta suhtautuu naiseen myös kunnioittavasti. Samalla puhuja näkee kiinnostuksen kohteensa virheet.

Potentiaaliseen tyttöystävään voidaan viitata myös *vaimona*, kuten esimerkki 6 osoittaa.

6) Joo mä pull-upaan clubille ja mä tulin hakee **vaimon** täältä
Pupillit laajenee ku nään et en oo ainoo tääl
Iha liikaa kysyntää joo, siks mul on vaino pääl
Mä sekoon ku sä **ravistat sitä ku raivopää** (T16)

Vaimolla voidaan tarkoittaa tyttöystävää (Paunonen 2000 s.v. *vaimo*). Esimerkissä 6 *vaimoa* käytetäänkin *tyttöystävä*-sanana sijasta. Tyttöystävään viittaaminen juuri *vaimona* luo vaikutelmaa siitä, että mies on liikkeellä tosissaan etsiessään tyttöystävää. Naiseen viitataan genetiivimuotoisella sanalla, mikä luo kuvan omistussuhteesta. Ilmaus *vaimon* toimii totaaliobjektina, joka kuvaa tilanteen olevan loppuun viety (VISK § 931). Tästä syntyy vaikutelma, että puhujalla voisi olla mielessään tietty nainen. Tätä vaikutelmaa vahvistaa se, kuinka tämän jälkeen puhuja ikään kuin huomaa jonkun, joka sopisi hänelle *vaimoksi*, ja puhuttelee tätä naista suoraan yksikön toisella persoonalla. Naista kuvataan ilmauksella *ravistat sitä ku raivopää*. Ilmaus *ravistat sitä* viittaa englanninkieliseen ilmaukseen ”shake that”, jolla kehoitetaan tanssimaan takapuolta heiluttaen. Ilmaus kuvaa siis naisen tanssityyliä, josta puhuja sanoo *sekoavansa*. Potentiaalinen kumppani näyttäytyy siis hyvänä tanssijana. Samalla nainen näyttäytyy tyttöystävänä, jonka puhuja haluaisi tosissaan.

Esimerkissä 7 naisesta käytetään muun muassa hellittelynimiä *beibi* tai *beibe*, jota voidaan käyttää yleisesti hellittelynimenä (Urbaani Sanakirja 2008).

7) Sä oot **primadonna**, mä oon bossman jefe

Sun kaa me oltais **beibi** match made in heaven
Mist sä tuut **beibe** mikä on sun nimi
Sä oot bad gal niinku Riri
Noist **sun muuveista sekoo koko city** (T22)

Puhuja puhuttelee naista, mahdollista tulevaa kumppaniaan *beibinä* ja *beibenä*. Naiseen viitataan myös ilmauksella *primadonna*, joka hellittelynimiin yhdistettynä näyttäytyy positiivisena kehuna. Puhuja sanoo puhuteltavalle, että yhdessä he olisivat *match made in heaven* eli hyvä pari. Ilmaus *me oltais match made in heaven* vahvistaa kuvaa siitä, ettei nainen vielä ole puhujan kumppani. Tämän kuvan luo myös konditionaali *oltais*, joka VISK:n mukaan (§ 1592) toimii osoittamassa kuviteltua asiantilaa. Kyse on tällöin mahdollisuudesta, joka ei vielä ole olemassa todellisessa maailmassa (VISK § 1592). Mahdollisen tyttöystävän tanssimisen kuvaaminen koko kaupunkia *sekoittavaksi* lisää kuvaa siitä, että puhuja ihailee tätä naista.

Mahdollista tyttöystävää voidaan myös kuvata *itsenäiseksi ja vapaaksi*. Esimerkissä 8 mahdollisen tyttöystävän kuvataan myös kiinnittävän muiden miesten huomion.

8) Sä olit keskipisteenä koko kylän kiikaris
Kundit valmiin menee konkkaan ku Tiimari
Sä näytit et oot **itsenäinen ja vapaa**
Mä ootin sua vaik meri oli tulvillaan kalaa (T22)

Nainen näyttäytyy mahdollisena tyttöystävänä, kun puhuja kertoo odottavansa häntä, vaikka tarjolla olisi muitakin naisia eli *meri tulvillaan kalaa*. Puhuja kuvaa naisen olleen *keskipisteenä koko kylän kiikaris* ja *kundien* olleen valmiina *menee konkkaan ku Tiimari*. Tämä luo kuvan, että nainen on haluttu. Tämän jälkeen puhuja sanoo naisen näyttäneen olevansa *itsenäinen ja vapaa*. Kuvaus antaa ymmärtää, että nainen olisi voinut saada kenet tahansa miehistä, jotka hänestä olivat kiinnostuneita, mutta hän halusi olla yksin.

Potentiaalisesta tyttöystävästä voidaan puhua kehuen myös muilla tavoin, kuten esimerkissä 9.

9) **Oot kymppi mä nelonen** mutta sun veronen
Miten sulle kerron sen, miten sulle kerron sen
Kuolaan ku Beethoven ja sanoin sekoilen
Miten sulle kerron et kaveri en ole (T19)

Ilmauksella *kymppi* puhuja viittaa kouluasteikkoon, ”nelosesta kymppiin”, jossa kymmenen on paras arvosana. Puhuja näkee tavoittelevansa naisen siis täydellisenä. Toisaalta puhuja viittaa myös olevansa itse *nelonen*, mikä lisää kuvaa siitä, että nainen on todella upea.

Nainen esitetään siis potentiaalisena tyttöystävänä, jolloin nainen näyttyy haluttuna ja toivottuna kumppanina parisuhteeseen. Nainen on useimmiten tietty nainen, joka halutaan kumppaniksi, mutta nainen voi esiintyä myös geneerisenä naisena. Tällöin halutaan vain tyttöystävä, muttei vielä ole ketään tiettyä henkilöä, joka tyttöystäväksi haluttaisiin. Suhtautuminen naiseen on positiivista ja naista kuvataan positiivisesti ja kehuen.

4.1.2 Poka baarista

Naisista puhutaan myös seksin tai pokaamisen kohteena. Tällöin naista ei kuvata kehu- en eikä naiseen viitata hellittelynimillä, mutta nainen esitetään muuten haluttavana.

Naisista voidaan puhua toisen naisen korvikkeena, jolloin naiset näyttyvät ikään kuin kertakäyttötavarana. Tällaisia esityksiä naisesta ovat esimerkit 10 ja 11.

10) Mut sillon ku saan vihata sua on vahva olo
Mietin mitä pitää vetää et mä unohtasin kaiken
Kaikist vahvin huume on nainen (T34)

11) Me voitais suunnitella uutvuot
Kattoo tositeeveet, nauttii toistemme seurast
Ainut mullon **toinen** kainalossa, samal ku mietin **seuraavaa** (T36)

Esimerkissä 10 puhuja puhuu yleisesti *kaikista vahvimman huumeen olevan nainen*. Ennen tätä hän miettii, mitä pitäisi vetää, että unohtaisi kaiken. Tällä puhuja luo kuvan, että haluaa unohtaa edellisen tyttöystävänsä, jota hän puhuttelee yksikön toisessa persoonassa. Samalla puhuja luo kuvan, että parhaiten entisen tyttöystävän unohtamiseen toimisi *nainen*. Puhuja rinnastaa *kaikista vahvimman huumeen ja naisen* toisiinsa. Hän ei yksilöi naista vaan *nainen* toimii viittaamaan geneeriseen naiseen – kuka tahansa nainen kelpaisi.

Esimerkissä 11 puhuja viittaa kainalossaan olevaan naiseen *toisena*. *Toinen* on yksilöivä adjektiivi (VISK § 767), joka esimerkissä toimii erottamaan *toisen* puhuteltavasta naisesta eli entisestä tyttöystävästä. Tämä käy ilmi, kun puhuja puhuu ensin puhuteltavalle suoraan kertoen siitä, mitä he voisivat mahdollisesti yhdessä tehdä. Puhuja sanoo myös miettivänsä *seuraavaa* eli seuraavaa naista tämän *toisen* naisen tilalle. Naiset näyttäytyvät siis esimerkeissä entisen kumppanin korvikkeena, jolloin luodaan kuva siitä, että nämä naiset eivät ole tärkeitä puhujalle omina itsenään.

Lisäksi naisiin viitataan erilaisilla lausekkeilla tekstiyhteydessä, joissa naiset esiintyvät iskemisen tai seksin kohteina. Esimerkit 12 ja 13 samasta kappaleesta havainnollistavat tätä:

12) Miks kaveri on mitä etit baarista
Pakko hiffaa hei ei kaikki tipu aina laakista
Et oo predatori, et tartte **sitä saalista** (T05)

13) Hugh Hefnerin unelma, menee aina toivo
Bro jokasen ei tartte olla aina **hoito**
Aamul Call of Duty illalla Call of Booty (T05)

Esimerkissä 12 *saalis* tarkoittaa naista iskemisen kohteena tai naista seksiobjektina (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *saalis*), mitä vahvistaa mieheen viittaaminen *predatorina* eli saalistajana. Esimerkin 13 *hoidolla* sen sijaan voidaan tarkoittaa tyttöä tai naista tai irtosuhdetta (Paunonen 2000 s.v. *hoito*; Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *hoito*). *Hoidollakin* viitataan siis naiseen juuri seksin yhteydessä. Valitut ilmaukset eivät luo kuvaa, että puhuja arvostaisi naisia juurikaan, sillä naiset näyttäytyvät vain iskemisen tai seksin

kohteena. Toisaalta molemmissa esimerkeissä puhuja puhuttelee puhuteltavaansa sanoen, ettei tämä tarvitsisi *saalista* tai ettei jokaisen naisen tarvitsisi olla *hoito*. Puhuja ikään kuin toimii neuvojana puhuteltavalleen. Tämä luo kuvan siitä, kuinka puhuja puhuu ikään kuin ”mies miehelle”. Samalla, kun puhuja siis viittaa naisiin esineellistävänä ilmauksilla, hän painottaa puhuteltavalleen, että naisilla voisi kenties olla muutakin taroitusta puhuteltavan elämässä kuin toimia iskemisen tai seksin kohteena.

Naisiin voidaan viitata iskemisen yhteydessä myös substantiiveilla, joilla on leksikaalinen sukupuoli (Engelberg 2018: 17) eli sanoilla, jotka sanakirjan mukaisesti tarkoittavat naista. Tällaisia ovat *akat* ja *mimmit*, kuten alla olevat esimerkit 14 ja 15 osoittavat.

14) Katon **akkoja** näen vaa **kaatoi ja sakkoja** (T30)

15) Kyl mä nään ettet enää taida keinoi
Kaadat mimmejä niinku ne ois keiloi
Ja sä pelaat mua niinku oisin **Gameboy**
Mut ei noin, hei, ei noin (T03)

Esimerkissä 14 puhuja sanoo katselevansa *akkoja* eli naisia. Hän ei erittele, kenestä naisista puhuu, joten voidaan olettaa hänen puhuvan naisista yleisellä tasolla. *Akat* näyttäytyvät puhujalle *kaatoina* ja *sakkoina*. *Kaadolla* viitataan naisen kellistykseen eli saamiseen seksikumppaniksi (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *kaato*). *Sakolla* taas tarkoitetaan sakkolihaa eli alaikäistä tyttöä (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *sakkoliha*). Molemmat ilmaukset ovat seksiin viittaavia, joiden kautta naiset näyttäytyvät seksin kohteina.

Kaataminen toistuu myös esimerkissä 15, jossa puhuja kuvaa puhuteltavansa *kaatavan mimmejä niinku ne ois keiloi*, tarkoittaen yleisesti naisia. Puhuteltava mies siis etsii uusia seksikumppaneita pelin tai urheilunomaisesti. Samalla verrataan naisia *keiloihin* ja *Gameboyhin*. Naiset esitetään verraten naisia esineisiin, esineellistäen naiset seksin kohteiksi.

Erilaisia vertauksia naisista iskemisen yhteydessä esittelevät esimerkit 16 ja 17.

**16) Ei kelpaa baarist timmit tai mikään tinderissä
Varatut mimmit on vaa ku lelu Kinderistä (T05)**

17) Sul on **booty** niin iso et tarviit perustuspeilin
Kun huutaa apuu noi sun farkut se on upeint
Ja sä oot muutenkin enemmänkin **farkku ku coupe**
Sul on **kontissa** tilaa kun se pomppii mä fiilaan
Tiiän et vien **ton** tänään himaan (T17)

Esimerkin 16 ilmaus *varatut mimmit on vaa ku lelu Kinderistä* rinnastaa naiset Kinder-munista tuleviin lasten leluihin, luoden kuvan, että naiset ovat Kinder-lelun tavoin yllätys sekä leluja eli esineitä. Puhujan sanoessa tätä ennen, ettei puheessa olevalle miehelle kelpaa naiset *baarista* tai *Tinderistä* luodaan kuva, että varattujen mimmien iskeminen on miehelle haaste. Varattujen naisten yllätyksellisyys nähdään positiivisena asiana, joka lisää iskemisen haastetta. Naiset yleisesti eivät näyttäydy haluttavina iskemisen kohteina, paitsi jos he ovat *varattuja mimmejä*.

Esimerkissä 17 puhuja puhuu tavoiteltavan pokattavan naisen takapuolesta vertaamalla, että puhuteltava nainen on *enemmänkin farkku ku coupe*. *Farkussa* eli farmariautossa (KS s.v. *farkku*) on isompi perä kuin toisen mallisessa *coupe*-autossa. Ilmaus toimii metonymiana, jossa takapuoli ja nainen ovat osa-kokonaisuus-suhteessa (Tieteen termipankki 2014) toistensa kanssa: nainen esitetään takapuolensa kautta. Tätä tulkintaa vahvistaa se, että puhuja puhuu aiemmin puhuteltavan naisen *bootysta* sekä myöhemmin naisen *kontista* eli takapuolesta.

Tuo-pronominia yksinään voidaan käyttää viittaamaan ihmiseen, ja sitä käytetäänkin tuomaan esille henkilö, joka ei ole aktiivisesti mukana keskustelussa, mutta joka asetetaan muiden osallistujien tarkkailtavaksi (VISK § 1426). Näin käy myös esimerkissä 17, kun puhuja viittaa naiseen pronominilla *toi*. Ensin puhuja puhuttelee naista yksikön toisena persoonana, minkä jälkeen hän sanoo vievänsä *ton tänään himaan*. Naisen puhuttelu ensin yksikön toisella persoonalla, ja sitten pelkällä *toi*-pronominilla luo asetelman, jossa puhuja ikään kuin etäännyttää naisen ja tekee hänestä

pelkän objektin. Sen sijaan, että puhuja sanoisi vievänsä *sut tänään himaan*, hän sanoo *vien ton tänään himaan* ikään kuin puhuja puhuisi jollekin toiselle kuin juuri puhuttelelleen naiselle. Nainen esitetään yhden illan juttuna, jolloin naisessa keskitytään lähinnä hänen kehoonsa.

Naisista voidaan puhua myös suoraan seksin yhteydessä, merkityksettömään sävyyn.

18) Joo **fanei panen**, oot salee kaunein (T30)

19) **Pyöritän bellaa lakanois**, sä oot vaa kaverizonessa (T13)

Esimerkissä 18 puhuja kertoo *panevasa fanejansa*. Nainen esiintyy seksin eli *panemisen* kohteena, passiivisena osallistujana seksissä. Samoin esimerkissä 19 nainen eli *bella* näyttäytyy vain seksin kohteena, lakanoissa pyörittämisen kohteena, kun puhuja sanoo *pyörittävänsä bellaa lakanois*. Yhden illan jutun tai seksisuhteen kautta nainen esitetään siis passiivisena seksin kohteena.

Iskemisen kohteena tai pokana naiseen voidaan viitata erilaisilla substantiiveilla, joiden kautta nainen esitetään negatiivisessa sävyssä.

20) Otan käärmeen esiin ja **nää ämmät huutaa lisää** (T30)

21) Yks hyvä nainen on parempi ku **miljoona ho****
Sori kielenkäytöst (T32)

Esimerkissä 20 puhuja kertoo ottavansa *käärmeen esiin*, jonka jälkeen *nää ämmät huutaa lisää*. Naiset näyttäytyvät siis seksin halukkaina osapuolina, kun he riemastuvat puhujan ottaessa peniksensä esille. Puhujan affektisuus naisia kohtaan ilmenee sanavalinnassa *ämmät*. *Ämmä* esiintyy Kielitoimiston sanakirjassa (s.v. *ämmä*) vain negatiivisessa yhteydessä (esimerkiksi *pahasuinen ämmä* tai *vaikka ämmiä sataisi* eli vaikka olisi miten huono sää). *Ämmässä* on siis selvä negatiivinen sävy, mistä voi päätellä myös esimerkissä 20 puhujalla olevan negatiivinen suhtautuminen naisiin.

Samanlainen negatiivinen sävy toistuu esimerkissä 21 (aiemmin esimerkki 1), jossa puhuja viittaa naisiin *horoina*. *Horolla* voidaan tarkoittaa tyttöä tai naista, mut-

ta myös huoraa (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *horo*). Puhuteltavan vertaaminen *miljoonaaan horoon* nostaa puhuteltavaa korkeammalle. Tämä vertaus puolestaan laskee alaspäin yhden yön juttuja tai muita lyhyitä suhteita, joihin puhuja viittaa *miljoonana horona*. Puhuja tuskin viittaa kirjaimellisesti prostituoituihin puhuessaan *horoista*, vaan pikemminkin kyseenalaisella kehulla nostaa tavoittelemaansa naista ylöspäin ja samalla työntää alaspäin muita, hänelle epätärkeitä naisia kutsumalla heitä *horoiksi*.

Naiseen viitataan myös erilaisilla värikkäillä, eläinmaailmaan liittyvillä lausekkeilla, kun puhutaan halusta harrastaa seksiä naisen kanssa. Tällaisia ovat esimerkkien 22–24 lausekkeet.

22) **Naaras** tiiän et sulkana kuulun sun listaan
Ne tunnistaa kullista, maailman mullistaa (T25)

23) **Kuumille kissoille** me ulvotaan laumassa
Jotain maukasta nautaa vois haukata
tai **jotain haurasta lautaa vois naulata** (T33)

24) Tänää **jotain tsirbulaa olis nasta naulaa** (T23)

Esimerkissä 22 puhuja puhuttelee ensin tiettyä naista eli puhuteltavaa *naaraana* ja sen jälkeen viittaa tähän pronomiinilla *sä*. Perusmerkitykseltään *naaras* viittaa naissukupuoliseen eläimeen. *Naaraalla* voidaan kuitenkin tarkoittaa tyttöä tai naista (Paunonen 2000 s.v. *naaras*), mutta sitä voidaan käyttää myös halventavaan sävyyn naisesta sukupuolilientona (KS s.v. *naaras*) tai sukupuolikumppanina (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *naaras*). *Naaras* näyttäytyy määrätietoisena, koska mies kuuluu *sulkana* hänen listaansa – nainen siis aikoo saada miehen. Toisaalta naisesta puhuminen *naaraana* voi toimia puhujan tapana etäännyttää naista, kun hän ikään kuin rinnastaa naisen eläimeen, mutta luo myös mielikuvan siitä kuin nainen olisi jollain tapaa alkukantainen ja vaistojensa vietävissä.

Esimerkissä 23 naisiin viitataan *kuumina kissoina*, joille miehet *ulvovat laumassa*. Tämä luo kuvan, että naiset ovat todella kauniita, mutta toisaalta asettaa naiset objekteiksi miesten katseille ja huuteluille. *Ulvominen* yhdistettynä *kissoihin* tuo miellelyhtymän cat calling -ilmiöön, joka viittaa epämieluisaan, seksuaalissävytteiseen

perään huuteluun kadulla (Urban Dictionary 2016b). Naiseen viitataan myös *maukkaana nautana* ja *hauraana lautana*. Kumpikaan ei viittaa tiettyyn naiseen, sillä kuvailuja edeltää *jotain*-pronomini, joka ilmaisee kyseessä olevan identifioimaton, yksi monista mahdollisista naisista (VISK § 746). Naisiin viittaaminen *kuumina kissoina* ja *maukkaina nautoina* luo samanlaisen rinnastuksen kuin esimerkissä 22 – nainen esitetään eläimen kaltaisena. *Hauraana lautana* viittaaminen luo kuvan passiivisesta naisesta, joka on vain kohde: lauta vain on, kun sitä naulataan. Naisiin viittaavat eläintarkoitteiset sekä esinetarkoitteiset lausekkeet vahvistavat kuvaa naisesta kohteena tai olentona, joka ei jollain tapaa ole ihminen tai ei ainakaan omista ihmisille yleisesti myönnettyä itsemääräämisoikeutta.

Sekä esimerkin 23 että esimerkin 24 ilmausten etumäärite *jotain* luovat kuvaa, että kuka tahansa nainen kelpaisi. Esimerkin 24 ilmaus *jotain tsirbulaa ois nasta naulaa* luo edellisen esimerkin kaltaista kuvaa naisista seksin passiivisena kohteena. *Tsirbulalla* tarkoitetaan tyttöä tai naista (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *tširbula*). Ilmaus *naulaa* luo vaikutelmaa, jossa nainen ei ole seksissä mukana muuten kuin passiivisena kohteena, sillä puhuja hoitaa naulaamisen. Puhujalle naiset näyttäytyvät siis seksin kohteena, mikä kertoo myös puhujan suhtautumisesta naisiin esineellistään.

Vaikka aineistossa toistuu useammin se, että mies tavoittelee naista, voi myös nainen tavoitella miestä. Tämä ilmenee esimerkeissä 25 ja 26.

25) **Muija** sai mult jatkoilt pakit (T06)

26) Oon pelimies ja mä etin omaa pelinaista
Ois **yks nunna** mut mä etin jotain erilaista (T33)

Esimerkissä 25 puhuja antaa *pakit muijalle*. Nainen on siis yrittänyt iskeä puhujaa, mutta puhuja ei ole naisesta kiinnostunut. Nainen ei ole jostain syystä kelvannut puhujalle. Nainen näyttäytyy epäkiinnostavana, kun hän ei kelpaa puhujalle vaan saa pakit.

Samoin esimerkissä 26 puhuja kertoo, että hänelle olisi tarjolla *yks nunna*, mutta hän *ettii jotain erilaista*. *Nunnalla* viitataan tyttöön, joka ei anna seksiä (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *nunna*). Koska tarjolla oleva nainen on *nunna*, oletettavasti puhujan etsimä erilainen nainen olisi siis nainen, joka antaisi seksiä.

Lyhyempien suhteiden ja seksin yhteydessä nainen esitetään etäännyttävämminkin kuin silloin, kun nainen halutaan parisuhteeseen. Nainen voidaan nähdä toisen naisen korvikkeena, ikään kuin lääkkeenä entisen tyttöystävän kaipuuseen. Nainen esitetään myös iskemisen kohteena sekä passiivisena seksin kohteena. Nainen voidaan esittää myös negatiivisessa valossa, puhuen naisesta negatiivisesti ja suhtautuen naiseen negatiivisesti. Etäännyttävästi nainen esitetään, kun nainen esitetään eläintarkoitteisilla lausekkeilla tai metonymian kautta.

4.2 Nykyinen kumppani

Nainen näyttäytyy aineistossa myös vakiintuneena, nykyisenä kumppanina. Nykyinen kumppani voi olla miehen silmissä kaunis ja rakas, mutta kumppani ei kuitenkaan aina ole sellainen ihminen, josta mies pitää. Alaluvussa 4.2.1 käsittelen ilmauksia, joissa nykyisestä kumppanista puhutaan ihailevaan tai positiiviseen sävyyn. Alaluvussa 4.2.2 sen sijaan käsittelen ilmauksia, joissa nykyinen kumppani esiintyy negatiivisessa sävyssä. Alaluvussa 4.2.3 tarkastelen naista jonkun toisen miehen kuin puhujan kumppanina.

4.2.1 Ihana kumppani

Naisesta parisuhteen nykyisenä osapuolena puhutaan kauniisti ja arvostaen. Naista ihailaan, hän voi näyttäytyä puhujalle kauniina tai sitten naisesta voidaan käyttää hellittelysanoja.

Naiseen voidaan viitata aineistossa *muijana*, kun nainen esitetään positiivisessa valossa. Näin on esimerkeissä 27 ja 28.

27) Aikavarkaita hädän syrjään
Muija vaimomatskuu mut häitä lykkään (T26)

28) **Kieron muijan läppä satavarma laadutonta**
Kuinka kauniita sen kanssa darra-aamut onkaan
Ku taas alasti me kuusen alla laavus ollaan
Ja se voihkasee ku selkään ottaa havupohja (T33)

Esimerkissä 27 puhuja viittaa naiseen *muijana* ja kuvaa tämän olevan *vaimomatskuu*. Nainen olisi siis sopiva vaimoksi, mutta puhuja lykkää häitä, koska vaimo veisi liian paljon aikaa. Puhuja kuitenkin tunnistaa, että nainen olisi hänelle sopiva ja että naisessa olisi potentiaalia loppuelämän kumppaniksi. Esimerkissä 28 taas puhuja viittaa naiseen *kierona muijana*. Kierous näyttäytyy kuitenkin positiivisessa valossa, kun puhuja kuvaa *muijan läpän* olevan *laadutonta*. Tämän jälkeen puhuja kuvaa seksikokemustaan tämän naisen kanssa – puhuja kuvaa naisen *voihkasevan ku selkään ottaa havupohja*. Tämä luo kuvan siitä, että nainen nauttii seksistä ja on aktiivisena toimijana osana seksiä.

Nykyiseen kumppaniin voidaan viitata *rakkaana*, kuten esimerkki 29 havainnollistaa.

29) Ja **mun sydän on siellä missä sä odotat**

Sun seuras maailman äärissäki oon kotona

Meiän perhees mikä vois olla ees paremmin

Oot **mun elämän rakkaus** ja **paras kaveri** (T15)

Esimerkeissä juuri hellittelysanat *rakas* käytön kautta nousee esille puhujan myönteisen suhtautuminen kumppaniinsa. Esimerkissä 29 puhuja puhuttelee naista yksikön toisessa persoonassa ja kuvailee naista *elämän rakkaudeksi* ja *parhaaksi kaveriksi*, mikä nostaa esille puhujan myönteisen suhtautumisen kumppaniinsa. Rakkaus ja myönteinen suhtautuminen nousevat esille myös toisin kielellisin keinoin, kun puhuja sanoo: *mun sydän on siellä missä sä odotat*. *Sydän* toimii metonymiana miehelle, toimien edustamassa koko miestä. Tämä luo kuvan siitä, että puhuja kokee kotinsa olevan kumppaninsa luona.

Kumppaniin voidaan myös viitata *oikeena*, kuten esimerkissä 30.

30) Sä oot **mun oikee, taval tai toisel**

Jos mut tahot sulhoks, en voi lupaa kunnol

Sä tiiät mul on

Pahoja tapoja pahin oot sä (T08)

Puhuja viittaa naiseen ilmauksella *mun oikee*, joka viittaa käsitykseen ”siitä oikeasta”. Puhuja näkee naisen siis itselleen juuri täydellisenä ja sopivana kumppanina. Tämän

jälkeen puhuja lisää kuitenkin *taval tai toisel*, mikä luo kuvan, ettei suhde kumppaniin ole niin yksinkertainen kuin ilmaus *mun oikee* antaisi ymmärtää. Puhuja luo vaikutelman, että on valmis tekemään töitä kumppaninsa eteen, jolloin nainen esitetäänkin vain arvoisena.

Esimerkeissä 31 ja 32 taas kumppania puhutellaan *mamacitaksi* tai *mamiiksi*.

31) Mä haluun nähä kun pakitat
Hei **mamacita** whinaa mun takia (T16)

32) Hola, **mami**
Teen mitä vaa sun takia
Vallotan maailman, alotan kapinan (T20)

Mamacita on kehu, jolla tarkoitetaan hyvännäköistä naista (Urban Dictionary 2006). Samoin *mamilla* voidaan tarkoittaa hyvännäköistä naista (Urban Dictionary 2016a). Esimerkeissä puhutellaankin kumppania hellitellen, mikä kuvaa myös puhujien suhtautumisia kumppaneihinsa. Samalla *mamacita* ja *mami* toimivat kehuina.

Lisäksi kumppaniin viitataan erinäisillä muilla kehuvilla lausekkeilla, kuten esimerkissä 33 osoitetaan:

33) Ei enää poimita niit kylilt kun nyt hoidin **daamin** syliin
Toimitaan nii hyvin et tää on hyvä syy rakentaa **bella**
Hyväksyt pahemman herran, yllätyin pahemman kerran
Kyllästyin panemaan kerran, haluun **jotain aitoo** (T15)

Esimerkissä 33 puhuja puhuu omasta kumppanistaan viitaten tähän *daamina* sekä *bella-na*. *Daamilla* voidaan tarkoittaa sekä hienoa naista (KS s.v. *daami*) että tyttöystävää (Paunonen 2000 s.v. *daami*). *Bella* taas tarkoittaa ihastuttavaa nuorta naista (Paunonen 2000 s.v. *bella*). Puhuja siis puhuttelee kumppaniaan kehuin. Tämän jälkeen puhuja viittaa vielä kyllästyneensä *panemaan kerran* eli kyllästyneensä yhden yön juttuihin ja haluavansa *jotain aitoo*. Ilmaus *jotain aitoo* määrittelee puhujan kumppania: aitous nähdään hyvänä asiana. Nainen on ehkäpä sellainen, ettei hän esitä mitään vaan on juuri sellainen kuin on. Toisaalta *jotain aitoo* voi viitata myös puhujan ja naisen parisuhteen

seen ja että tämä parisuhde on rehellinen ja luottamuksellinen suhde kahden ihmisen välillä.

Esimerkissä 34 käytetään niin ikään erilaisia hellittelynimiä naisesta.

34) Nään loppuelämäni auringon sun silmissäs
Sä oot **sielultasi gypsy, sydämeltäs hippi**
Luoja älä anna ikinä näin hyvän mennä rikki
Kun korjauskelvottomia mun vaurioni ois
Jos kohtalo ois julma ja veis **aurinkoni** pois (T04)

Puhuja kuvaa esimerkissä naisen olevan *sielultas gypsy, sydämeltäs hippi*. *Gypsy* viittaa romaniin, jolloin *sielultas gypsy* luo kuvan naisesta, joka liikkuu vapaasti elämässään. *Sydämeltäs hippi* sen sijaan luo kuvan, että nainen on rakastava ja lämmin muita ihmisiä kohtaan. Puhuja viittaa naiseen myös ilmauksella *aurinkoni*. Puhuja puhuu *korjauskelvottomuudesta* ja *julmuudesta*, jos hänen *aurinkonsa* viettäisiin pois. *Aurinko* välittää siis lämpimän sävyn ja yhdistettynä naisen poistumisen kuvaamiseen *julmana* luo kuvan, että nainen on puhujalle tärkeä.

Naisesta kumppanina voidaan myös puhua sitä kautta, miten puhuja hänen kumppanuutensa kokee tai millaisia tunteita kumppanuus puhujalla herättää. Tällöin nainen näyttäytyy esimerkiksi rakkaana ja luotettavana.

35) Mä **tunnen sut kuin kadut kaupungin**
Ja sun **vierelläs kotona oon**
Ja nää **tiet tuo luokses aina takaisin**
Sillon kun mä hukassa oon (T15)

Esimerkissä 35 nainen näyttäytyy tuttuna ja kotoisana, kun puhuja kuvaa: *tunnen sut kuin kadut kaupungin* ja *vierelläs kotona oon*. *Tuntea*-verbi kuvaa tietämistä ja tiedon säilyttämistä (VISK § 472). Kumppanin vertaaminen kaupungin katuihin tuttuuden suhteen luo kuvan, että kumppani on puhujalle kuin koti – niin hyvin puhuja tuntee naisen. Puhuja sanoo myös teiden tuovan *luokses aina takaisin*, mikä luo kuvan siitä, että on aivan sama, missä puhuja on – hän löytää aina takaisin kumppaninsa luo.

Kumppanista voidaan puhua kauniisti myös kuvaamalla tämän ulkonäköä ja olemusta *kauniiksi* tai *kuumaksi*.

36) Kun samas paketis on **noin paljon kaunist ja valoo**
"Moi" oli aino minkä pystyin siin vauhdissa sanoo
Teet onnellisen must ku saan **noin kaunista** kainaloon (T15)

37) Sä oot **nii kuuma et sytytät tulipalon** (T20)

Esimerkissä 36 puhuja kuvaa naisessa olevan *noin paljon kaunist ja valoo*. Sen lisäksi, että puhuja näkee kumppaninsa kauniina, hän kuvailee kumppanissa olevan *valoo*. Tämän voi nähdä kertovan kumppanin luonteesta: hän voi olla esimerkiksi valoisa, positiivinen tai iloinen persoona. Esimerkin puhuja kuvaa myös kumppaninsa tekevän hänet onnelliseksi, koska hän saa *noin kaunista kainaloon*.

Esimerkissä 37 taas naista sanotaan niin *kuumaksi*, että hän sytyttää tulipalon. *Kuuma*-metafora toimii kumppanin ulkonäöllisenä kehuna, jossa naisen ulkonäkö yhdistetään tulen kuumuuteen. Tätä kehua voimistaa kuumuuden vahvuus tulipalon sytyttäjänä. Nainen esitetään tyttöystävänä siis kauniina ja ihailun kohteena.

Kumppanin kauneudesta tai ulkonäöllisestä habituksesta voidaan puhua myös vertailemalla naista johonkuhun yleisesti hyvännäköisenä pidettyyn naiseen. Näin on myös esimerkeissä 38 ja 39.

38) Virheeni pystytkö unohtaa
Kaunistuu riisuuduttuaan
Haluun et sä tuut ennen kello kuut
Tää on ehkä cornyy mut sä et oo niinku muut
Suhun rakastuu ku aukaset sun suun
Meen haarojes väliin ja sanon peek-a-boo
Nainen whinaa, kun Esmeralda, kun Esmeralda (T28)

39) Mä haluun nähä kun pakitat
Hei mamacita whainaa mun takia
Sheikkaa vaikka kun Shakira (T17)

Esimerkissä 38 puhuja puhuttelee kumppaniaan ja vertaa naista tämän jälkeen *Esmeraldaan*. *Esmeraldalla* viitataan Disneyn Notre Dame kellonsoittaja -elokuvan hahmoon, joka on tanssija. Notre Dame -elokuvan Esmeralda hurmasi monia miehiä tanssillaan. Puhuja siis näkee kumppaninsa hyvänä, jopa seksikkäänä, tanssijana. Tämän lisäksi esimerkin 38 puhuja kuvaa kumppaninsa *kaunistuvan riisuuduttuaan*. Puhuja näkee siis kumppaninsa olevan kaunis vaatteet päällä, mutta vielä kauniimpi alastomana. Kumppani näyttäytyy siis puhujalle lähes palvonnan kohteena, sillä tämä on niin seksikäs ja kaunis.

Esimerkissä 39 puhuja pyytää kumppaniaan tanssimaan hänelle takapuoltaan pyörittäen. Puhuja vertaa kumppaniaan Shakiraan: *sheikkaa vaikka kun Shakira*. Shakiraan vertaaminen on kehu: pop-artisti Shakira on tanssinut seksikkäästi takapuoltaan pyörittäen musiikkivideoissaan ja esiintymisissään jo 2000-luvun alusta. Puhuja näkeekin naisen positiivisesti, seksikkäänä tanssijana.

Kun nainen esitetään hyvänä tyttöystävänä, puhujan suhtautuminen häneen on siis positiivista. Se tulee esille monin tavoin. Naiseen viitataan esimerkiksi hellittelysanoin tai häntä verrataan johonkin tunnettuun, hyvänä pidettyyn ihmiseen. Lisäksi tyttöystävän ulkonäköä kuvataan kauniiksi. Puhuja voi myös kuvata, millaista positiivista ja hyvää oloa tyttöystävä hänessä herättää. Nykyinen tyttöystävä esitetään siis ihanaa naisena ja kumppanina.

4.2.2 Surkea kumppani

Kun nainen näyttäytyy kumppanina huonona, hän näyttäytyy epähaluttavana kumppanina. Naista ei esimerkiksi haluta vaimoksi, tai sitten nainen voi olla suhteessa hankala tai rajoittaa miestä liikaa.

Esimerkeissä 40 ja 41 nainen näyttäytyy ei-haluttavana kumppanina. Nais-
ta ei haluta *vaimoksi* tai *emännäksi*.

40) Ootsä nähny **vaimoo**, ei sitä tartte heppu
Koska se on mennyttä ku Kanyen reppu
Ootsä nähny Nikkee, mitä sille kuuluu (T25)

41) **Silmissä elämä vilisi keväällä**

Ku kinsit et kesällä sinust tulis **emäntä**

Näin vaa mun telkkarin, näin vaa mun pleikkarin

Kuinka kohtalo ne edestäni keikkasi (T35)

Esimerkissä 40 puhuja viittaa vaimoon vähätellen: *ootsä nähny vaimoo, ei sitä tartte heppu*. *Vaimolla* viitataan sananmukaisesti aviopuolisoon, jota puhujan mukaan ei tarvita. Puhuja kuvaa, ettei hänellä ole tarvetta vaimolle. Verbi *tarvita* kuvaa välttämättömyyttä (VISK § 1551): jos *heppu tarttis vaimon*, hänen olisi pakko saada vaimo. Kun vaimoa *ei tartte*, syntyy kuva, että nainen ei ole tarpeellinen miehen elämässä. Sitä kautta nainen näyttäytyy ei-haluttavana puolisona tai kumppanina, johon suhtaudutaan välinpitämättömästi.

Esimerkin 41 *emäntä* viittaa niin ikään nimenomaan aviopuolisoon, vaimoon (KS s.v. *emäntä*). Puhuja kertoo puhuteltavan kinunneen, että hänestä tulisi kesällä *emäntä* eli että he menisivät kesällä naimisiin. Puhuja kuvaa *elämän vilisevän silmissä*, kun nainen haluaa mennä naimisiin. Elämän vilinä silmien edessä yhdistetään usein kuolemaan tai kuoleman lähellä käymiseen. Tämän sanonnan käyttäminen luo yhteyden siihen, että naimisiinmeno näyttäytyy puhujalle kuoleman kaltaisena tapahtumana. Puhuja kokee myös naimisiinmenon rajoittavan häntä, sillä tällöin häneltä katoavat *telkkari* ja *pleikkari*. Kumppanista luodaan siis huono kuva: nainen on jonkinlainen tyranni ja verrattavissa elämän lopettajana kuolemaan.

Naisen toimiminen rajoittavana kumppanina näkyy myös esimerkissä 42:

42) **Nilkkapannan** sillon nimettömään laitat

Kun miehen puolivallattoman **Justiinalle** naitat

Poikien reissut

Hallitus evää ne (T35)

Puhuja puhuu ensin kihlasormuksesta *nilkkapantana*. Ilmaus *nilkkapanta* luo vaikutelman kuin puhuja joutuisi kotiaarestiin mennessään naimisiin. Tämän jälkeen puhuja viittaa kumppaniinsa tai vaimoonsa *Justiinana*, joka viittaa Pekka ja Pätkä -elokuvien Pekan vaimoon Justiinaan. Justiina esitetään elokuvissa komentelevana vaimona. Samanlainen komentelevaisuus näkyy, kun puhuja viittaa vaimoon *hallituksena*, joka evää

poikien reissut. Tämä luo kuvan, että puhujan on pyydettyä vaimoltaan lupaa lähteäkseen reissuun kavereidensa kanssa, mutta vaimo ei anna lupaa. Puhujan suhtautuminen naiseen on negatiivista ja nainen esitetään rajoittamassa puhujan elämää.

Nainen voidaan nähdä huonoa kumppanina myös muilla tavoin, kuten esimerkit 43 ja 44 osoittavat.

43) Nään sun syyksi kaiken ja oon ite samanlainen

Mä oon myrkyllinen beibi **sä oot merkillinen nainen** (T10)

44) Sit selän takan nii vaan joka jäbän perää alat tsiigaa

Alat leikkii **diivaa** ja klubil menee illat

Kun olisit jotain ku sua muut miehet fiilaa

Ai sulla vientiä piisaa

Oon mielummi yksin jos toi on sitä priimaa (T18)

Esimerkissä 43 puhuja viittaa kumppaniinsa ilmauksella *merkillinen nainen*. Tätä ennen puhuja kuvaa itseään *myrkylliseksi*. *Merkillisen* rinnastaminen *myrkylliseen* luo kuvan, että naisen, kumppanin, *merkillisyys* olisi *myrkyllisen* tavoin negatiivista. Ilmaus *merkillinen* luo kuvan, että nainen on jollain tapaa kumma tai vieras puhujalle. Tällaisen havainnon on tehnyt suomiräpistä myös Massa (2016). Puhuja ei siis täysin ymmärrä kumppaniaan. Puhujan suhtautuminen kumppaniinsa paljastuu huonoksi jo edellä, kun puhuja kuvaa parisuhteessa molempien syyttelevän toisiaan.

Esimerkissä 44 puhuja ilmaisee negatiivisen suhtautumisensa kumppaniinsa niin ikään monin eri tavoin. Puhuja viittaa naiseen suoraan *diivana*. Tämä luo kuvan, että puhuja näkee kumppaninsa ylimielisenä. Ylimielisyyttä korostaa, kuinka puhuja kuvaa naisen diivautta: *alat leikkii diivaa*. Verbi *leikkii* luo kuvaa, kuinka nainen esittää olevansa jotakin, mitä ei ole. Sama ylimielinen kuva tulee, kun puhuja kuvaa naista: *kun olisit jotain ku sua muut miehet fiilaa*. Konditionaali *olisit* luo vaikutelman kuvitellusta asiantilasta (VISK § 1592) – nainen ei siis oikeasti ole *jotain* vaan kuvittelee vain niin. Tämän jälkeen puhuja sanoo olevansa mieluummin yksin *jos toi on sitä priimaa*. Ehtolause *jos toi on sitä priimaa* kertoo, ettei puhuja halua olla naisen kanssa. Yksinolokin on parempi vaihtoehto. Ilmaus *priima* viittaa täydellisyyteen. Puhuja luo siis kuvan, että hänen kumppaninsa on kaikkea muuta kuin täydellinen.

Esimerkissä 45 sen sijaan kumppaniin viitataan yhtenä *pahana tapana*.

45) Mul on **pahoja tapoja, pahin oot sä**
Lasihuonees heitellään kiviä
Sul on pahoja tapoja, pahin oon mä
Ei osatakkaan enää irrottaa (T08)

Puhuja sanoo hänellä olevan *pahoja tapoja, pahin oot sä*. Nainen rinnastuu pahoihin tapoihin. Puhuja sanoo naisen olevan *pahin* hänen tavoistaan – nainen ei siis näyttäydy haluttavana kumppanina. Puhujan suhtautuminen naiseen on negatiivista. Myöhemmin puhuja sanoo vielä: *ei osatakkaan enää irrottaa*. Tämä luo kuvan, että parisuhde on enää vain tapa, jossa ollaan tavan ja totumuksen vuoksi, eikä välttämättä rakkaudesta.

Nainen voidaan siis esittää nykyisenä kumppanina myös negatiivisessa valossa. Tällöin nainen kumppanina voidaan nähdä tarpeettomana, tai sitten naisen nähdään rajoittavan elämää tai kumppaniaan niin, ettei suhdetta pidetä hyvänä. Kaikkeen tähän liittyy naiseen suhtautuminen negatiivisesti.

4.2.3 Jonkun toisen kumppani

Nainen esiintyy parisuhteen osapuolena myös tilanteessa, jossa hänestä puhutaan jonkun toisen kumppanina. Tällöin nainen esiintyy seksin kohteena. Tällainen kielenkäyttö on osa räppiin kuuluvaa haastamista ja uhoa (Rose 1994: 55), kun puhuja väittää harrastaneensa seksiä puhuteltavan kumppanin kanssa. Näissä tapauksissa naisen ”kuuluminen” toiselle miehelle esitetään possessiivisuffiksin tai yksikön toisen persoonan genetiivimuodon avulla.

Esimerkissä 46 jonkun toisen kumppaniin viitataan ilmauksella *naisesi*.

46) Ku sä koitat jahdata pennii
Naisesi koskettaa mun antennii (T27)

Kielitoimiston sanakirjan mukaan (KS s.v. *nainen*) *naista* voidaan käyttää puhuttaessa naisesta rakkaussuhteen osapuolena. Näin on myös esimerkissä 46, jossa vaikutelmaa

vahvistaa possessiivisuffiksin käyttö. *Antennilla* tarkoitetaan penistä (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *antenni*). Kun puhuja siis sanoo *naisesi koskettaa mun antennii*, hän viihjaa harrastavansa seksiä puhuteltavan kumppanin kanssa. Nainen esiintyy vain seksin osapuolena. Seksistä puhutaan kuitenkin kiertoilmauksin, mikä luo kuvan, että puhuja suhtautuu asiaan lähes hienotunteisesti.

Myös ilmaus *muija* esiintyy viittaamassa jonkun toisen kumppaniin. Tämä näkyy esimerkissä 47.

47) **Sun muija** toivo siks naamalle tulin (T12)

Muijalla voidaan tarkoittaa tyttöystävää (Paunonen 2000 s.v. *muija*), ja sitä kuvaa vahvistaa esimerkissä possessiivisuffiksi. Puhuja viittaa siis puhuteltavan tyttöystävään puhekielisellä ilmauksella *muija*. Esimerkin 47 puhuja retostelee harrastaneensa seksiä puhuteltavan muijan kanssa sanoessaan puhuteltavan kumppanin toivoneen, että hän laukeaa naisen naamalle. Tämä retostelu näyttäytyy puhuteltavan ärsyttämisenä tai haastamisena, ikään kuin puhuja yrittäisi aiheuttaa kitkaa tai jopa riitaa puhuteltavan ja itsensä välille. Nainen on esimerkissä myös aktiivisena kokijana ja seksin osapuolena toivoessaan naamalle *tulemista*. Tämän lisäksi aineistossa *muija* voidaan esittää seksin yhteydessä panemisen kohteena (*oon pannu muijaas raakan ei ollu kumii* (T14)).

Puhuteltavan kumppaniin voidaan viitata myös alatyylisellä ilmauksella *sun huoras*.

48) Voin jättää sun haudalles kukan
Ja sit **mä selätän sun huoras** (T27)

Huora tarkoittaa prostituoitua (KS s.v. *huora*), mutta sitä voidaan käyttää haukkumasanana naisesta (Paunonen 2000 s.v. *huora*), ja sellaisena se tässäkin esiintyy. *Selättämisellä* tarkoitetaan seksin harrastamista (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *selättää*). Kun puhuja sanoo *selättävänsä* puhuteltavan *huoran*, hän solvaa puhuteltavan kumppania. Ilmaus *selätän* luo vaikutelman kuin naisella ei olisi sananvaltaa asiassa – hän näyttäytyy passiivisena osapuolena, joka on osallisena seksissä vain kohteena. Puhujan suhtautuminen naiseen on siis halventava, mutta toisaalta sanavalinnat kertovat myös puhujan

suhtautumisesta puhuteltavaan, sillä tarkoituksena näyttäytyisi olevan nimenomaan saada aikaan jonkinlainen reaktio puhuteltavassa. Edellisen esimerkin tapaan puhuja yrittää niin ikään haastaa riitaa puhuteltavan kanssa.

Jonkun toisen kuin puhuteltavan kumppanina nainen esitetään siis seksin yhteydessä. Tällöin nainen esitetään passiivisena osapuolena, joka on vain mukana aktiivisissa osallistumatta itse. Nainen voidaan esittää kuitenkin myös *toivomassa* aktia, jolloin naisesta syntyy aktiivisempi ja osallistuvampi kuva. Tällöin nainen osallistuu seksiin yhdessä puhujan kanssa, mikä asettaa naisen kyseenalaiseen valoon pettämään kumppaniaan, joka ei ole puhuja.

4.3 Entinen kumppani

Nainen voi esiintyä aineistossa myös entisenä kumppanina. Entisestä kumppanista voidaan niin ikään puhua joko negatiivisesti tai positiivisesti suhtautuen. Aineistossa esiintyi myös ilmauksia, joissa naiseen entisenä kumppaneina suhtauduttiin neutraalisti (esimerkiksi *tyttö ei halunnutkaan projektii*), mutta olen rajannut ne varsinaisen tarkasteluni ulkopuolelle.

Naisesta entisenä kumppanina voidaan puhua kauniisti haikaillen. Tällaisia tapauksia käsittelen alaluvussa 4.3.1. Entisistä kumppaneista voidaan puhua myös vihaten ja katkerasti. Tätä käsittelen alaluvussa 4.3.2.

4.3.1 Ihana eksä

Entiset kumppanit voivat näyttäytyä positiivisessa valossa. Tällöin naisen perään haikaillaan, hänestä puhutaan kaihoten ja kauniisti ja hänen kanssaan haluttaisiin mahdollisesti palata takaisin yhteen.

Naiseen viitataan kumppanina erilaisilla naista tarkoittavilla sanoilla, joihin sisältyy omistajuutta kuvaava possessiivisuffiksi. Tällainen aineistossani on *nainen*, kuten esimerkistä 49 voi havaita:

49) Viikko sitte treffeille **mun naisenain**
Sano et ois parempi jos välit poikki laitettais

Pari päivää aikasemmi olin varma että kaikki menee hyvi, sekoilu vaa joku vaihe kai (T29)

Kuten aiemmin kävi ilmi, voidaan *naista* käyttää tarkoittaessa naista rakkaussuhteen osapuolella. Näin on myös esimerkissä 49, kun puhuja viittaa entiseen kumppaniinsa *mun naisenain*. Esimerkissä naiseen viitataan genetiivimuodolla, joka luo kuvan kuin nainen kuuluisi miehelle. Näin on todennut myös Engelberg (2016: 23). Esimerkin puhuja tuntuu haikailevan naisen perään, kun hän puhuu, että oli aiemmin *varma että kaikki menee hyvin*. Ero on tullut siis yllätyksenä, ja puhuja välittää kuvan, että haluaisi naisen vielä takaisin. Naiseen suhtautuminen on positiivista, sillä häntä kaivataan takaisin.

Samankaltainen haikailu ja ikävä näkyy myös esimerkissä 50, mutta edellistä esimerkkiä selvemmin.

50) Mul on ikävä sun läppii
Ne ajat oli nättii
Mä olin oikees **tyttö sä oot tähti** (T21)

Esimerkin puhuja sanoo ikävöivänsä naisen *läppii* ja että *ne ajat oli nättii*. Menneisyys näyttäytyy hyvänä, *nättinä*, ja puhuja sanoo lähes suoraan ikävöivänsä tyttöä sanomalla ikävöivänsä tämän vitsejä. Tämän jälkeen puhuja viittaa entiseen kumppaniinsa ilmauksella *tyttö sä oot tähti*. Ilmaus toimii kehuna, viitaten Dome Karukosken ohjaamaan elokuvaan *Tyttö sinä olet tähti* (2005). Entinen kumppani on puhujan mielessä ja puhuja kaipaava häntä.

Esimerkissä 51 entisestä kumppanista käytetään hellittelynimeä. Tässä yhteydessä näkyy myös kaipuu entiseen.

51) Teneriffa olis luksusta **hani**
Vaik sä teit mut hulluks ja mä tein sut hulluks
Mä vielä mietin ettei me oltu **hullumpi pari** (T36)

Esimerkin 56 ilmaus *hani* tarkoittaa kultaa tai rakasta (Paunonen 2000 s.v. *hani*). Puhuja suhtautuu entiseen kumppaniin positiivisesti, mikä tulee ilmi puhujan sanoessa: *me (ei)*

oltu hullumpi pari. *Hullumpi* toimii kieltohakuisena adjektiivina (VISK § 1636), vaikka tarkoittaakin myönteistä. Ilmaus *ei hullumpi pari* kuvaa siis sitä, kuinka puhuja näkee, että he olivat entisen kumppaninsa kanssa hyvä pari. Suhtautuminen naiseen on kaipaava ja positiivinen, mikä esittää naisen hyvänä. Entisestä kumppanista voidaan käyttää aineistossa myös hellittelynimeä *beibi* (T36).

Esimerkissä 52 puhuja puhuu entisestä kumppanistaan, jonka kanssa hän haluaisi vielä yrittää pelastaa suhteen.

52) C'moon **señorita**
Anna mun korjata tää
Oot ku dirty margarita
Sekotat vieläkin pään

Sul on muhun voimaa
Jost ei oo helppo toipuu
Kaadat jo uutta
Vaik vanha vasta haihtuu
Joo mä tiedän etten tuu susta luopuu (T09)

Puhuja puhuttelee entistä kumppaniaan *señoritana* eli neitinä (Wikisanakirja 2019). Puhuja myös vertaa entistä kumppaniaan *dirty margaritaan* eli drinkkiin viitaten sen jälkeen naisen *sekoittavan vieläkin pään* eli ikään kuin humaltavan puhujan. Alkoholin nähdään heikentävän arviointikykyä, ja tällaisen kuvan puhujakin luo entisestä kumppanistaan, kun puhuja kuvaa naisella olevan häneen *voimaa, jost ei oo helppo toipuu*. Puhujan suhtautuminen entiseen kumppaniin on kaipaavaa ja positiivista. Entinen kumppani on jäänyt puhujan mieleen eikä puhuja pysty unohtamaan häntä.

Esimerkissä 53 esiintyy niin ikään kaipausta entistä kumppania kohtaan.

53) Mieli lakoo matalal ku mato
Olet **unohtumaton**
Haluun sinut mut en halua sanoo (T37)

Esimerkissä 53 puhuja puhuttelee entistä kumppaniaan ja sanoo hänen olevan *unohtumaton*. Tämän jälkeen puhuja sanoo: *haluun sinut*. Entinen kumppani on siis puhujan mielessä eikä kumppania voi unohtaa. Nainen esitetään hyvänä ja erikoisena. Puhuja

suhtautuu entiseen kumppaniin kaivaten, mikä luo kuvan siitä, että nainen on hieno ihminen. Samanlainen kaipuu jatkuu koko tekstin 37 läpi, jossa naisen kaipuuseen viitataan lisäksi muun muassa sanomalla *taivas ei taida tost kirkastua*.

Myös entinen kumppani voi näyttäytyä rikkinäisenä suhteen jäljiltä, kuten esimerkki 54 osoittaa.

54) Joo, sun luottamust, mä väärin käytin sen
Uskottelen etten ollu sellanen tahallaan
Ku ottaa liian koville nähä **sut noin hajalla** (T01)

Puhuja sanoo käyttäneensä entisen kumppaninsa luottamusta väärin. Tämän jälkeen puhuja sanoo naisen olevan *hajalla*. Nainen esitetään siis todella surullisena päättyneen suhteen jäljiltä. Suhde on ehkäpä ollut itsessäänkin rankka, minkä takia nainen voi nyt huonosti. Syntyy myös vaikutelma, että puhuja välittää naisesta edelleen, sillä hänestä tuntuu pahalta nähdä, että nainen kärsii. Suhtautuminen entiseen kumppaniin on siis jossain määrin lämmin.

Entisenä kumppanina nainen voidaan siis esittää positiivisessa valossa. Tällöin puhuja eli naisen entinen kumppani haikailee usein naisen perään ja näkee naisen hyvänä. Naiseen viitataan hellittelysanoin, joita useimmiten käytetään pikemminkin nykyisistä kumppaneista. Naisen lähtö nähdään huonona, minkä kautta välittyy kuva, että naista kaivataan.

4.3.2 Surkea eksä

Naisista voidaan puhua entisenä kumppanina myös negatiivisessa valossa. Tällöin entinen kumppani on laittanut miehen sekaisin, satuttanut tätä tai käyttäytynyt suhteessa sellaisella tavalla, joka on saanut miehen vihaamaan tai inhoamaan naista.

Naiseen voidaan viitata ilmauksella *se nainen*, kun puhutaan entisistä kumppaneista. Tällöin puhuja myös suhtautuu entiseen kumppaniin negatiivisesti.

55) Ootsä nähny ketään kuka kesti sen kaiken
Hullu eksä riivaa, mä estin sen naisen (T25)

56) Vaikka tätä kuinka paljon laimentais
Ei sitä muuta miten sekasin se nainen sai
Ku enää mä en tiedä missä mennään
Ainoo mitä tiedän mä oon siellä missä pelkään (T29)

Esimerkeissä puhutaan tietystä naisesta viittaamalla tähän ilmauksella *se nainen*. *Se*-pronomini toimii artikkelinomaisena tarkenteena (VISK § 723) viitaten tiettyyn naiseen. Esimerkissä 55 *se nainen* viittaa edellä mainittuun *hulluun eksään*, jonka puhuja on estänyt. Entinen kumppani haikailee puhujan perään *riivatessaan* tätä, mutta se ei kiinnosta puhujaa. Entinen kumppani näyttäytyy siis epähaluttavana ja epäkiinnostavana, kun puhuja ei halua olla hänen kanssaan tekemisissä.

Esimerkissä 56 puhuja onkin se, jonka entinen kumppani on saanut sekaisin. Tämä käy ilmi puhujan sanoessa *ei sitä muuta miten sekasin se nainen sai, ku enää mä en tiedä missä mennään*. Puhuja puhuu itsestään yksikön ensimmäisessä persoonassa, mikä vahvistaa kuvaa siitä, että puhuja puhuu naisen sekoittaneen juuri hänet itsensä. Se, että nainen on saanut puhujan menemään *sekasin*, luo väistämättä kuvan siitä, ettei puhuja suhtaudu entiseen kumppaniinsa täysin suopeasti.

Puhuja voi suhtautua myös edellisiä esimerkkejä vahvemmin negatiivisesti, lähes vihaten entistä kumppaniaan. Näin on esimerkissä 57.

57) **Nainen oli diileri ja mä olin käyttäjä**
Vainoharhoissani oot pelkkä hyväksikäyttäjä
Emmä sitä sano ettet olis ollu näyttävä, mut sun tekemää koloo ei pysty täyttämään (T24)

Esimerkissä 57 puhuja viittaa entiseen kumppaniinsa *naisena* ja sanoo tämän olleen *diileri* samalla, kun puhuja itse oli *käyttäjä*. Tämä toimii vertauksena, joka esittää parisuhteen ja sen osapuolet huumekaupan osapuolina ja luo kuvan, että puhujalla on ollut riippuvuus, jota nainen on ruokkinut. Tämä luo myös vaikutelman, ettei riippuvuus ole ollut hallinnassa. Naiseen viittaus *diilerinä* osoittaa, että puhujan suhtautuminen naiseen on negatiivista. Tämän jälkeen puhuja sanoo: *vainoharhoissani oot pelkkä hyväksikäyttäjä*. Entinen kumppani on siis käyttänyt puhujaa hyväkseen tai siltä puhujasta ainakin tuntuu, kun hän sanoo näin. Ilmaus *hyväksikäyttäjä* on negatiivissävytteinen ja paljastaa

sekin suhtautumisen naiseen olevan negatiivista. Aineistossa entiseen kumppaniin voidaan viitata negatiivisesti myös esimerkiksi kuvaten naisen olevan *ihan perseestä* (T24).

Samanlainen negatiivinen, jopa vihamielinen suhtautuminen näkyy esimerkeissä 58 ja 59.

58) Joo mul on tosi **kafka olo**
Mut sillon ku saan vihata sua on vahva olo (T34)

59) Pidä jääkaappimagneettis
En tartte niit, täst lähtie halailen vaa patterii
Ku sä oot kalseempi vitun narsistiämmä sä oot bakteeri
Just ku luulin jo saaneeni tarpeeksi, nii panetki mun frendii vaihteeksi
(T18)

Puhuja puhuttelee entistä kumppaniaan suoraan yksikön toisella persoonalla esimerkissä 58. Puhuja sanoo hänellä olevan *kafka olo*, mikä viittaa kirjailija Franz Kafkaan. Kafkamaisuudella tarkoitetaan absurdia tai järjenvastaista (KS s.v. *kafkamaisuus*), mihin *kafka olokin* viittaa. Tämän jälkeen puhuja sanoo: *mut sillon kun saan vihata sua on vahva olo*. Entisen kumppanin vihaaminen auttaa absurdiin oloon, sillä se saa puhujan olon vahvaksi. Tämä kertoo myös suoraan sen, miten negatiivisesti puhuja suhtautuu entiseen kumppaniinsa. Nainen esitetään entisenä tyttöystävänä, jota ei kaivata takaisin.

Esimerkissä 59 puhuja puhuu entisestä kumppanistaan voimasanoin ja nimittelysanoin: *sä oot kalseempi vitun narsistiämmä sä oot bakteeri*. *Kalseempi* viittaa edellisen säkeen *patteriin*, jota puhuja halaa mieluummin kuin entistä kumppaniaan. *Vitun narsistiämmä* saa affektisuutensa ja negatiivisen sävynsä voimasanasta *vittu*. *Vitun* toimii genetiivimääritteenä, joka tekee ilmauksesta nimittelyä (VISK § 1726). Negatiivinen sävy tulee myös negatiivisesta ilmauksesta *ämmä* ja siihen yhdistetystä ilmauksesta *narsisti*. Tämän jälkeen puhuja kutsuu entistä kumppaniaan vielä *bakteeriksi*, mikä edellisiin solvauksiin yhdistettynä on niin ikään tarkoitettu nimittelyksi. Puhujan suhtautuminen entiseen kumppaniinsa on siis todella negatiivista.

Negatiivinen suhtautuminen näkyy myös esimerkissä 60.

60) **Sun takia mä kävin läpi helvetin**
Jouduin kämpättömäks ja lähin Helsingist

Niinä vuosina erkaannuin perheestki
Enkä voinu enää edes luottaa mun frendeihi
Mut siltikään en jääny itkemään tätä
Pitäs kiittää ku teit musta sitkeemmän tänää
Siis kerro mietteitäs vähä, ku **teit kilteimmäst jäbäst tälläsen jäbän**
(T18)

Puhuja syyttää entistä kumppaniaan läpikäymästään *helvetistä*, jolla hän tarkoittaa kämpättömyyttä ja kotikaupungistaan pois muuttamista. Puhuja sanoo entisen kumppaninsa tehneen *kilteimmäst jäbäst tälläsen jäbän*, mikä luo kuvan, että puhuja on muuttunut kiltistä ihmisestä joksikin muuksi kuin kiltiksi – ehkäpä epäluottavaksi, kun hän ei voinut *luottaa frendeihinsä*. Entinen kumppani on siis ollut suuri vaikuttaja puhujan muuttumisessa erilaiseksi ihmiseksi kuin mitä hän on ennen ollut. Puhuja suhtautuu entiseen kumppaniin negatiivisesti.

Entinen tyttöystävä voi näyttäytyä siis myös negatiivisesti, kaltainkohtelijana ja huonona ihmisenä, jota entinen kumppani ei halua enää takaisin. Nainen esittää niin hyväksikäyttäjänä kuin yhteydessä, jossa entinen kumppani kuvaa negatiivista oloaan ja vihaansa suhteen jälkeen. Tämän lisäksi naisesta voidaan puhua suoraan nimittelysanoin ja haukkuen, mikä luo naisesta todella negatiivisen kuvan.

5 Miehet parisuhteen osapuolina

Tässä luvussa käsittelen sitä, miten miehiä nimetään ja kuvaillaan aineistossa parisuhteen osapuolina. Keskityn analyysissä edellisen luvun tavoin miehiin viittaaviin lausekeisiin, joilla nimetään tai kuvaillaan miehiä. Nimeämisen ja kuvailun analysoinnin tukena käytän affektisuuden käsitettä, jonka avulla tarkastelen sitä, millaista suhtautumista miehiin parisuhteen osapuolina liitetään.

Miesten representaatiot on ryhmitelty sen perusteella, mitä aineistosta on noussut esille. Käsittelen miehiä parisuhteen osapuolina siten, että miehiä käsitellään tulevina kumppaneina, nykyisinä kumppaneina sekä entisinä kumppaneina.

Alaluvussa 5.1 käsittelen miehiä potentiaalisina kumppaneina. Miehet nähdään joko mahdollisina poikaystävinä tai sitten yhden illan juttuina. Mahdollisina

poikaystävinä miehet esitetään miesten näkökulmasta, jolloin miehet yrittävät kuvailla sitä, miksi olisivat hyviä kumppaneita. Mahdollisena poikaystävästä mieheen voidaan viitata myös negatiivisessa sävyssä, kun kyseessä on joku toinen mies kuin puhuja, tai sitten epätoivottuna – tällöinkin puhujan omasta näkökulmasta. Yhden illan juttuna mies voidaan esittää negatiivisesti esittämällä mies liian innokkaana ja päällekkäyvä. Yhden illan juttuna mies esitetään kuitenkin useimmiten positiivisessa sävyssä, kuvaten miehen mahtavuutta.

Miehiä nykyisenä kumppanina käsittelen alaluvussa 5.2. Suhde mieheen on kompleksinen, mikä näkyy siinä, miten miehet nähdään nykyisenä kumppanina. Miehistä voidaan puhua ihailleen tai heitä voidaan pitää surkeina kumppaneina. Ihanista kumppaneista puhuttaessa positiivisen sävyn määrittelee lähes kaikissa tapauksissa puhuja itse puhuessaan itsestään. Kun kumppani nähdään negatiivisesti, tapahtuu sekin puhujan itsensä tekemänä, jolloin kumppani nähdään jollain tapaa huonona tai laiminlyövä. Tämän lisäksi mies voi nähdä itsensä valmiina kehittymään suhteen takia. Aineistossa on myös muutamia tapauksia, joissa mies esiintyy puhujan tavoitteleman naisen kumppanina.

Alaluvussa 5.3 käsittelen miestä entisenä kumppanina. Kun mies esitetään ihanana entisenä kumppanina, miehestä puhutaan kaivaten tai kuvaten hänen olevan ikään kuin ”se oikea”. Entinen poikaystävä voidaan myös esittää negatiivisessa sävyssä. Lisäksi mies voi esittää itse itsensä entisenä seksikumppanina. Tämän lisäksi entinen kumppani voidaan esittää rikkinäisenä ja surullisena suhteen jälkeen. Tällöin mies voidaan esittää kaipaavana tai sitten tyytyväisenä eroon, mutta eroista tai suhteesta järkyttyneenä. Tämä tapahtuu puhujan itsensä esittämänä.

5.1 Potentiaalinen kumppani

Mies näyttäytyy aineistossa potentiaalisena kumppanina. Tällöin mies esitetään ihmisenä, jonka kanssa nainen haluaisi suhteen, tai ihmisenä, jonka kanssa naisen kannattaisi haluta suhde. Toiveissa oleva suhde voi olla seurustelusuhde tai sitten yhden illan juttu tai lyhyempi suhde. Käsittelen alaluvussa 5.1.1 miehiä mahdollisina poikaystävinä. Alaluvussa 5.1.2 puolestaan käsittelen miehiä mahdollisina yhden illan juttuina.

5.1.1 Mahdollinen poikaystävä

Miehistä voidaan puhua aineistossa potentiaalisina poikaystävinä. Tällöin miehet näytettyvät joko haluttavina tai mahdollisina kumppaneina eri tavoilla. Ensinnäkin miehet puhuvat itsestään ikään kuin myyden itseään naiselle ja kertoen, miksi he olisivat hyviä kumppaneita. Toiseksi mies voi puhua toisesta miehestä tavoittelemansa naisen potentiaalisena poikaystävä. Tällöin puheeseen liittyy negatiivinen suhtautuminen toista miestä kohtaan. Toinen mies nähdään ikään kuin kilpakumppanina. Lisäksi mies voidaan esittää potentiaalisena kumppanina, joka ei kuitenkaan itse halua suhteeseen.

Mahdollisesta poikaystävästä puhuminen positiivisessa sävyssä tapahtuu usein puhujan itsensä esittämänä. Tällöin puhuja puhuu itsestään ja yrittää kertoa puhuteltavalle naiselle, kuinka hyvä kumppani hän voisi naiselle olla. Esimerkissä 61 tämä näkyy kuvailun kautta.

61) Oon kuvitellu valmiiks neljäsataakaksyt kertaa sen painanu mielee
Miten mä oisin, keittäisin teetä
Sanoisin älä saa rakkoa kieleen
Ja sit sä nauraisit, ja sit sä tajuaisit, että mä olisin
Sulle oikeestaan just täydellinen (T31)

Esimerkissä 61 puhuja kuvittelee elämäänsä yhdessä puhuteltavan, mahdollisen tyttöystävän kanssa. Tällöin hän luo itsestään mahdollisen poikaystävän puhuteltavalle. Tämä tapahtuu konditionaalin avulla, joka toimii kuvittelun keinona sekä luo kuvaa mahdollisuudesta, joka ei vielä ole olemassa todellisessa maailmassa (VISK § 1592).

Puhuja viittaa itseensä ilmauksella *oikeestaan just täydellinen*. Sana *just* on fokuspartikkeli, joka sulkee muut vaihtoehdot pois (VISK § 839): *just täydellinen* luo siis kuvan, kuinka puhuja olisi täydellistäkin täydellisempi, ikään kuin juuri oikea, puhuteltavalle. *Just* toimii korostaen *täydellistä* (VISK § 845). Puhuja luo kuvan kuin puhuteltava ei ensin pitäisi hänestä, mutta puhujan kuvitelmissa puhuteltava tajuaisi kyllä lopulta puhujan olevan hänelle sopiva kumppani. Samalla puhuja esittää, että ajattelee jo itse olevansa puhuteltavalle naiselle täydellinen kumppani, mutta naisen on vielä tajuttava se itse. Samankaltaisesti mies voidaan esittää täydellisenä parina aineistossa

ilmauksen *match made in heaven* kautta (T22), joka, kuten aiemmassa luvussa käsitte-
lin, luo kuvan, että puhuja olisi täydellinen pari yhdessä puhuteltavan naisen kanssa.

Esimerkissä 62 mahdollinen poikaystävä määrittyy edellisen esimerkin ta-
voin puhujan puhuessa itsestään. Puhuja kuvaa itseään positiivisella ilmauksella edelli-
sen esimerkin tavoin kiinnittääkseen haluamansa naisen huomion tai herättääkseen nai-
sen kiinnostuksen.

62) Sä oot bad gal niinku Riri
Noist sun muuveista sekoo koko city
Ja **mä oon niinku Jaggeri vierivä kivi** (T22)

Puhuja kertoo olevansa *niinku Jaggeri vierivä kivi*. Tämä viittaa Rolling Stonesien Mick
Jaggeriin, joka on tunnettu tanssitaidoistaan. Verratessaan itseään *Jaggeriin* puhuja ku-
vailee itseään positiivisesti, yrittäen osoittaa kiinnostuksensa kohteelle, miksi hän olisi
hyvä poikaystävä tälle. Kun tätä ennen puhuja viittaa tavoittelemansa naisen tanssita-
toihin ja siihen, kuinka tanssitaidoista *sekoo koko city*, luo puhuja kuvan, että he olisivat
hyvä pari, sillä molemmat osaavat tanssia loistavasti.

Esimerkin 63 (aiemmin esimerkki 9) puhuja puhuu kaipuusta naista koh-
taan, jonka haluaisi tyttöystäväkseen, ja kuvaa samalla itseään mahdollisena poikaystä-
vänä.

63) Oot kymppi **mä nelonen mutta sun veronen**
miten sulle kerron sen, miten sulle kerron sen
Kuolaan ku Beethoven ja sanoin sekoilen
Miten sulle kerron et kaveri en ole (T19)

Puhuja viittaa haluamaansa naiseen *kymppinä* ja itseensä *nelosena*, viitaten kouluasteik-
koon. Kouluasteikossa *kymppi* on paras ja *nelonen* huonoin. Vertaus *kympin* ja *nelosen*
välillä välittää kuvan siitä, kuinka puhuja näkee naisen täydellisenä ja itsensä hieman
huonompana. Puhuja sanoo kuitenkin olevansa *sun veronen*, mikä luo kuvan, että vaika
puhuja näkee itsensä huonompana kuin naisen, hän olisi silti naiselle sopiva poikaystä-
vä. Puhuja kuvaa myös kuolaavansa *ku Beethoven* viitaten haikailevansa naisen pe-
rään. Ilmaus *kuolaan ku Beethoven* viittaa elokuvien bernhardinkoira Beethoveniin, joka

kuolasi todella paljon. Tämä luo kuvan, että puhuja pitää naisesta todella paljon. Puhuja esittää itsensä rakastuneena tai ihastuneena miehenä, joka ihailee kiinnostuksensa kohdetta.

Esimerkissä 64 puhuja viittaa itseensä miehenä, *sun man*, kun hän puhuu itsestään puhuteltavan potentiaalisena poikaystävänä.

64) Jos mä oon **sun man**, silloin sä oot mun leidi
Jos sä oot nii bad nii mä oon vitt* kreisi (T10)

Esimerkissä 64 (aiemmin esimerkki 5) puhuja lupaa olevansa puhuteltavan *man*. Tällöin puhuteltava on hänen *leidi*. Ehtolause *jos mä oon sun man* asettaa puhuteltavalle ehdon, jonka mukaan miehen ollessa puhuteltavan poikaystävä tulee puhuteltavasta hänen tyttöystävänsä. Puhuja ikään kuin kosiskelee puhuteltavaa. Ilmauksen *man* etumäärite *sun*, kuten myös ilmauksen *mun leidi* etumäärite *mun*, luo vaikutelmaa omistajuudesta (VISK § 574). Puhuja esittää itsensä miehenä haluttavaksi, mutta luo myös kuvan siitä, että hän olisi uskollinen poikaystävä.

Mieheen potentiaalisena poikaystävänä voidaan viitata myös yhdyssanalla, jossa leksikaalisesti sukupuoleen viittaava *mies* saa määriteosan.

65) Aurinko paistaa ja päältä lähtee pelipaita
Oon pelimies ja mä etin omaa pelinaista (T33)

Esimerkissä 65 puhuja viittaa itseensä *pelimiehenä*. Edusosa *mies* saa määriteosan *pel*i (VISK § 408). *Pelimies* on halventava ilmaus, jolla voidaan tarkoittaa miestä, joka näkee eri kumppanien kanssa seksisuhteisiin pääsemisen pelinä tai kilpailuna (KS s.v. *pelimies*). Puhuja sanoo kuitenkin etsivänsä *pelinaista* eli jotakuta itsensä kaltaista. Puhuja luo siis kuvan, että pelinaisuus tai pelimieheys on jotakin positiivista, kuvaten siten miestä mahdollisena poikaystävänä positiivisesti. *Pelimies* näyttäytyy aktiivisena osapuolena, joka aktiivisesti etsii kumppania itselleen.

Esimerkissä 66 puhuja sen sijaan puhuu toisista miehistä haluamansa naisen mahdollisena poikaystävänä. Tällöin suhtautuminen näihin muihin miehiin on negatiivista.

66) Mut sä aloitki taas puhuu **jostain kundista**
Kaikki kusipäät kuolaa sua ja hurmaa sua kunnes murtaa sut (T19)

Esimerkin 66 ilmaus *jostain kundista* viittaa puhuteltavan mahdolliseen tulevaan poikaystävään, tai ainakin ihastukseen tai tapailukumppaniin. *Jokin* viittaa yhteen tarkemmin identifioimattomaan yksilöön (VISK § 747), jota puhuteltava ei puhujan sanojen mukaan tarkenna. Puhuja viittaa muihin miehiin ilmauksella *kaikki kusipäät*. *Kusipää* on halventava ilmaus (KS s.v. *kusipää*), joka voi tarkoittaa inhottavaa ja epämiellyttävää ihmistä (Paunonen 2000 s.v. *kusipää*). *Kusipäät* ovat miehiä, joita puhuteltava tapaa, mutta jotka kohtelevat puhuteltavaa huonosti. Nimittelynä toimiva haukkumana *kusipää* paljastaa puhujan suhtautumisen näihin mahdollisiin poikaystäviin: puhuja ei pidä puhuteltavan potentiaalisista poikaystävistä.

Esimerkissä 67 (aiemmin esimerkki 40) mies esitetään potentiaalisena kumppanina, joka ei kuitenkaan halua suhteeseen. Tämä tapahtuu ilmauksella *heppu*.

67) Ootsä nähny vaimoo **ei sitä tartte heppu**
Koska se on mennyttä ku kanyen reppu
Ootsä nähny Nikkee, mitä sille kuuluu (T25)

Heppu tarkoittaa poikaa tai nuorta miestä (Paunonen 2000 s.v. *heppu*). Esimerkissä 67 ilmaus *heppu* viittaa puhujaan itseensä, kun puhuja, eli artisti Nikke Ankara, puhuu itsestään muutenkin yksikön kolmannessa persoonassa *Nikkenä*. Yksikön kolmannessa persoonassa itseensä viittaaminen on tavanomaista suomiräpissä. Puhuja kysyy puhuteltavalta, onko tämä *nähny vaimoo* ja sanoo sitten, ettei *sitä tartte heppu*. Puhuja luo kuvan kuin vaimo olisi hänelle mahdollisesti saavutettavissa, mutta hän ei itse halua vaimoa. Puhuja siis ikään kuin sanoo, että olisi itse mahdollinen kumppani, mutta ei halua sitoutua.

Mahdollisena seurustelukumppanina mies esitetään siis puhujan itsensä kautta hyvänä miehenä, josta tulisi hyvä poikaystävä tai jolla on muuten hyviä ominaisuuksia. Tällöin kuvaillaan, kuinka mies olisi juuri sopiva haluamalleen naiselle. Lisäksi mies esitetään hyvässä valossa ja sitoutuneena. Toisaalta naisen mahdolliset poikaystävät, eli puhujan kilpakumppanit, voidaan taas esittää negatiivisessa sävyssä. Lisäksi mies voidaan esittää potentiaalisena poikaystävä, joka ei kuitenkaan itse halua suhteeseen.

5.1.2 Yhden illan juttu

Miehistä voidaan puhua tulevana kumppaneina myös tilapäisten suhteiden yhteydessä, yhden illan juttuina. Tällöin mies ei ole vielä suhteessa toisen henkilön kanssa, vaan hän joko vasta tavoittelee kumppania tai sitten kumppani tavoittelee häntä.

Esimerkissä 68 tietystä miehestä puhutaan *sinä herrana* sekä *fuckboy*na.

68) **Se herra** jonka kaikki tuntee
Aito fuckboy off record pöksyihin tunkee (T05)

Demonstratiivipronomini *se* toimii esimerkissä 68 tarkenteena, joka erottaa *herran* muista miehistä. *Se*-pronomini toimiikin esimerkissä artikkelinomaisesti (VISK § 723). *Herralla* tarkoitetaan miestä (KS s.v. *herra*), ja esimerkissä se toimii siis kohteliaan sävyisenä viittauksena tiettyyn mieheen. Puhuja viittaa samaan mieheen ilmauksella *aito fuckboy*. *Fuckboylla* tarkoitetaan miestä tai poikaa, joka on kiinnostunut naisesta vain seksuaalisessa mielessä (Urbaani Sanakirja 2016). Puheenaiheena oleva mies on siis vain seksin perässä, eli mahdollinen yhden illan juttu. Tätä tukee vielä se, kun puhuja kuvaa tämän fuckboyn *tunkevan pöksyihin*. Puheenaiheena oleva mies haluaa siis saada naisen sänkyyn kanssaan. Puhujan suhtautuminen mieheen on negatiivissävytteinen, sillä *fuckboy* ei ole positiivinen ilmaus eikä *fuckboy*na olemista nähdä positiivisena asiana.

Esimerkissä 69 yhden illan juttuun viitataan *partnerina*.

69) Uudet tytöt finiiitto niin tuut sä ulos kaapista
Löydät **partnerin** kotiin olo maaginen (T05)

Partnerilla tarkoitetaan sukupuolikumppania (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *partneri*). Esimerkissä 69 puhuja viittaa siis puhuteltavan löytäneen yhden illan jutun eli *partnerin* kotiinsa. Tämän jälkeen puhuja kuvaa puhuteltavan olon olevan *maaginen*. Tämä luo kuvan, että partnerin menestyksellä iskeminen on tuottanut puhuteltavalle hyvän olon, tai sitten seksi tämän *partnerin* kanssa on ollut todella tyydyttävää. Joka tapauksessa *partneri* näyttäytyy positiivisessa sävyssä.

Esimerkki 70 esittää puhujan halukkaana yhden illan juttuun.

70) Sä tiedät kuin täs käy jos pakitat
Taas poraan koko yön, pakita
Sun booty rikkoo luonnonlakia
Mul sekoo pää ton muodon takia (T17)

Esimerkissä 70 puhuja esittää itsensä halukkaana ja määrätietoisena yhden illan juttuna. Puhuja puhuttelee naista ja sanoo *poraavansa koko yön*. Jos nainen siis tanssii puhujan edessä, puhuja aikoo viedä naisen kotiinsa ja harrastaa seksiä hänen kanssaan koko yön läpi (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *porata*). Tämän jälkeen puhuja kuvaa vielä, että hänellä *sekoo pää ton muodon takia*, viitaten puhuteltavan *bootyyn* eli takapuoleen. Puhuja esittää itsensä siis halukkaana yhden illan juttuna, joka menee sekaisin haluamansa naisen muodoista.

Esimerkissä 71 mies näyttäytyy tavoiteltavana ja haluttavana yhden illan juttuna.

71) Naaras tiiän et **sulkana** kuulun sun listaan
Ne tunnistaa kullista, maailman mullistaa (T25)

Edellisistä esimerkeistä poiketen esimerkissä 71 (aiemmin esimerkki 22) nainen on se, joka haluaa miehestä yhden illan jutun tai seksikumppanin. Puhuja viittaa itseensä *sulkana* puhuteltavan naisen *listaan*. Tämä luo vaikutelman, että mies on naiselle tavoiteltava asia, ikään kuin sulka hattuun (Paunonen 2000 s.v. *sulka*; KS s.v. *sulka*). Mies näyttäytyy myös hyvänä seksikumppanina. Tätä vahvistaa ilmaus *ne tunnistaa kullista*. Puhuja luo kuvan, että hän on harrastanut paljon seksiä eri ihmisten kanssa, jonka takia

hänet tunnustetaan *kullista*. Miestä hyvänä seksikumppanina vahvistaa ilmaus *maailman mullistaa* – seksi miehen kanssa on niin hyvää, että se mullistaa naisten maailmat.

Mahdollisena yhden illan juttuna mies näyttäytyy luonnollisesti seksin yhteydessä. Tällöin mieheen voi liittyä sekä positiivinen että negatiivinen suhtautuminen. Yleisempää on positiivinen suhtautuminen, joka esittää miehen kyvykkäänä ja taidokkaana. Mies voi määrittää itseään mahdollisena yhden illan juttuna tai seksikumppanina toimiessaan puhujana. Mieheen voidaan viitata kuitenkin myös negatiivisesti kuvaillen.

5.2 Nykyinen kumppani

Mies voidaan esittää aineistossa nykyisenä kumppanina vakiintuneessa suhteessa. Tällöin mies voidaan esittää useilla eri tavoilla. Mies voi näyttäytyä hyvänä kumppanina, tai sitten huonona kumppanina. Käsittelen näitä tapauksia alaluvuissa 5.2.1 ja 5.2.2. Tämän lisäksi mies voidaan esittää kehityskelpoisena poikaystävä, joka haluaa muuttaa itseään suhteensa takia. Tällaisia tapauksia esittelen alaluvussa 5.2.3. Lisäksi mies voi näyttäytyä naisen kumppanina, olematta kuitenkaan puhujan kumppani tai puhuja itse, kuten käsittelen alaluvussa 5.2.4.

5.2.1 Ihana, omistautunut kumppani

Mies voidaan esittää suhteen osapuolena omistautuneena ja rakastuneena poikaystävä tai muuten rakkaana kumppanina. Useimmiten tämä tapahtuu miehen eli puhujan itsensä määrittelemänä.

Esimerkissä 72 miehestä käytetään hellittelysanaa *beibe* miehen kumppanin toimesta.

72) **Beibe**

Ku sä oot siin, ku sä oot siin, nii ei ne
saa meit kii, saa meit kii (T32)

Kuten aiemmassa luvussa käsittelin, *beibi* tai *beibe* voi toimia yleisesti hellittelysanana. *Beibe* viittaa esimerkissä puhujan kumppaniin, jota puhuja puhuttelee myös *sinuna*.

Hellittelynimen *beibe* käyttäminen luo kuvan puhujan lämpimästä suhtautumisesta mieheen. Mies näyttäytyy siis hyvänä poikaystävänä.

Samana kappaleen esimerkki 73 jatkaa edellisen esimerkin kaltaista suhtautumista kumppaniin positiivisesti.

73) Ja mä rakastan sitä kun sä soitat aina

Mä rakastan niin sun ääntä

Ja mä rakastan sitä kun sä koitat aina uusii juttui niinkun joku mänbäg

Koska sä oot vaan ihan ku mä

Mut sä oot silti vaan ihan joku muu

Ja sä pelastat mut aina sillon ku tuntuu et kaikki meinaa sortuu (T32)

Puhujan suhtautuminen kumppaniinsa on positiivista. Puhuja kuvaa asioita, joita rakastaa miehessä, kuten *sitä kun sä soitat aina* tai *sun ääntä*. Tämä luo vaikutelman, että mies on hyvä ja tärkeä puhujalle. Lisäksi puhuja kuvaa miehen pelastavan hänet *sillon ku tuntuu et kaikki meinaa sortuu*. Tämä luo kuvan luotettavasta poikaystävästä, joka on tukena, kun puhuja tarvitsee tukea. Mies näyttäytyy hyvänä poikaystävänä, jota puhuja ihailee ja rakastaa.

Aineistossa mies puhuu useimmiten itsestään parisuhteen osapuolena. Tällöin mies näyttäytyy puhujan itsensä määrittelemänä, kun puhuja kuvaa tunteitaan suhteessa ollessaan. Näin on myös esimerkissä 74.

74) Mun pahin painajainen on et joskus meit ei oo

Mult sekois mieli, se ois kuolinisku unelmieni

Jos joutusinki omillani täällä kulkee tieni

Sä pelastit mut, otit putoovasta kopin

Annoit sylissä sä kulkurille kodin

Otit kaiken vastaan mussa, hyvän, pahan ja ruman (T04)

Puhuja kuvaa painajaisensa olevan, jos hänen suhteensa kumppaniinsa joskus päättyisi. Puhuja kuvaa tunteitaan ilmauksella *mult sekois mieli*. Tämä välittää vaikutelmaa siitä, kuinka rakastunut puhuja on. Samalla poikaystävä näyttäytyy herkkänä ja haavoittuvaisena. Puhuja kuvaa kumppaninsa pelastaneen hänet ja viittaa sitten tilanteeseen ilmauksella *otit putoovasta kopin*. Ilmaus *putoava* luo vaikutelman miehestä, joka on ollut ehkäpä hakoteillä elämässään, kunnes hänen kumppaninsa on hänet pelastanut. Puhuja luo

kuvaa itsestään poikaystävänsä, joka ei aina ole vahva, mutta joka tukeutuu tyttöystävänsä tarvitessaan tukea. Puhuja kuvaa myös kumppaninsa hyväksyneen hänet kokonaan: *otit kaiken vastaan mussa, hyvän, pahan ja ruman*. Puhuja siis osoittaa tietävänsä, että hänessä on niin hyviä kuin huonojakin puolia. Kumppanina mies näyttäytyy puhujan kautta arvostavana kumppaniaan kohtaan. Samassa kappaleessa kumppanin arvostusta voidaan esittää myös ilmauksin *nään loppuelämäni auringon sun silmissäs ja korjauskelvottomia mun vaurioni olis, jos kohtalo ois julma ja veis aurinkoni pois* (myös esimerkki 34).

Esimerkki 75 samasta kappaleesta kuvaa niin ikään sitä, millaisia tunteita suhde puhujassa herättää. Tätä kautta mies poikaystävänsä näyttäytyy herkkänä ja rakastuneena.

75) Kanssas oon valmiin kaikkeen, fiilis ku vastanaineel

Ei vasta-aineel oo vaikutusta kun mieli kaipaa tuuliajoo

Mut päädyin antaa suojamuurin hajoo (T04)

Esimerkissä 75 puhuja kertoo olevansa *valmiin kaikkeen* kumppaninsa kanssa ja että hänellä on *fiilis ku vastanaineel*. Mies näyttäytyy siis luottavaisena kumppanina. Tämä luo myös kuvaa siitä, kuinka oletettavasti pitkänkin suhteen jälkeen mies on edelleen rakastava kumppani ja täysin hullaantunut kumppanistaan, siis kuin *vastanainut*. Sen jälkeen puhuja kuvaa antaneensa *suojamuurin hajoo*. Tämä luo kuvan miehestä kumppanina, joka avaa itsensä kumppanilleen ja näyttää todellisen itsensä. Samalla mies esittää asettamassa itsensä haavoittuaiseen asemaan, kun hän heittäytyy suhteeseen. Miehestä syntyy vaikutelma luottavaisena ja avoimena kumppanina, mikä nähdään yleensä hyväksi asiaksi parisuhteessa.

Esimerkissä 76 mies näyttäytyy niin ikään omistautuneena poikaystävänsä.

76) Hola, mami

Teen mitä vaa sun takia

Vallotan maailman, alotan kapinan (T20)

Puhuja sanoo esimerkissä 76 (aiemmin esimerkki 32) tekevänsä *mitä vaa* puhuteltavan, kumppaninsa, takia. Ilmaus *sun takia* kuvaa syytä (VISK § 689). Kumppani toimii siis

syynä, jonka takia mies tekee asioita. Puhuja kertoo asioita, joita tekisi puhuteltavan takia: *vallotan maailman, alotan kapinan*. Tämä luo kuvan miehestä omistautuneena poikaystäväenä, joka on valmis tekemään jopa äärimmäisiä tekoja rakkaansa vuoksi.

Kumppani näyttäytyy siis ihanana ennen kaikkea miehen itsensä määrittelemänä. Mies puhuu itsestään parisuhteen osapuolena ja näyttää herkän ja haavoittuvaisen puolensa sekä kuvaa rakkauttaan kumppaniaan kohtaan. Kumppani voi näyttäytyä ihanana kuitenkin myös parisuhteen toisen osapuolen kuvauksen kautta, jolloin kuvataan asioita, joita miehessä rakastetaan.

5.2.2 Surkea kumppani

Mies voidaan myös esittää huonona kumppanina. Tällöin mies voi puhua itsestään ja kuvata sitä, miten hän laiminlyö naista suhteessa. Mies voi puhua myös nöyremmin ja nähdä virheensä kumppanina, mutta nähdä itsensä silti huonona kumppanina.

Esimerkissä 77 puhuja esittää itsensä huonona kumppanina.

77) Mä oon pahoillani kun mä en hallitse tätä pahaa tapaa
Haluisin sanoo sulle kolme sanaa liikuttavaa
Ei kiinnosta vittuakaan (T08)

Esimerkissä 77 puhuja sanoo ensin olevansa *pahoillani kun mä en hallitse tätä pahaa tapaa*. Puhuja näyttäytyy siis poikaystäväenä, joka jollain tavalla laiminlyö kumppaniaan eikä ole siis hyvä poikaystävä. Edellisen esimerkin tavoin puhuja kuitenkin pahoittelee asiaa eli osoittaa katumusta teoistaan. Tämän jälkeen puhuja kuitenkin sanoo, ettei häntä *kiinnosta vittuakaan*. Tämä luo kuvan välinpitämättömästä poikaystävästä, jota ei kiinnosta, loukkaako hän teoillaan kumppaniaan. Samassa kappaleessa puhuja myös pahoittelee *et mä oon sun miehes* sekä sanoo *jos tahot mut sulhoks, en voi lupaa kunnol*, mitkä osaltaan vahvistavat kuvaa laiminlyövästä tai huonosti kohtelevasta poikaystävästä.

Esimerkissä 78 puhuja kuvaa itseään suhteessa ilmauksella *myrkyllinen*.

78) Nään sun syyksi kaiken ja oon ite samanlainen
Mä oon myrkyllinen beibi sä oot merkillinen nainen (T10)

Esimerkin 78 (aiemmin esimerkki 43) puhuja kuvaa olevansa *myrkyllinen*. Mies näyttää siis huonona poikaystävänsä, toimien myrkyn tavoin ja satuttaen kumppaniaan. Tätä ennen puhuja kuvaa koko suhdetta sanoen *nään sin syyksi kaiken ja oon ite samanlainen*. Poikaystävänsä mies on syyttelevä, mutta myös vastuuta välttelevä, kun hän näkee kaikkien ongelmien olevan kumppaninsa syytä.

Poikaystävä voidaan näyttää huonona myös siten, että hän näkee omat virheensä ja toivoo kumppaninsa vielä kestävänsä häntä. Tällöin mies näyttää huonona poikaystävänsä, joka kuitenkin näkee virheensä.

79) Vaik joutusin kärsimään jokasesta vääryydestä
Mä rukoilen et sä mua vielä vähän aikaa kestät (T29)

Esimerkissä 79 puhuja rukoilee, että hänen kumppaninsa kestäisi häntä *vielä vähän aikaa*. Tämä luo vaikutelman, että mies on ollut huono kumppani ja että hänen kumppaninsa voisi kohta jättää hänet siksi. Mies kuitenkin näyttää myös katuvaan, kun hän rukoilee, ettei kumppani lähtisi pois. Poikaystävänsä mies näyttää huonona ja huonossa valossa. Samalla mies näyttää kuitenkin myös välittävänä, sillä hän toivoo, ettei kumppani jätä häntä.

Esimerkissä 80 mies näyttää sen sijaan itse haluttomana suhteeseen, mikä tekee hänestä huonon kumppanin.

80) Kato ny Pasia, kato ny Makea
Ei **esimerkkiä apeasta** tarvi kaukaa hakea
Nilkkapannan sillon nimettömään laitat
Kun miehen puolivallattoman Justiinalle naitat
Poikien reissut
Hallitus evää ne
Pedot Malminkartanon ne köyrii niinku eläimet
Origamiruusun taitan nii hyvin ku osaan
Mutten lottovoitto laita kahteen osaan (T35)

Esimerkissä 80 puhuja viittaa naimisissa oleviin miehiin kuvaamalla heidän olevan esimerkki *apeasta*. Naimisissa olo ei näytty haluttavana asia, kun puhuja vertaa lisäksi avioliittoa nilkkapantaan eli rangaistukseen, jossa rikokseen tuomittua seurataan nilkka-

pannan avulla ja hänen liikkumistaan rajoitetaan. Tämän jälkeen puhuja kuvaa itsensä olevan mahdollisesti itsekäs, kun hän kuvaa, ettei *lottovoitto* laita kahteen osaan. Tämä luo vaikutelman kuin puhuja ei olisi sitoutunut suhteeseen tai kumppaniinsa. Esimerkin kautta poikaystävä näyttäytyy siis huonona, kammoten sitoutumista ja nähdessä avioliiton negatiivisena asiana.

Mies esitetään siis huonona kumppanina miehen itsensä eli puhujan esittämänä. Mies kuvailee itseään huonoksi poikaystäväksi kuvaten sitä, miten kohtelee kumppaniaan suhteessa huonosti.

5.2.3 Kehityskelpoinen kumppani

Aineistossa mies voidaan esittää myös kehityskelpoisena poikaystävä, joka näkee virheet itsessään ja haluaa muuttaa itseään paremmaksi kumppaniksi. Tällöin miehestä puhutaan useimmiten muuttuvana ja kehittyvänä ihmisenä.

Esimerkissä 81 mies näyttäytyy kumppanina, joka ei ole ollut aiemmin valmis suhteeseen, mutta on menossa siihen suuntaan.

81) Sä puhut häist, sanon katotaan
En oo valmis sitä vielä sanomaan
Mut ajattelin sua koko aamun
Haluun et oot kokonaan mun (T02)

Esimerkissä 81 puhuja kuvaa, ettei ole vielä valmis *sitä sanomaan* hänen kumppaninsa puhuessa häistä. Tämä luo vaikutelman, ettei puhuja ole vielä valmis sanomaan rakastavansa kumppaniaan, tai ettei ole valmis vielä sanomaan ääneen, että haluaa sitoutua. Puhuja kuitenkin kuvaa sitten ajatelleensa kumppaniaan koko aamun. *Mut*-konjunktio luo kuvan, että tilanteeseen on tulossa muutos. Tämä muutos on sitoutumattomasta poikaystävästä kohti poikaystävää, joka on alkanut kehittää syvempiä tunteita. Puhuja poikaystävä, välittää kumppanistaan, mutta kehittää ehkä tunteita hitaammin tai ei vain ole vielä valmis. Samassa kappaleessa puhuja kuvaa luulleensa, että *mun narust ei saa nykästyä*, kuvaten sitä, kuinka hän ei ole ehkä aiemmin tavannut ketään, kenen kanssa haluaisi sitoutua. Tämä vahvistaa niin ikään kuvaa muuttuvasta poikaystävästä.

Esimerkissä 82 mies esitetään niin ikään *valmiina* tekemään töitä suhteen eteen.

82) **Valmis tuleen vastaan mutten yksin koko matkaa**

En tiä mitä me kaivataan mut aiotaan kai jatkaa

Valmis joustaan, kuminauhan lail venyyn

Ettei kusta muroissa ois illan menu (T10)

Esimerkissä 82 puhuja kuvaa olevansa *valmis tuleen vastaan* ja *valmis joustaan, kuminauhan lail venyyn*. Puhuja on lisäksi *valmis tuleen vastaan*. Nämä ilmaukset luovat kuvaa poikaystävästä, joka on valmis tekemään kompromisseja parisuhteessa. Samalla luodaan vaikutelmaa siitä, kuinka mies on sitoutunut poikaystävä, koska hän on valmis tekemään töitä suhteen eteen. Samankaltaisia ilmauksia löytyy aineistoista muitakin (esimerkiksi *valmis vääntää, joustaa ja sopimaa* (T02)).

Mies esitetään aineistossa siis sitoutuneena poikaystävä, joka näkee omat virheensä ja puutteensa. Sitoutuminen tulee esille, kun mies esitetään valmiina kehittämään itseään. Mies esitetään myös valmiina sopimaan asioista ja tekemään kompromisseja. Samalla tämä sitoutuminen luo kuvaa miehestä, joka on hyvä poikaystävä.

5.2.4 Jonkun kumppani

Mies voidaan esittää aineistossa myös jonkun kumppanina. Tällöin puhuja puhuu puhuttavan tai jonkun muun olemassa olevasta kumppanista. Tällöin mieheen viitataan *poikaystävä*.

83) Jos **sun poikaystävällä** ei riitä pätä

No hätä, voin tehdä susta sitä sun tätä

Voin tulla sen tilalle, lellii sut pilalle (T10)

84) Ai jai taas daameista sekosit

Voi voi pakarat on sun heroin

"Löytyy **poikaystävä**" on sana väärä

Aamuun tekosyynä "känni oli päällä" (T05)

Esimerkeissä 83 ja 84 mieheen viitataan *poikaystävänä*, kun puhutaan puhuteltavan ja muun naisen nykyisestä kumppanista. Sana *poikaystävä* itsessään on neutraali, kuvaten miehen suhdetta puheena olevaan naiseen. Esimerkissä 83 puhuja ikään kuin kosiskelee puhuteltavaa naista sanoessaan, että *jos sun poikaystävällä ei riitä pätä* eli raha, puhuja voi ottaa poikaystävän paikan ja *lellii* naisen pilalle. *Poikaystävä* näyttäytyy siis kilpakosijan näkökulmasta korvattavana. Puhujan suhtautuminen *poikaystävään* on siis negatiivinen, koska tämä nähdään kilpailijana.

Esimerkissä 84 sen sijaan puhuja kuvaa naisen toimintaa ja luo kuvan, että nainen on pettänyt *poikaystäväänsä* puheena olevan miehen kanssa ja laittanut pettämisen kännin piikkiin. *Poikaystävä* yritetään unohtaa känni-iltana, jonka jälkeen juuri känniä syytetään poikaystävän unohtamisesta. *Poikaystävä* ei näyttäydy hyvässä valossa, kun nainen unohtaa hänet humalan takia.

Poikaystävänä toiseen mieheen suhtaudutaan negatiivisesti. Poikaystävä esitetään helposti korvattavana tai unohdettavana, mikä ei luo hyvää kuvaa miehestä.

5.3 Entinen kumppani

Mies voidaan esittää aineistossa myös entisenä kumppanina. Alaluvussa 5.3.1 käsittelen miehiä entisinä kumppaneina. Mies voidaan esittää tällöin joko sinä oikeana tai sitten huonona kumppanina, josta oli syytäkin erota. Käsittelen miestä entisenä seksikumppanina alaluvussa 5.3.2. Alaluvussa 5.3.3 sen sijaan käsittelen sitä, kuinka miehet kuvaavat kärsivänsä suhteen päättymisen jälkeen.

5.3.1 Ihana, kamala eksä

Mies voidaan esittää entisenä kumppanina joko sellaisena miehenä, joka voisi olla tai olisi voinut olla naisen ”se oikea”, tai sitten huonona poikaystävänä, jolloin ero nähdään oikeutettuna.

Esimerkissä 85 entinen kumppani nähdään ”sinä oikeana”, viitaten puheena olevaan entiseen kumppaniin ilmauksella *se jäbä*.

85) Sit sä rakastuit toiseen, mä rakastuin räppiin
Ja kaikki mitä kävi ni kävi nii äkkii
Se oli se mun eka suudelma
Laitan silmät kii elän sen uudestaa
Olin poika malmilt jol on unelma
Hei, älä herätä mua unesta
Älä koita ikin muuttaa mua
Se ois ihan turhaa
Joo kuluva vuos oli mulle mustaa
Mä oon sulle se jäbä vaik ei tunnettukkaa (T21)

Jäbällä voidaan tarkoittaa miestä tai poikaa (Paunonen 2000 s.v. *jäbä*), ja näin on myös esimerkissä 100. Esimerkin ilmaus *se jäbä* viittaa siis puhujaan itseensä. *Se*-pronomini toimii esimerkissä artikkelin tavoin (VISK § 723). *Se jäbä* luo kuvan kuin mies olisi puhuteltavalleen ”se oikea”. Tämä esittää miehen positiivisessa valossa: mies näyttäytyy puhuteltavalle sopivana, juuri oikeana kumppanina.

Myös esimerkki 86 esittää entisen kumppanin hyvässä valossa, kun puhuja kuvaa kaipaavansa lähtenyttä entistä poikaystävää.

86) Ilman sua, ilman sua, ilman sua **tää mun ghetto on harmaa**
Ilman sua värit karkaa, palaa ei valo varmaan
Kun sä meet, kun sä meet, **kun sä meet ilo ikkunast haihtuu**
Suru käytävil kaikuu, koti kammioks vaihtuu (T37)

Esimerkin 86 puhuja kuvaa kaipuuta, jota kokee entistä poikaystäväänsä kohtaan. *Ghetto on harmaa* ja *värit karkaa*, kun puhuja on ilman entistä poikaystäväänsä. Entinen poikaystävä on siis tuonut värejä puhujan elämäänsä. Samoin *ilo haihtuu* ja sen tilalle tulee surua, kun puhuteltava entinen kumppani lähtee. Mies näyttäytyy siis haluttuna kumppanina ja puhujan suhtautuminen mieheen on positiivista, kun puhuja kuvaa kaipuustaan mieheen.

Positiivisten kuvausten lisäksi entinen poikaystävä esitetään negatiivisemmin. Esimerkissä 87 puhuja myöntää olleensa entiselle kumppanilleen *vähän väärä*.

87) Olin sulle **vähän väärä**
ja vähän jäässä ja mitä millonkin (T09)

Siinä, missä useimmiten puhutaan ”siitä oikeasta”, puhuja viittaaakin itseensä entisenä kumppanina *vähän vääränä*. Adjektiivi *väärä* luo vaikutelman, ettei mies sopinut entiselle kumppanilleen. Adverbi *vähän* lieventää *väärää* ja luo kuvan, että jollain tapaa tai osittain mies kuitenkin oli hyvä tai sopiva entiselle kumppanilleen. Miehen kuvataan olleen myös *vähän jäässä ja mitä millonkin*. Ilmaus *jäässä* kuvaa, kuinka mies on ollut jotenkin jäykkä entisen kumppaninsa seurassa. Tämä luo kuvaa siitä, että ero on luultavasti tullut syystä ja että mies on sen hyväksynyt.

Esimerkissä 88 (aiemmin esimerkki 54) entinen kumppani näyttäytyy niin ikään syystäkin entisenä kumppanina.

88) Joo, **sun luottamust, mä väärin käytin sen**
Uskottelen etten ollu sellanen tahallaan
Ku ottaa liian koville nähä sut noin hajalla (T01)

Puhuja on väärinkäyttänyt entisen kumppaninsa luottamusta ja tajuaa sen itsekin. Adjektiivi *väärä* kuvaa edellisen esimerkin tavoin sitä, että entisen poikaystävän käytös ei ole ollut suhteessa hyvää. Toisaalta mies tajuaa myös itsekin tehneensä *väärin*. Tätä vaikutelmaa vahvistaa kun, puhuja sanoo myös, että *ottaa liian koville nähä sut noin hajalla*. Mies näyttäytyy siis huonona entisenä kumppanina, sillä hän on pettänyt entisen kumppaninsa luottamuksen ja satuttanut tätä. Samalla mies esitetään kuitenkin katuva ja virheensä myöntävänä.

Samankaltainen negatiivinen suhtautuminen entisestä poikaystävästä puhuttaessa toistuu esimerkissä 89.

89) Kaipaen sitä yhtä mut se oli ihan perseestä
Tuntuu ettei se rakastanu koskaa
Mut ei munkaa **toiminta ollu tervettä**
Siks sun silmis mä oon kai roskaa (T24)

Puhuja sanoo, ettei hänen toimintansa *ollu tervettä*, ja että *siks sun silmis mä oon kai roskaa*. Miehen toiminta näyttäytyy siis sairaana. *Sairaalla* voidaan tarkoittaa erikoista tai epänormaalia (KS s.v. *sairas*). Entisen poikaystävän käytös esitetään siis jollain tavalla normaalista poikkeavana. Toiminnan takia mies näyttäytyy *roskana*. *Roska* toimii metaforana, rinnastaen entisen poikaystävän roskaan. *Roska* on vahva ilmaus ja kertoo, että puhuja olettaa entisen kumppaninsa lähes halveksivan häntä. Tästä saa vaikutelman, että puhuja on käyttäytynyt entistä kumppaniaan kohtaan huonosti ja että suhde ei ole ollut hyvä.

Entinen poikaystävä voidaan siis esittää joko hyvässä tai huonossa valossa. Kun entiseen poikaystävään suhtaudutaan positiivisesti, mieheen viitataan lähes ”sinä oikeana” tai kuvataan, kuinka miestä kaivataan ja kuinka elämä oli valoisampaa miehen kanssa. Negatiivisesti suhtautuessa entinen poikaystävä tai tämän toiminta nähdään *vääränä*. Entinen poikaystävä voidaan myös esittää huonona ihmisenä, *roskana*.

5.3.2 Entinen seksikumppani

Päättyneen suhteen kautta mies voidaan myös esittää aineistossa seksin yhteydessä. Mies näyttäytyy seksin yhteydessä useimmiten tekijänä.

Esimerkissä 90 puhutaan seksistä suoraan. Tällöin mies esiintyy tekijänä.

90) Oon Saapasjalkakissa, bängin Hello Kitty (T14)

Esimerkissä 90 puhuja sanoo olevansa *saapasjalkakissa*, *bängin hello kitty*. Puhujan kautta mies esitetään seksin aktiivisena osapuolena *bängiessään* eli pannessaan. Puhuja rinnastaa itsensä *Saapasjalkakissaan*, naisen ollessa *Hello Kitty*. Miehen esittäminen eläimen kautta luo vaikutelmaa siitä kuin mies olisi alkukantainen ja vaistojensa varassa. Samankaltainen vaikutelma syntyi naisten esittämisestä luvussa 4.1.2. Saapasjalkakissa on sadun hahmo, johon rinnastaminen yhdistää mieheen Saapasjalkakissan ominaisuudet: Saapasjalkakissa kuvataan usein ovelana ja viekkaana huijarina (Wikipedia 2019). Suoraan seksin yhteydessä, seksin aktiivisena osapuolena miehestä voidaan pu-

hua aineistossa myös esimerkiksi panemisen yhteydessä: *oon pannu muijaas raakan ei ollu kumii* (T).

Mies voidaan esittää seksin yhteydessä kuvaten seksiä kiertelevin ilmauksin, kuten esimerkeissä 91 ja 92.

91) Sun muija toivo siks **naamalle tulin** (T12)

92) Pillu olis parempaa mut **kaulaa sain** (T12)

Esimerkissä 91 (aiemmin esimerkki 47) puhuja sanoo puhuteltavan kumppanin toivoneen, että hän laukeaa eli *tulee* naisen naamalle. Kuten edellisessä luvussa esimerkin 47 yhteydessä käsittelin, tällainen puhe näyttäytyy puhuteltavan haastamisena, ikään kuin riidan haastamisena. Tällainen on tavallista räpissä. Esimerkissä mies näyttäytyy aktiivisena seksin osapuolena, mutta samalla luodaan kuitenkin kuva, että mies toteuttaa naisen toiveita seksin suhteen.

Esimerkissä 92 sen sijaan puhuja sen sijaan ei saa seksiä, mutta sanoo: *kaulaa sain. Kaulalla ja kaulailulla* voidaan viitata halailuun (Jussila & Länsimäki 2010 s.v. *kaula, kaulailu*). Esimerkissä 92 luodaan siis kuva, että mies olisi halunnut seksiä, mutta sen sijaan pääsikin vain halailemaan.

Seksin yhteydessä mies esiintyy puhujana, joka kuvaa seksikokemuksiaan. Puhujan kautta mies määrittyy seksissä tekijänä, mutta myös seksikumppaninsa toiveet huomioon ottavana. Lisäksi mies esitetään tilanteessa, jossa hän ei saa seksiä toiveista huolimatta.

5.3.3 Hajalla suhteesta

Mies voidaan esittää surullisena tai kärsivänä suhteen loppumisen takia. Tällöin entinen kumppani esitetään useimmiten myös eroa katuva ja naista tai entistä suhdetta kaipaavana. Eron jäljiltä mies voidaan esittää rikkisenä tai jopa sairaana. Samankaltaista representaation tapaa ei löydy naisten representaatioista.

Esimerkissä 93 mies esitetään rikkinäisenä suhteen jäljiltä. Tätä kuvaillaan ilmauksella *särkynyt*.

93) Se ei tapa mikä vahvistaa

Hell yeah mä en tarvii mitää haarniskaa

Vaik oon särkynyt uskallan tanssia

Vaik oonki lyhyt silti muut alkaa varvistaa

Sä et enää mua nurkkaa voi ahdistaa (T18)

Esimerkissä 93 puhuja kuvaa oloaan suhteen päättymisen jälkeen. Puhuja on tyytyväinen eroon, josta kertoo esimerkiksi ilmaus *se ei tapa mikä vahvistaa*. Ilmaus viittaa sanontaan ”se, mikä ei tapa, vahvistaa”, jolla kuvataan sitä, kuinka vaikeat asiat kasvattavat ihmistä, vaikka tuntuisivatkin sillä hetkellä pahalta. Esimerkissä 93 sanonta on väännetty hieman erilaiseksi, luoden kuvaa siitä, että ero tai suhde tuntui todella pahalta, mutta koska se ei tappanut miestä, sen on siis vahvistettava häntä.

Lisäksi esimerkin 93 puhuja kuvaa sen hetkistä tilannettaan sanomalla *vaik oon särkynyt uskallan tanssia*. Partisiippi *särkynyt* viittaa tapahtumaan, jossa mies on ensin ollut ehjä, mutta suhteen takia särkynyt (VISK § 522). Tämä luo vaikutelman, että mies on rikki suhteen jäljiltä, mutta alkaa pikkuhiljaa parantua. *Särkynyt* toimii metaforana kuvaamaan mielentilaa: miehen mieli tai mies itse ei fyysisesti ole *särkynyt*, mutta vertauskuvallisesti se voi tuntua siltä. Samankaltaisia metaforia aineistossa ovat ilmaukset *niin vitun hajalla* (T36) ja *nii rikki* (T24), joissa intensiteettipartikkeli niin vahvistaa (VISK § 853) hajalla- ja rikkiolemisen astetta.

Lopuksi esimerkin 93 puhuja puhuttelee vielä entistä kumppaniaan suoraan sanomalla *sä et enää mua nurkkaan voi ahdistaa*. Mies on siis särkynyt suhteen takia, mutta entisellä kumppanilla ei ole enää valtaa häneen.

Esimerkki 94 esittää miehen tilanteessa, jossa suhde on päättynyt, kumppani on lähtenyt ja mies kärsii. Mies esitetään kaipaamassa entistä kumppaniaan.

94) Oon riutunu, ryypänny, laihtunu

Kärsiny, kuihtunu, kauhtunu

Loukussa henkises ghetossa, muusta maailmasta erossa

Taivas ei taida tost kirkastua, kai mä opettelen olemaan ilman sua (T37)

Esimerkissä 94 puhuja kuvaa oloaan ja olemistaan kumppaninsa jätettyä hänet: mies on *riutunu*, *ryypänny*, *laihtunu*, *kärsiny*, *kuihtunu*, *kauhtunu*. Kaikki partisiipit kuvaavat miehen tilaa negatiivisessa sävyssä. Ero on vaikuttanut mieheen jopa fyysisesti, kun hän on *laihtunut*. Partisiippi *kuihtunut* taas metaforana yhdistää miehen olotilan kasveihin: mies on ikään kuin kuivunut kasaan ilman entistä kumppaniaan. Ero on siis vaikuttanut mieheen siten, että hänen elämänsä on ikään kuin retuperällä ja hänellä on huono olla. Samassa kappaleessa miehen mielentilan alhaisuutta kuvataan metaforana toimivalla ilmauksella *mieli lakoo matalal ku mato*.

Esimerkeissä 95 ja 96 mies näyttäytyy niin ikään kärsivänä eron jäljiltä.

95) On kuun vika päivä, makaan muuttolaatikoiden keskellä
Oon tuskissa täällä, ei jaksu uskoa et kaikki on viel edes (T18)

96) Vainoharhoissani oot pelkkä hyväkskäyttäjä
Emmä sitä sano ettet olis ollu näyttävä, mut **sun tekemää koloo ei pysty täyttämään**
Mul on **niin paha olla et mä pelkään** (T24)

Esimerkissä 95 puhuja kuvaa oloaan juuri eron jälkeen: *oon tuskissa täällä*. Tämän jälkeen puhuja kuvaa kaiken olevan *viel edes*. Ero on siis tuore, minkä takia mies kokee olonsa tuskaiseksi. Ilmaus *tuskissa* kuvaa miehen mielentilaa. Kärsimyksen syvyyttä voimistaa ilmauksen *tuskissa* monikollisuus. Mies näyttäytyy esimerkin kautta kärsivänä osapuolena, jota kumppani on kohdellut huonosti suhteessa.

Samankaltainen kärsinyt mies näyttäytyy esimerkissä 96. Puhuja kuvaa, että hänellä on *niin paha olla et mä pelkään*. Intensiteettipartikkeli *niin* vahvistaa *pahan olon* voimakkuutta (VISK § 853). Miehen olo on siis henkisesti todella huono, ja se pelottaa miestä. Pahan olon on aiheuttanut ero, joka on aiheuttanut myös sen, että miehellä on entisen kumppaninsa jäljiltä kolo, jota ei pysty täyttämään. Myös edellä oleva ilmaus *vainoharhoissani oot pelkkä hyväkskäyttäjä* luo kuvan, että entinen kumppani on kohdellut miestä huonosti, minkä takia miehellä on nyt paha olla. Myös esimerkin 115 kautta mies esitetään kärsivänä, huonosta suhteesta eronneena ja suhteen jäljiltä vielä huonovointisena.

Esimerkissä 97 mies on eron jäljiltä muuttunut erilaiseksi.

97) Pitäs kiittää ku teit musta **sitkeemmän tänää**
Siis kerro mietteitäs vähä, ku teit **kilteimmäst jäbäst tälläsen jäbän**
(T18)

Esimerkissä 97 puhuja kertoo, että puhuteltava, entinen kumppani, on tehnyt hänestä *sitkeemmän tänää*. Kuten esimerkin 60 yhteydessä käsittelin, entinen kumppani on siis kohdellut miestä jollain tapaa huonosti, niin että miehestä on tullut tekojen ansiosta sitkeämpi. Tämän jälkeen puhuja viittaa itseensä: *teit kilteimmäst jäbäst tälläsen jäbän*. Puhuja kuvaa olleensa ennen *kiltein jäbä*, mutta olevansa nyt *tällänen jäbä*. Sen on aiheuttanut puhuteltava eli entinen kumppani. Vertaaminen luo kuvan, että se, mitä mies on nyt, on jollain tapaa paha tai huono. Mies on siis muuttunut eron jälkeen, koska ero on ollut miehelle hankala.

Esimerkeissä 98 ja 99 mies esitetään eron jälkeen itkevänä.

98) Sun loittonevan selän myötä mietin miten vitussa mä esitän
Ettei tää sattuis lainkaan
Koska **ei oo viileet olla kadulla itkevä mies**
Suomalainen mies se on sitkeä mies (T36)

99) Ne sanoo et **miehet ei saa itkee, mä oon ainaki**
Sillonku mun askeleet on liian painavii, ei edetä
Kun ne tuntuu taakkepäin menevän (T24)

Esimerkissä 98 puhuja miettii, miten esittäisi, ettei ero sattuisi, *koska ei oo viileet olla kadulla itkevä mies*. Puhuja esittää itsensä siis miehenä, jolla on eron jäljiltä niin paha olla, että hän itkee kaduilla kävellessään. Mies esitetään herkkänä ja tunteellisena. Toisaalta puhuja sanoo myös, ettei ole *viileet* eli ”coolia” olla *kadulla itkevä mies*, mikä luo vaikutelman, ettei puhujan mielestä mies saisi näyttää negatiivisia tunteita julkisesti. Se, että itkeminen esitetään *ei-viileenä*, kuvaa puhujan suhtautumista miesten, tai ehkäpä vain itsensä, itkemiseen negatiivisena.

Esimerkissä 99 taas puhuja sanoo: *ne sanoo miehet ei saa itkee, mä oon ainaki*. Ilmaus *ne sanoo* ei viittaa keihinkään tiettyihin ihmisiin, joten sen voi olettaa

viittaavan ihmisiin ylipäänsä. *Saada*-verbi on deonttinen verbi, joka kuvaa sallimista (VISK § 1569). Deonttisuuteen sisältyy puheyhteisön normeja ilmaiseva lupa ja velvollisuus (VISK § 1554). Yleisesti ihmisten mielestä siis miesten ei ole sallittua itkeä. Puhuja kuitenkin kuvaa, että on itkenyt eronsa takia. Mies esitetään valmiina rikkomaan normeja, koska voi henkisesti huonosti. Mies esitetään pahoinvoivana ja tuntevan masentuneisuutta, mitä korostaa ilmaus *askeleet on liian painavii*.

Kummassakaan esimerkissä itkemistä ei nähdä hyvänä tai hyväksyttävänä asiana. Molempien esimerkkien miehet kuitenkin itkevät, mikä luo kuvan siitä, että he uskaltavat näyttää negatiiviset tunteensa ulospäin. Samalla tämä luo vaikutelmaa siitä, kuinka pahalta miesten olo tuntuu eron jälkeen, kun he ovat valmiita rikkomaan sosiaalisia, tai itse asettamiaan, normeja miesten itkemättömyydestä.

Esimerkkien 100 ja 101 miehet esitetään kokevan eron jopa tuskallisena.

100) Kliseistä mut **mun sydän on raavittu verille**, ku parhaat biisit syntyy silloin kun sattuu eniten (T24)

101) Olisin halunnut kysyä miten sulla menee nykyään
Onks ollu mitään pysyvää
Ja radios soi laulu joka sai meidät aina syttymään
Tuntuu ku oisin juonu myrkkyä (T36)

Esimerkissä 100 puhuja kuvaa oloaan ilmauksella *mun sydän on raavittu verille*. Ilmausta *sydän* käytetään kuvaamaan koko miestä eli mies esitetään sydämensä kautta. Kun *sydän on raavittu verille*, syntyy vaikutelma kuin mies kokisi olevansa täynnä haavoja. Koko ilmaus luo kuvan siitä, kuinka sydänsurut aiheuttavat miehelle fyysistä kipua rintaan.

Esimerkissä 101 sen sijaan entisen suhteen muistelu saa puhujan voimaan pahoin, kun hänen ja entisen kumppaninsa laulun kuuleminen saa olon tuntumaan siltä *ku oisin juonu myrkkyä*. Vertaus toimii metaforana kuvaamaan miehen kokemaa pahaa oloa. Vertaus luo vaikutelman, että mies tuntee olonsa pahoinvoivaksi kaivatessaan entistä kumppaniaan. Eron jäljiltä mies näyttäytyy esimerkkien kautta siis fyysisesti pahoinvoivana tai kipuilevana.

Esimerkissä 102 mies esitetään eron jälkeen sairaana.

102) Mä oon terve enää teorian tasolla

Käytännössä korpit nokkii raatoo (T34)

Esimerkin 102 puhuja kuvaa olevansa *terve enää teorian tasolla*. Tämä luo vaikutelman siitä, että mies ehkä ulkoa katsottuna näyttäisi olevan kunnossa, mutta todellisuudessa hän kärsii mielessään erosta paljon. Tämä luo myös kuvan, kuinka mies ei näytä negatiivisia tunteitaan ulospäin, vaan käsittelee tai on käsittelemättä niitä täysin yksin päänsä sisällä. Tätä vaikutelmaa tukee ilmaus *käytännössä korpit nokkii raatoo*. Mies on siis niin eloton, että haaskalinnutkin voisivat luulla häntä ruumiiksi. Samanlaista sekaisin tai sairaana olemista kuvaa aineistossa myös mielentilaa kuvaava ilmaus *ei sitä muuta miten sekasin se nainen sai* (T29, esimerkki 56).

Päättynyt suhde on rikkonut miehen, saaden tämän kärsimään sekä voimaan henkisesti pahoin. Päättyneen suhteen takia itkevä mies esitetään normin vastaisena, vaikka tätä normia mies kuitenkin rikkoo. Entinen kumppani on saanut miehen jopa oireilemaan henkisesti. Mies esitetään eron jäljiltä surullisena ja henkisesti rikkinäisenä.

6 Lopuksi

Olen tutkinut tässä tutkielmassa diskurssintutkimuksen keinoin sitä, miten naisia ja miehiä representoidaan parisuhteen osapuolina. Tutkin representaatioita nimeämisen, kuvailun ja affektisuuden avulla. Esittelen seuraavaksi yhteenvetoa tuloksista. Tämän jälkeen arvioin tätä tutkimusta.

6.1 Yhteenvetoa naisten ja miesten representaatioista

Ryhmittelin naisten ja miesten representaatiot aineistosta esiin nouseviin ryhmiin. Näiden ryhmien kautta naiset ja miehet esitettiin potentiaalisina kumppaneina, nykyisinä kumppaneina sekä entisinä kumppaneina. Potentiaalisina kumppaneina sekä naiset että miehet esitettiin joko toivottuina tai mahdollisina tyttö- tai poikaystävinä tai sitten mah-

dollisina yhden illan juttuina tai iskemisen kohteina. Nykyisinä kumppaneina naiset esitettiin joko ihanina tai surkeina kumppaneina tai sitten jonkun toisen kumppaneina. Miehet esitettiin taas nykyisinä kumppaneina ihanina tai surkeina kumppaneina, valmiina kehittymään paremmaksi ihmiseksi tai poikaystäväksi tai sitten naisen kumppanina, joka ei kuitenkaan ole puhuja. Entisinä kumppaneina naiset esitettiin ihanina tai surkeina entisinä kumppaneina, kun taas näiden lisäksi miehet voitiin esittää entisinä kumppaneina myös entisenä seksikumppanina sekä rikkiäisenä suhteen jäljiltä.

Käsittelin naisten representointia parisuhteen osapuolina luvussa 4. Naisten representaatioista esille nousi erityisesti naisesta puhuminen ihanana tyttöystävänä. Tyttöystävä nähtiin hyvänä kumppanina, arvokkaana ihmisenä ja rakkaana. Tällöin naisesta puhumiseen liittyi positiivinen suhtautuminen eli affektisuus. Toinen esille nouseva tapa puhua naisista oli naisen näkeminen mahdollisena tai tavoiteltavana kumppanina. Erityisesti naisesta puhuminen mahdollisena tai tavoiteltavana pokana, eli iskemisen kohteena, nousi yleiseksi tavaksi puhua naisesta. Tällöin naisesta puhuttiin esineellistään tai eläintarkoitteisin sanoin, mikä vahvasti kuvaa naisesta kohteena. Naisten representaatiot on havainnollistettu janalla negatiivisesta positiiviseen kuviossa 1.

Kuvio 1. Naisten representaatiot negatiivisesta positiiviseen

Luvussa 5 käsittelin miesten representointia parisuhteen osapuolina. Mies esitettiin useimmiten aineistossa entisenä kumppanina, joka on hajalla suhteesta tai suhteen päättymisestä. Useimmiten tämä tapahtui miehen itsensä määrittelemänä ja kertomana. Mies esitettiin tällöin herkkänä ihmisenä, joka on rikki, surullinen tai jopa henkisesti todella huonossa kunnossa. Tähän saattoi liittyä naiseen suhtautuminen vihaisesti

tai kaivat. Lisäksi esille nousi miehen esittäminen tulevana kumppanina. Tähän liittyi suurimmilta osin miehen esittäminen positiivisessa valossa, ikään kuin ”myyden” miestä hyväksi poikaystäväksi. Miesten representaatiot on havainnollistettu janalla negatiivisesta positiiviseen kuviossa 2.

Kuvio 2. Miesten representaatiot negatiivisesta positiiviseen

Miesten representaatiot jakautuivat tasaisemmin eri ryhmiin. Naisten representaatioissa nousi selkeämmin esille tietyt ryhmät: naisen tulevana kumppaneina tai ihanina tyttöystävinä. Tutkimus osoitti kuitenkin, että tämän päivän suomiräp-lyriikoissa naisia ja miehiä representoidaan parisuhteen osapuolina monipuolisesti eri rooleissa, sekä positiivisesti että negatiivisesti suhtautuen.

Aineiston perusteella naisista puhutaan nykypäivän suomiräpissä parisuhteen osapuolina useammin kuin miehistä. Tämä voi osin johtua siitä, että miesartisteja on suomiräp-kentällä enemmän kuin naisartisteja, ja suomiräpin ollessa hyvin heteronormatiivista, puhuvat miehet siten naisista ja naiset taas miehistä. Koska aineistossa-kin suurin osa artisteista on miehiä⁷ ja suomiräp on suurilta osin heteronormatiivista, korostuu juuri naisen esittäminen parisuhteen osapuolena. Vastaavasti miesten representaatiot jäivät pienemmälle osalle. Miesten representaatiot muodostuvat suurimmilta osin miesten itsensä määrittäminä, siinä missä naisten representaatiot ovat nekin pääsääntöisesti miesten määrittämiä.

⁷ Aineiston 37:stä kappaleesta 3 on naisartistien esittämiä kappaleita, jos vierailevia artisteja ei oteta mukaan laskuun. Tämä tarkoittaa noin 8 prosenttia aineistosta, miesartistien osuuden ollessa noin 92 prosenttia.

6.2 Tutkimuksen arviointia ja jatkotutkimusaiheita

Diskurssintutkimuksen taustalla vaikuttaa ajatus siitä, kuinka kielenkäytöllä on valtaa vaikuttaa ajatteluun ja maailman havainnoimiseen. Se, miten kieltä käytetään ja millaisia valintoja kielenkäytössä tehdään, ei ole siksi samantekevää. Suomiräp on valtavirtaistunut musiikkigenre, jolla on kymmeniä-, ellei satojakintuhansia kuuntelijoita. On siis selvää, että se, miten suomiräpissä representoidaan sukupuolia, voi vaikuttaa kuuntelijoiden käsityksiin ja näkemyksiin sukupuolista ja sukupuolia edustavista ihmisistä.

Diskurssintutkimus toimi hyvin tutkimuksen teoreettisena viitekehyksenä ja taustana. Taustalla vallitseva ajatus kielenkäytön vaikutuksesta toimi myös tämän tutkimuksen tärkeänä vaikuttajana. Systemis-funktionaalinen kielioppi taas toimi hyvin diskurssintutkimuksen tukena toimien ajattelun taustalla. Representaation käsite auttoi hahmottamaan hyvin sitä, millaisina naiset ja miehet esitetään. Tärkeä tausta-ajatus oli myös kielen ja sukupuolen suhde, jota auttoi havainnollistamaan myös representaation käsite. Teoreettinen viitekehys tuki representaatioiden tarkastelua, mutta tarjosi ennen kaikkea tausta-ajatuksia kielen vaikutuksesta ihmisten ajatteluun.

Tavoitteenani oli löytää, millaisia representaatioita naiset ja miehet parisuhteen osapuolina saavat. Tähän haettiin vastausta diskurssintutkimuksen keinoin. Aineistoa analysoidessani löysinkin erilaisia ryhmiä, joiden kautta naisia ja miehiä representoitiin parisuhteen osapuolina. Onnistuin luomaan kuvan siitä, miten nykypäivän suomiräp-lyriikassa esitetään naisia ja miehiä parisuhteen osapuolina. Erityisesti aineiston artistien miesvaltaisuus vaikutti tutkimuksen tuloksiin. Jos artisteina olisi ollut enemmän naisia, olisi parisuhteen osapuolien representointi voinut olla toisenlainen. Samoin suomiräpin heteronormatiivisuus näkyi tutkimuksen tuloksissa, koska aineistossa kuvattiin heterosuhteita.

Aineistoni edustaa tämän hetkistä suomiräp-kenttää lähinnä yhden levy-yhtiön ja sen alaisten yhtiöiden kautta. Aineistoni koostuu myös lähinnä valtavirran suomiräp-kappaleista, vaikka suomiräpissä on myös paljon marginaalisia artisteja. Siten tutkimukseni ei luo täydellistä kuvaa tämän hetken suomiräpistä, mutta tarjoaa kuitenkin katsauksen osaan valtavirran suomiräp-lyriikoiden representaatioista. Olen tutki-

muksellani tavoittanut osan siitä, miten valtavirran suomiräp representoi naisia ja miehiä parisuhteen osapuolina.

Aineiston laatu ja sisältö osoittautuivat haastavaksi aineiston ominaispiirteiden takia. Suomiräpille ominainen kieli on sekä lyriikkana epätavallisen rakenteista että sanaston tasolla poikkeuksellista slangisanoineen ja englannin kielestä tulleet sanoineen, mikä teki analysoinnista haasteellista

Aineiston representaatioiden laajuus osoittautui haasteelliseksi ja pakotti rajaamaan myös analysoitavia kielenaineiksia. Pelkästään lausekkeiden ja lauseiden tutkiminen nimeämisen ja kuvaamisen osalta osoittautui jo haastavaksi ja laajaksi työksi, minkä takia analyysistä tulikin pirstaleista. Aineiston laajuus ja pro gradu -tutkimuksen suppeus estivät kaikkien löytyvien piirteiden analysoimista aineistosta, mikä olisi osaltaan voinut tuoda analyysiin enemmän koheesiota. Myös aineiston tiukempi rajaaminen olisi voinut auttaa saamaan analyysiin koheesiota. Erilaisella aineistolla voisi saada erilaisen kuvan naisten ja miesten esittämisestä, ja toisaalta aineistosta voisi nousta esille jotain muuta kuin representointi parisuhteen osapuolina. Myös eri kielenpiirteisen analysointi olisi tuonut analyysiin erilaisen näkökulman. Esimerkiksi semanttisten roolien avulla analyysiin olisi voinut saada koheesiota. Semanttisten roolien tarkastelu olisi myös tuonut analyysiin kiinnostavan kuvauksen siitä, millaisia rooleja naiset ja miehet parisuhteen osapuolina saavat.

Tutkimukseni laajentaa suomiräpin ja sukupuolten tutkimusta koskemaan miehiä ja naisia parisuhteen osapuolina. Tutkimukseni täydentää aiempaa suomiräp-lyriikan tutkimusta erityisesti miesten representoinnin kannalta. Usein suomiräpin sanoitusten ajatellaan olevan sukupuolten stereotypioita korostavaa sekä misogynistia. Tämän valossa tutkimuksen aineistosta miesten representaatioista nousikin yllättäen esille miehen esittäminen herkkänä ja särkyneenä loppuneen suhteen jäljiltä, mikä rikoo stereotypiaa tunteettomista ja jäyhistä miehistä. Tällaisen havainnon sukupuolisteereotyyppien kyseenalaistamisesta on tehnyt tutkimuksessaan myös Hynynen (2017). Naisista useimmiten puhuminen ihanana tyttöystävänä taas osoitti aineistoni suomiräpin lyriikoiden olevan muuta kuin misogynistia. Myös Massan (2016) tutkimuksessaan löytämät diskurssit – naiseen suhtautuminen halveksien, naiseen suhtautuminen ihaillen, naisen pitäminen outona tai vieraana, naisen näkeminen kodin ja pysyvyyden symbolina

sekä naisesta puhuminen matkakumppanina (mt.) – tukevat kuvaa siitä, etteivät suomiräpin lyriikat ole pelkästään misogynisiä. Massan (mt.) tulokset heijastelevat myös osittain tämän tutkimuksen tuloksia.

Suomiräp tarjoaa hedelmällistä aineistoa, josta voisi tutkia kielentutkimuksen keinoin vaikka mitä. Aineistostani huomioni kiinnitti metonymioiden käyttö. Useimmiten metonymiat tuntuvat liittyvän juuri naisen esittämiseen. Kiinnostavaa olisi-kin tutkia, millaisia metonymioita suomiräp-lyriikassa käytetään ja kehen metonymioiden käyttö liittyy. Myös suomiräppiin ja räppiin yleisestikin liittyvä uhoaminen ja muiden ”dissaus” voisi osoittautua kiinnostavaksi tutkimusaiheeksi. Kiinnostavaa voisi olla tutkia, millaisilla kielellisillä keinoilla uhoaminen toteutetaan.

Jatkotutkimusaiheena tälle tutkimukselle voisi olla naisten ja miesten representoinnin tutkiminen esimerkiksi semanttisten roolien kautta, jotta päästäisiin kiinni siihen, millaisia rooleja naiset ja miehet saavat suomiräpissä. Jatkotutkimukselle sopiva aihe voisi olla myös parisuhteen representointi laajemminkin suomiräp-lyriikassa. Millaisena parisuhde itsessään esitetään? Nähdäänkö parisuhde hyvänä vai rajoittavana asiana? Viitteitä tähän näkyikin jo hieman aineistossani parisuhteiden osapuolien representoinnin kautta.

Lähteet

- CVETANOVIC, DRAGANA 2003: *"Riimivirta loputon, taatusti voittamaton, joo!" Suomalaisen rap-lyriikan riimistä ja runomitasta*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.
- 2014: Petturien vai patrioottien räppi? *Idäntutkimus* 1/2014 s. 3–15.
- ENGELBERG, MILA 2016: *Yleispätevä mies – suomen kielen geneerinen, piilevä ja kielipillistuva maskuliinisuus*. Helsinki: Unigrafia.
- 2018: *Miehiä ja naisihmisiä – suomen kielen seksismi ja sen purkaminen*. Helsinki: Tasa-arvoasiain neuvottelukunta TANE.
- FAIRCLOUGH, NORMAN 1997: *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino.
- GODDARD, ANGELA – PATTERSON MEÂN, LINDSAY 2000: *Language and gender*. London: Routledge.
- HALLIDAY, M. A. K. 1978: *Language as social semiotic. The social interpretation of language and meaning*. London: Arnold.
- 1994: *An introduction to functional grammar*. Second Edition. London: Arnold.
- HEINONEN, NIINA ERIKA 2016: *Sosiaalisen median strategia Digster-soittolistapalvelulle*. Opinnäytetyö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulun johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma.
- HEINÄMAA, SARA 1988: Liisa Ihmemaassa. Teoksessa Lea Laitinen (toim.) *Isosuinen nainen. Tutkielmia naisesta ja kielestä* s. 11–16. Helsinki: Yliopistopaino.
- HYNYNEN, SUVI-KUKKA 2017: *"Tytöt ei osaa räppää, piste!" ja muita stereotypioita: Naiskuva suomiräpissä*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos.
- JOHNSTONE, BARBARA 2008: *Discourse Analysis*. Second Edition. Oxford: Blackwell Publishing.
- JUSSILA, RAIMO – LÄNSIMÄKI, MAIJA 2010: *Seksisanat. Suuri suomalainen seksisanakirja*. Espoo: Prometheus.
- KARJALAINEN, KALLE 2018: *Ironinen mielen vankila – Puhujien välittämä arvomaailma Heikki Kuulan albumeilla PLLP ja Blacksuami*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston kotimainen kirjallisuus.

- KS = Kielitoimiston sanakirja. Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy. Päivitettävä verkkojulkaisu. Päivitetty 6.6.2018. www.kielitoimistonsanakirja.fi.
- LEHTIMÄKI, MARKKU – LAHTINEN, TONI 2006: Rock, lyriikka, tulkinta. Teoksessa Lahtinen, Toni – Markku Lehtimäki (toim.) *Ääniä äänien takaa. Tulkintoja rock-lyriikasta* s. 17–37. Tampere: Tampere University Press.
- MASSA, SILJA 2016: *Vaimomatskua vai ei? Sukupuolidiskurssit ja naisista puhuminen 2000-luvun suomirap-lyriikoissa*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston suomen kielen, suomalais-ugrilaisten ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos.
- MIKKONEN, JANI 2004: *Riimi riimistä. Suomalaisen hiphopmusiikin nousu ja uho*. Keuruu: Otava.
- MOT PRO ENGLANTI 2019: Lady. Kielikone Oy ja Gummerus Oy. <https://mot.kielikone.fi/finelib/netmot.shtml>. Viitattu 14.5.2019.
- NIEMINEN, HANNU – PANTTI, MERVI 2012: *Media markkinoilla. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- NIEMINEN, MATTI 2003: Ei ghettoja, ei ees kunnan katuja. Hiphop suomalaisessa kontekstissa. Teoksessa Saaristo, Kimmo (toim.) *Hyvää pahaa rock'n'roll. Sosiologia kirjoituksia rockista ja rockkulttuurista* s. 168–190. Helsinki: SKS.
- OCHS, ELINOR – SCHIEFFELIN, BAMBI 1989: Language has a heart. – *Text* 9 s. 7–25.
- PALEFACE 2011: *Rappiotaidetta. Suomiräpin tekijät*. Helsinki: Like.
- PARTANEN, ILKKA 2016: *"Mitä sä syljet" - Köyhyyden kulttuuri ja identiteetti suomirapissa*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston politiikan tutkimus.
- PAUNONEN, HEIKKI 2000: *Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suur-sanakirja*. Helsinki: Werner Söderström Osayhtiö.
- PIETIKÄINEN, SARI 2000: Kriittinen diskurssintutkimus. Teoksessa Sajavaara, Kari – Arja Piirainen-Marsh (toim.) *Kieli, diskurssi & yhteisö* s. 191–219. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- PIETIKÄINEN, SARI – MÄNTYNEN, ANNE 2009: *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- PÖYHÖNEN, IDA 2018: *Vuoden mamu, just se somali vai aito gangsta? Etnisen identiteetin ilmaiseminen maahanmuuttajataustaisten rap-artistientuotannossa*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston alue- ja kulttuurintutkimus.

- RANTAKALLIO, INKA 2018: Feministinen näkökulma tulee rap-kritiikkiin hitaasti. Teoksessa Hänninen, Ville (toim.) *Kriittinen piste. Tekstejä kritiikistä* s. 55–59. Helsinki: Suomen arvostelijain liitto ry.
- RAUTIO, SAMPPA 2017: Suomirap-lyriikoiden seksismi hämmentää psykologeja – “Naisen alentamisen lisäksi ne asettavat miehen ja pojan kummalliseen asemaan”. Ylex. Päivitetty 27.7.2017. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/07/27/suomirap-lyriikoiden-seksismi-hammentaa-psykologeja-naisen-alentamisen-lisaksi>. Viitattu 3.6.2019.
- RENTOLA, ROOSA 2014: ”Vuodesta toiseen oon tän paskan kuningas” – rap-imago rap-artisti Cheekin lyriikoissa. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos.
- ROSE, TRICIA 1994: *Black noise: rap music and black culture in contemporary America*. London: Wesleyan University Press.
- SAARISTO, KIMMO 2003: Sittenkin vain rock’n’rollia? Teoksessa Saaristo, Kimmo (toim.) *Hyvää paha rock’n’roll. Sosiologisia kirjoituksia rockista ja rockkulttuurista* s. 7–18. Helsinki: SKS.
- SHORE, SUSANNA 2012: *Kieli, kielenkäyttö ja kielenkäytön lajit systeemifunktionaalissa teoriassa*. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi* s.131–157. Helsinki: Gaudeamus.
- STRAND, HEINI – LAHTINEN, TONI 2006: Tuuppa Rolloon! Tulenkantajien paikallinen identiteetti. Teoksessa Lahtinen, Toni – Markku Lehtimäki (toim.) *Ääniä äänien takaa. Tulkintoja rock-lyriikasta* s. 17–37. Tampere: Tampere University Press.
- SYKÄRI, VENLA – RANTAKALLIO, INKA – WESTINEN, ELINA – CVETANOVIC, DRAGANA (toim.) 2019: *Hiphop Suomessa: puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.
- TAINIO, LIISA 2001: *Puhuvan naisen paikka. Sukupuoli kulttuurisena kategoriana kielenkäytössä*. Helsinki: SKS.
- TIETEEN TERMIPANKKI 2014: Kielitiede: metonymia. Päivitetty 27.5.2014. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:metonymia>. Viitattu 14.5.2019.
- 2018: Kielitiede: affektinen ilmaus. Päivitetty 27.5.2014. [http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:affektinen ilmaus](http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:affektinen_ilmaus). Viitattu 23.5.2019.
- URBAANI SANAKIRJA 2008: Beibi. Päivitetty 20.2.2008. <https://urbaanisanakirja.com/word/beibi/>. Viitattu 11.4.2019.

- 2016: Fuckboy. Päivitetty 14.2.2016.
<https://urbanisanakirja.com/word/fuckboy/>. Viitattu 7.5.2019.
- URBAN DICTIONARY 2006: Mamacita. Päivitetty 4.9.2006.
<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=MAMACITA>. Viitattu 16.4.2019.
- 2016a: Mami. Päivitetty 19.6.2016.
<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Mami>. Viitattu 16.4.2019.
- 2016b: Cat call. Päivitetty 17.11.2016.
<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=cat%20call>. Viitattu 16.4.2019.
- WESTINEN, ELINA 2014: *The Discursive Construction of Authenticity: Resources, Scales and Polycentricity in Finnish Hip Hop Culture*. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- WIKIPEDIA 2019: Puss in Boots. Päivitetty 7.6.2019.
https://en.wikipedia.org/wiki/Puss_in_Boots. Viitattu 18.6.2019.
- WIKISANAKIRJA 2019: Señorita. Päivitetty 25.1.2019.
<https://fi.wiktionary.org/wiki/se%C3%B1orita>. Viitattu 29.4.2017.
- WILLMAN, MIRA 2015: ”OON HIPHOP-LOHIKÄÄRME, SYLJEN TULTA”: *Suomiräpin poeettiset ja rytmiset piirteet suhteessa musiikin biittiin sekä niiden kehitys 2000-luvun alusta 2010-luvulle*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos.
- VISK = AULI HAKULINEN, MARIA VILKUNA, RIITTA KORHONEN, VESA KOIVISTO, TARJA RIITTA HEINONEN JA IRJA ALHO 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: SKS. Verkko-versio, viitattu 5.4.2019. <http://scripta.kotus.fi/visk>

Liite 1. Aineisto

- T01 = Adi L Hasla feat. Pihlaja: Kevät
2018, san. Adil Hatni, Johannes Naukkarinen, Liisa Akimof, Ville Tuuliniemi
- T02 = Adi L Hasla: Kokonaan mun
2018, san. Adil Hatni, Johannes Naukkarinen, Ville Tuuliniemi
- T03 = Anniina: Ei noin
2018, san. Anniina Timonen, Arto Mulkahainen. Emmi Hakala, Leo Jupiter
- T04 = Brädi feat. Irina: Joutsenet
2018, san. Henri Lanz, Kari Härkönen, Rita Behm
- T05 = Deata: Apina-emoji
2018, san. Heikki Anttonen, Mats Takila, Mikael Hertell
- T06 = Djangomayn feat. Diison: Lovee
2018, san. Aron Gyekye, Miro Ahlgren, Peter Appleton
- T07 = Djangomayn: Money dance
2018, san. Janal Habbal, Miro Ahlgren, Ville Linna
- T08 = edi: Pahoja tapoja
2018, san. Eetu Koivisto, Henri Lanz, Kalle Mäkipelto, Rita Behm
- T09 = Gabriel Lion: Dirty margarita
2018, san. Niko Lith, Sebastian Leino, Tiina Vainikainen
- T10 = Gasellit feat. Elias Gould: Riks raks poks
2018, san. Elias Gould, Jusa Mikkonen, Miikka Niiranen, Pekka Salminen, Tuomas Pietikäinen
- T11 = Heikki Kuula feat. Huora: Kallioon
2018, san. Heikki Kuula, Olli-Pekka Vuorinen
- T12 = IBE feat. Versace Henrik: BULI
2018, san. Elja Markkanen, Ilmari Kärki, Janne Ahtiainen
- T13 = Kapasiteettiyksikkö: Bella Zau
2018, san. Anders Westerholm, Dan Tolppanen, Markku Wettenranta, Traditional

- T14 = Kingfish feat. Gukki, King Ak Don: Koko huudi
2018, san. Adam Axel Wallin, Aku Tynkkynen, Mukhtar Ahmed, Remzi Rafle, Samuel Lahtinen
- T15 Lahti United: Tunnen sut
2018, san. Henri Lanz, Jani Sutelainen, Janne Jokela, Janne Pöyhönen, Jussi Heikkilä, Jussi Jokela, Kari Härkönen, Kimmo Ripatti, Martin Mus-tonen, Mikke Neuvonen, Niiles Hiirola
- T16 = Mega-Ertsi feat. Adi L Hasla: Pakita
2018, san. Adil Hatni, Eero Korhola, Henri Lanz
- T17 = Mega-Ertsi feat. Elastinen: Pakita remix
2018, san. Eero Korhola, Henri Lanz, Kimmo Laiho
- T18 = Miika: Hengiltä
2018, san. Miika Saloranta, OP Vuorinen
- T19 = Miika: V*tun friendzone
2018, san. Miika Saloranta, OP Vuorinen
- T20 = Mikael Gabriel: Naapurit kuulee
2018, san. Kyösti Salokorpi, Mats Takila, Mikael Gabriel
- T21 = Mikael Gabriel: Pidä musta kii
2018, san. Chisu, Mikael Gabriel, OP Vuorinen
- T22 = Mäkki: Sun kyydissä
2018, san. Gert Kaasik, Mika Laakkonen, Ville Tuuliniemi
- T23 = Nikke Ankara: Kappas vaan
2018, san. Aleks Järvi, Henri Lanz, Kalle Mäkipelto, Niiles Hiirola, O-M. Kalliosaari
- T24 = Nikke Ankara: Kiitos ja anteeks
2018, san. Henri Lanz, Kalle Mäkipelto, Niiles Hiirola, O-M. Kalliosaari
- T25 = Nikke Ankara: Ootsä nähny Nikkee
2018, san. Henri Lanz, J. La Forge, Niiles Hiirola, Rell
- T26 = Olli Antonio: Rullaan spotil
2018, san. Eetu Knuutila, Johannes Naumanen, Olli Karejoki
- T27 = OPA feat. MD\$, Faktoi: En kuullu sua
2018, san. Mikael Sohlman, Omos Okoh, Santeri Kauppinen

- T28 = OPA feat. Seksikäs-Suklaa: Esmeralda
2018, san. Anggi B, Omos Okoh, Seksikäs-Suklaa, Walde Björklöf
- T29 = Pessa: Haikaa
2018, san. Miika Pessa, Mikko Pennanen
- T30 = Pyhimys: Mulkut
2018, san. Ellinoora Leikas, Janne Sirviö, Mikko Kuoppala, Sakke Aalto
- T31 = Pyhimys: Rakkauslaulu
2018, san. Eero Heinonen, Janne Heiskanen, Lauri Ylönen, Mikko Kuoppala, Pauli Rantasalmi
- T32 = Sini Sabotage feat. Matti8: Sä oot siin
2018, san. Eeli Stick, Matti8, Sini Sabotage
- T33 = Skandaali feat. Väinöväinö: Samoil silmillä
2018, san. Henri Lanz, Joonas Palmgren, Juuso Luukkanen, Max Vuorinen, Väinö Wallenius
- T34 = SONNY: Vihaan sua
2018, san. Noah Kin, Sonny Kylä-Liuhala, Sami Tamminen
- T35 = Teflon Brothers: Perutaan häät
2018, san. Heikki Kuula, Jani Tuohimaa, Mikko Karjalainen, Mikko Kuoppala
- T36 = Tuomas Kauhanen feat. SANE: Mechelininkatu
2018, san. Henri Lanz, Jouni Raatikainen, Tuomas Kauhanen, Väinö Wallenius
- T37 = Yona feat. Kube, DJ Ibusal: Ghetto remix
2018, san. Arttu Istala, Iiro Paakkari, Ilmari Kärki, Johanna Pitkänen, Jussi Hauta-aho, Tuomas Pietikäinen

Liite 2. Esimerkkikappale

T22 = Mäkki: Sun kyydissä. 2018, san. Gert Kaasik, Mika Laakkonen, Ville Tuuliniemi

Kukas muu

Tää on ollu hulluin kesä ikinä
Helleaalto iskee tulta ja kipinää
Mut sun ikijäättä ei sulatettu stideillä
Enkä saanu katsetta irti sun hipiästä
Oot jotain mist mä oon haaveillu
pitkään
Sä sait mun selkärangan katkee ku
Kit Kat
En voinu väistää sun luukkii ja bruu-
naa, huulipunaa
Sä sait mun kasvot pu-pu-puutumaan

Mist sä tuut beibe mikä on sun nimi
Sä oot bad gal niinku Riri
Noist sun muuveista sekoo koko city
Ja mä oon niinku Jaggeri vierivä kivi

Ja se kesä meni siivillä
En meinannu pysyy sun kyydissä
Koitin pitää kii meistä
Mut sä et enää herää mun vierestä
Ja mä näin sen sun silmistä
Ettei sua voi omistaa
Elettiin kuin iltaa viimeistä
Enkä pysty sua unohtaa

Sä olit keskipisteenä koko kylän kii-
karis
Kundit valmiin menee konkkaan ku
Tiimari
Sä näytit et oot itsenäinen ja vapaa
Mä ootin sua vaik meri oli tulvillaan
kalaa
Ei sua ansaitse kuka vaa
Kunnes päätit vi-vi-viedä mut muka-
nas
Sä oot primadonna, mä oon bossman
jefe
Sun kaa me oltais beibi match made
in heaven

Mist sä tuut beibe mikä on sun nimi
Sä oot bad gal niinku Riri
Noist sun muuveista sekoo koko city
Ja mä oon niinku Jaggeri vierivä kivi

Ja se kesä meni siivillä
En meinannu pysyy sun kyydissä
Koitin pitää kii meistä
Mut sä et enää herää mun vierestä
Ja mä näin sen sun silmistä
Ettei sua voi omistaa

Elettiin kuin iltaa viimeistä
Enkä pysty sua unohtaa

Hey shorty shorty shorty
Muut mimmit vetää rooli rooli rooli
lii
Syttyy liekkeihin lempi lempi lempi
Tuo se kesä takasin takasin takasin
Hey shorty shorty shorty
Muut mimmit vetää rooli rooli rooli
lii
Mamacita, boss lady, lady, lady
Tuo se kesä takasin, takasin, takasin

Ja se kesä meni siivillä
En meinannu pysyy sun kyydissä
Koitin pitää kii meistä
Mut sä et enää herää mun vierestä
Ja mä näin sen sun silmistä
Ettei sua voi omistaa
Elettiin kuin iltaa viimeistä
Enkä pysty sua unohtaa
Enkä pysty sua unohtaa
Enkä pysty sua unohtaa